

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 49 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om behandling av personopplysninger
i Norges idrettsforbund og olympiske
og paralympiske komité og deres
organisasjonsledd for å forebygge,
avdekke og reagere mot seksuelle overgrep,
trakassering og vold mv. i idretten

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 49 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om behandling av personopplysninger
i Norges idrettsforbund og olympiske
og paralympiske komité og deres
organisasjonsledd for å forebygge,
avdekke og reagere mot seksuelle overgrep,
trakassering og vold mv. i idretten

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	4.3.1.1	Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6	22
2	Bakgrunnen for lovforslaget	8	4.3.1.2	Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 9	22
2.1	Innledning	8	4.3.1.3	Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 10	23
2.2	Høringen	8	4.3.2	Grunnprinsipper for behandling av personopplysninger	23
3	Arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten	11	4.3.3	Behandlingsansvarlig og databehandler	23
3.1	Innledning	11	4.3.4	Særlig om barn som registrerte ...	24
3.2	Kunnskap om seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten	11	4.4	Politiregisterloven og politiregisterforskriften	24
3.2.1	Innledning	11	4.4.1	Generelle krav – vandelskontroll	24
3.2.2	Statistikk og forskning om seksuelle overgrep og trakassering i idretten	12	4.4.2	Om barneomsorgsattester	25
3.2.3	Statistikk om vold i idretten	13	4.4.3	Om politiets behandling av personopplysninger	25
3.3	Behovet for verktøy for å sikre en trygg arena for deltakelse	13	4.5	Likestillings- og diskrimineringsloven	25
3.4	Om Norges idrettsforbund og deres sanksjonsregelverk	14	4.6	Personopplysninger i arbeidsforhold	25
3.4.1	Norges idrettsforbunds organisering	14	4.7	Plikt til å avverge og hjelpe etter straffeloven	26
3.4.2	Norges idrettsforbunds eget sanksjonsregelverk	16	4.7.1	Avvergingsplikten – straffeloven § 196	26
3.5	Idrettens behov for å behandle personopplysninger i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold	17	4.7.2	Hjelpeplikten – straffeloven § 287	27
3.5.1	Arbeidet med å forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten	17	5	Behov for ny lovregulering	28
3.5.2	Arbeidet med å avdekke seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten	18	5.1	Innledning	28
3.5.3	Arbeidet med å reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten	19	5.2	Forslaget i høringsnotatet	29
3.6	Erfaringer fra andre nordiske land	19	5.3	Høringsinstansenes syn	29
4	Gjeldende rett	21	5.4	Departementets vurdering	30
4.1	Innledning	21	5.4.1	Innledning	30
4.2	Personvernrettigheter etter Grunnloven, EMK og barnekonvensjonen	21	5.4.2	Utforming av et lovforslag basert på strenge nødvendighetsvurderinger	31
4.3	Personopplysningsloven og personvernforordningen	21	5.4.3	Grunnlag for behandling av alminnelige personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6	31
4.3.1	Grunnlag for å behandle personopplysninger	21	5.4.4	Kartlegging av behovene i frivillig sektor som helhet	32
			6	Utformingen av lovforslaget	33
			6.1	Lovens formål	33
			6.1.1	Forslaget i høringsnotatet	33
			6.1.2	Høringsinstansenes syn	33

6.1.3	Departementets vurdering	33	6.7	Hvem det kan behandles	
6.2	Lovens virkeområde	35		personopplysninger om	51
6.2.1	Forslaget i høringsnotatet	35	6.7.1	Forslaget i høringsnotatet	51
6.2.2	Høringsinstansenes syn	35	6.7.2	Høringsinstansenes syn	52
6.2.3	Departementets vurdering	35	6.7.3	Departementets vurdering	52
6.3	Definisjoner	36	6.7.3.1	Hvilke personer det	
6.3.1	Forslaget i høringsnotatet	36		kan behandles person-	
6.3.2	Høringsinstansenes syn	36		opplysninger om	52
6.3.3	Departementets vurdering	36	6.7.3.2	Personenes tilknytning til	
6.3.3.1	Seksuelle overgrep mv.	36		aktuelt organisasjonsledd	55
6.3.3.2	Trakassering mv.	37	6.8	Deling av personopplysninger	56
6.3.3.3	Vold mv.	39	6.8.1	Forslaget i høringsnotatet	56
6.4	Behandlingsansvarlig	40	6.8.2	Høringsinstansenes syn	56
6.4.1	Forslaget i høringsnotatet	40	6.8.3	Departementets vurdering	57
6.4.2	Høringsinstansenes syn	40	6.8.3.1	Innledning	57
6.4.3	Departementets vurdering	40	6.8.3.2	Deling av personopplysninger	
6.5	Behandling av særlige			etter § 7 første ledd	57
	kategorier av person-		6.8.3.3	Deling av personopplysninger	
	opplysninger	40		etter § 7 annet ledd	58
6.5.1	Gjeldende rett	40	6.8.3.4	Spesielt om skjerming av	
6.5.2	Forslaget i høringsnotatet	41		identiteten til dem som er utsatt	
6.5.3	Høringsinstansenes syn	41		for handlingene	59
6.5.4	Departementets vurdering	41	6.9	Tilgangsstyring og taushetsplikt ...	60
6.5.4.1	Innledning	41	6.9.1	Forslaget i høringsnotatet	60
6.5.4.2	Viktige allmenne interesser	41	6.9.2	Høringsinstansenes syn	60
6.5.4.3	Forholdsmessighetsvurdering	42	6.9.3	Departementets vurdering	60
6.5.4.4	Tiltak for å verne den		6.9.3.1	Innledning	60
	registrertes grunnleggende		6.9.3.2	Tilgangsstyring	60
	rettigheter og interesser	42	6.9.3.3	Taushetsplikt	61
6.5.4.5	Særlige kategorier av person-		6.9.3.4	Andre tiltak for å verne den	
	opplysninger som idretten			registrertes grunnleggende	
	skal kunne behandle etter			rettigheter og interesser	62
	denne loven	43	6.10	Forskrifter	64
6.5.4.6	Særlige kategorier av person-		6.10.1	Forslaget i høringsnotatet	64
	opplysninger som idretten		6.10.2	Høringsinstansenes syn	64
	ikke skal kunne behandle		6.10.3	Departementets vurdering	64
	etter denne loven	44			
6.5.4.7	Sammenhenger hvor idretten		7	Økonomiske og administrative	
	har behov for å behandle			konsekvenser	65
	særlige kategorier av person-		8	Merknader til de enkelte	
	opplysninger	44		bestemmelsene	66
6.6	Behandling av person-				
	opplysninger om straffedommer			Forslag til lov om behandling	
	og lovovertrødelser	45		av personopplysninger i Norges	
6.6.1	Gjeldende rett	45		idrettsforbund og olympiske og	
6.6.2	Forslaget i høringsnotatet	45		paralympiske komité og deres	
6.6.3	Høringsinstansenes syn	46		organisasjonsledd for å forebygge,	
6.6.4	Departementets vurdering	46		avdekke og reagere mot seksuelle	
6.6.4.1	Innledning	46		overgrep, trakassering og vold mv.	
6.6.4.2	Innramming av behandlings-			i idretten	72
	grunnlaget	47			

DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 49 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

*Tilråding fra Kultur- og likestillingsdepartementet 28. februar 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Kultur- og likestillingsdepartementet legger med dette fram forslag til lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (Norges idrettsforbund) og deres organisasjonsledd.

Formålet med loven er å sikre en forsvarlig behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

Loven omfatter Norges idrettsforbunds sentrallødd, tingvalgte organer (påtalenemnd, domsorgan og appellorgan) og organisasjonsledd.

Med organisasjonsledd menes Norges idrettsforbunds idrettskretser, særforbund, særkretser og regioner, idrettsråd og idrettslag. Organiseringen av Norges idrettsforbund er nærmere beskrevet i punkt 3.4.1.

Departementet vil kartlegge behovet for tilsvarende hjemler for behandling av personopplysninger i frivillig sektor som helhet. I dette arbeidet vil departementet ha nær dialog med sektoren og samarbeide med andre berørte departementer. Frivillig sektor er sammensatt av et bredt spekter av organisasjoner med vidt forskjellige medlemsmasser og ulike måter å jobbe på. Behandlingsansvarlig, type informasjon som er aktuell å behandle, og muligheter for personvernssikkerhet

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

vil variere betydelig fra organisasjon til organisasjon. På grunnlag av kartleggingen kan det være aktuelt å foreslå lovhjemler som ivaretar de behovene som avdekkes.

Lovforslaget er avgrenset til behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Disse formålene er særlig relevante med tanke på å sikre at idretten er en trygg arena for deltakelse. Det store antallet barn og ungdom som deltar i idrettslagenes aktiviteter, underbygger dette. I forslaget § 3 inngår definisjoner av uttrykkene «seksuelle overgrep mv.», «trakassering mv.» og «vold mv.». Definisjonene knyttes opp mot handlinger som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven, og handlinger som omfattes av aktuelle bestemmelser i straffeloven.

Eventuelle andre behandlingsformål, for eksempel knyttet til *økonomiske misligheter*, vil vurderes i forbindelse med kartleggingen av behovet for behandling av personopplysninger i frivillig sektor som helhet. Dette omtales nærmere i punkt 6.1.3.

Lovforslaget gjelder behandling av svært sensitive personopplysninger, og det innebærer i seg selv en høy risiko for de registrertes rettigheter og friheter. Risikoen forsterkes ettersom lovens anvendelsesområde omfatter flere tusen idrettslag som i det vesentlige er drevet av frivillige med begrenset kompetanse på personvern og informasjonssikkerhet. Idrettslagene er også ofte tett knyttet til lokalsamfunn og små miljøer, noe som kan øke risikoen for at sensitive personopplysninger spres. Videre vil ofrene for aktuelle handlinger ofte være barn, og det kan også være barn blant dem som utfører handlingene.

I utformingen av lovforslaget søker departementet å hensynta den forhøyede personvernrisikoen. Bestemmelsene er gjennomgående mer detaljerte enn personvernbestemmelser på områder med lavere personvernrisiko. Flere av bestemmelsene har også et avgrenset behandlingsgrunnlag som gjør at de behandlingsansvarlige, i mange tilfeller idrettslag, slipper å ta stilling til problemstillinger som faller utenfor bestemmelsene. Mer overordnede lovbestemmelser vil gi større ansvar til de behandlingsansvarlige, som igjen vil måtte foreta krevende nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderinger.

Lovforslaget er begrenset til det som vurderes nødvendig for å ivareta behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Departementet foreslår også flere tiltak for å

håndtere personvernrisikoene og for å verne de registrertes rettigheter og interesser.

I § 4 foreslår departementet at behandling av særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 avgrenses til en liste over behandlingsberettigede kategorier. Genetiske og biometriske personopplysninger og opplysninger om fagforeningsmedlemskap er ikke inkludert i behandlingsgrunnlaget, da behandling av slike opplysninger ikke vurderes som nødvendig for å kunne forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. § 4 omtales nærmere i punkt 6.5.

I § 5 foreslår departementet bestemmelser om behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter personvernforordningen artikkel 10. § 5 omtales nærmere i punkt 6.6.

Departementet foreslår i § 6 at det kan behandles personopplysninger om utøvere, om trenere, om dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurranse, om personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten, og om tilskuere. Hvert organisasjonsledd kan behandle personopplysninger om personer som har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsleddet, eller som har eller skal ha en tilknytning til et underliggende organisasjonsledd. § 6 omtales nærmere i punkt 6.7.

I § 7 foreslår departementet bestemmelser om deling av personopplysninger. Blant annet foreslås det at for eksempel idrettslag eller særforbund kan dele personopplysninger med andre idrettslag eller forbund i tilfeller hvor en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med. Dette skal gjøre det mulig å forhindre nye handlinger fra såkalte «vandrere». Med «vandrere» menes personer som søker seg til andre verv i idretten, gjerne andre steder i landet, når det foreligger varsler eller annen informasjon om at personen har begått handlinger som dekkes av lovforslaget. § 7 omtales nærmere i punkt 6.8.

For å ivareta hensynet til informasjonssikkerhet foreslår departementet i § 8 bestemmelser om tilgangsstyring og taushetsplikt. § 8 omtales nærmere i punkt 6.9.

Lovforslaget innebærer ikke at idrettens arbeid for å forhindre og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold skal erstattes politisk påtalemyndighet og domstolers oppgaver når det gjelder slike lovbrudd. I mange tilfeller bør førsteprioritet være å anmelde et forhold til politiet for oppfølging i det ordinære strafferettssporet, sam-

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

tidig som saken behandles i idrettens organer med tanke på reaksjoner for å sikre trygge arenaer for deltakelse. Departementet understreker også at lovforslaget ikke er ment å heve terskelen for å ta trakasseringssaker til Diskrimineringsnemnda. Muligheten for å få avgjort en sak i nemnda bør gjøres kjent for de berørte, og behandlingsgrunnlagene i dette lovforslaget betyr

ikke at sakene utelukkende skal håndteres internt i idretten.

Departementet viser videre til Meld. St. 7 (2024–2025) *Om seksuell trakassering*, som blant annet omhandler seksuell trakassering på barn og voksnes fritidsarenaer. Meldingen gjør rede for utfordringer og foreslår konkrete tiltak.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Innledning

Bakgrunnen for lovforslaget er idrettens behov for å behandle personopplysninger for å kunne forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. EUs personvernforordning (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679) ble gjennomført i norsk rett gjennom lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Personvernforordningen skal etter personopplysningsloven § 1 gjelde som norsk lov.

Etter forordningen artikkel 4 nr. 1 omfatter personopplysninger «enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person». All behandling av personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag for å være lovlig. Eksempler på behandling er innsamling, registrering, lagring, bruk, utlevering, sammenstilling eller sletting av personopplysninger. For å behandle særlige kategorier av personopplysninger, som for eksempel helseopplysninger, opplysninger om etnisitet eller opplysninger om seksuell orientering, vil det i mange tilfeller kreves et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett. Det samme gjelder behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser.

I forarbeidene til personopplysningsloven er det forutsatt at supplerende rettsgrunnlag og ytterligere regulering fastsettes sektorvis i særlovgivning. Departementets vurdering er at det i dag ikke eksisterer slikt særlig regelverk som fullt ut kan dekke idrettens behov for å behandle personopplysninger for behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Lovforslaget skal etablere et supplerende rettsgrunnlag for å skape et tilstrekkelig, helhetlig og tydelig hjemmelsgrunnlag for idrettens behov for å behandle personopplysninger i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold. Dette er avgjørende for å sikre at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har nødvendige verktøy til å kunne sikre trygge arenaer for deltakelse for både barn og voksne.

2.2 Høringen

Departementet sendte 29. februar 2024 på høring et forslag til ny lov om behandling av personopplysninger i organisasjonsledd tilknyttet Norges idrettsforbund ifm. seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten. Høringsfristen var 1. juni 2024. Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Agder statsadvokatembete
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Datatilsynet
Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST)
Diskrimineringsnemnda
Hedmark og Oppland statsadvokatembete
Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembete
Kulturdirektoratet
Kulturtanken – Den kulturelle skolesekken Norge
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Møre og Romsdal statsadvokatembete
Nordland statsadvokatembete
Norges idrettshøgskole
Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Oslo statsadvokatembete
Regjeringsadvokaten
Sivilombudet
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Troms og Finnmark statsadvokatembete
Trøndelag statsadvokatembete
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Universitetet i Stavanger	Norges Klatreforbund
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet	Norges Kulturvernforbund
Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembete	Norges Luftsportsforbund
Agder Idrettskrets	Norges Motorsportforbund
Den Norske Advokatforening	Norges Orienteringsforbund
Finnmark idrettskrets	Norges Padleforbund
Frivillighet Norge	Norges Roforbund
Hovedorganisasjonen Virke	Norges Rugbyforbund
Innlandet Idrettskrets	Norges Rytterforbund
Kulturalliansen	Norges Seilforbund
Landsorganisasjonen i Norge	Norges Skiforbund
LNU – Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner	Norges Skiskytterforbund
Møre og Romsdal Idrettskrets	Norges Skytterforbund
NISO	Norges Skøyteforbund
Nordland idrettskrets	Norges Softball og Baseball Forbund
Norges Ake-, Bob og Skeletonforbund	Norges Squashforbund
Norges Amerikanske Idretters Forbund	Norges Studentidrettsforbund
Norges Badminton Forbund	Norges Styrkeløftforbund
Norges Bandyforbund	Norges Svømmeforbund
Norges Basketballforbund	Norges Tennis- og Padelforbund
Norges Bedriftsidrettsforbund	Norges Triatlonforbund
Norges Biljardforbund	Norges Vannski- og Wakeboard Forbund
Norges Bokseforbund	Norges Vektløfterforbund
Norges Bordtennisforbund	Norges Volleyballforbund
Norges Bowlingforbund	Norsk Friluftsliv
Norges Brettforbund	Norsk musikkråd
Norges Bryteforbund	Næringslivets Hovedorganisasjon
Norges Bueskytterforbund	Oslo Idrettskrets
Norges Castingforbund	Rogaland Idrettskrets
Norges Cricketforbund	Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
Norges Curlingforbund	Troms Idrettskrets
Norges Cykleforbund	Trønderlag Idrettskrets
Norges Danseforbund	Vestfold og Telemark idrettskrets
Norges Dykkeforbund	Vestland Idrettskrets
Norges Fekteforbund	Viken Idrettskrets
Norges Fleridrettsforbund	Voksenopplæringsforbundet
Norges Fotballforbund	
Norges Friidrettsforbund	Følgende høringsinstanser hadde merknader til lovforslaget:
Norges Frivilligsentraler	Datatilsynet
Norges Functional Fitnessforbund	Kripos
Norges Golfforbund	Likestillings- og diskrimineringsombudet
Norges Gymnastikk- og Turnforbund	Politidirektoratet
Norges Hundekjørerforbund	Øst politidistrikt
Norges Håndballforbund	
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	Frivillighet Norge
Norges Ishockeyforbund	LNU (Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner)
Norges Judoforbund	Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
Norges Juristforbund	Norges Fotballforbund
Norges Kampsportforbund	Norges Judoforbund
Norges Kickboxing Forbund	Norges Rytterforbund
	Norges Studentidrettsforbund

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Norges Triatlonforbund
Oslo Idrettskrets
Redd Barna
Rogaland Idrettskrets
Vestfold og Telemark Idrettskrets

Følgende høringsinstanser har svart at de ikke har merknader til lovforslaget:

Justis- og beredskapsdepartementet

3 Arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten

3.1 Innledning

Idretten skal være en trygg arena for barn og voksne å delta i. Idretten er blant samfunnets viktigste oppvekstarenaer, og en bred og inkluderende deltakelse på disse arenaene er en sentral prioritering for regjeringen. Trygge rammer for barn og unges deltakelse er en forutsetning for å realisere dette målet, og det er et sentralt hensyn bak lovforslaget.

Tall fra Norges idrettsforbund viser at organisasjonen hadde 7 720 ordinære idrettslag (ikke inkludert bedriftsidrettslag) ved utgangen av 2023. Det er idrettslag i alle landets kommuner. Det totale antallet medlemskap i disse idrettslagene var 1 862 007. Av disse utgjorde barn i alderen 0 til 5 år 74 259, barn i alderen 6 til 12 år 482 537 og unge i alderen 13 til 19 år 311 534. Blant barn og ungdom i alderen 7 til 17 år var om lag 52,5 prosent av befolkningen medlem i et idrettslag ved utgangen av 2023.

I Ungdata for årene 2020 og 2021 svarer 93 prosent av unge i alderen 13 til 18 år at de har vært med i et idrettslag i løpet av oppveksten. Videre svarer 74 prosent (2021) at de har vært med i et idrettslag etter at de begynte på ungdomsskolen. Det er små forskjeller i andelen jenter og gutter som har vært innom organisert barne- og ungdomsidrett.

Personer med utviklingshemming som deltar i idrett, er, i likhet med barn og unge, en sårbar gruppe med særlig behov for beskyttelse. Norges idrettsforbund har ulike tilbud til personer med utviklingshemming som ønsker å delta i idrett. Noen deltar i separate grupper med tilpasset aktivitet, mens andre er integrert i ordinær aktivitet i idrettslag. Idretten har ikke statistikk over antall personer med utviklingshemming som deltar i idrett.

Idretten har som et overordnet mål å sikre trygge arenaer for deltakelse, særlig for barn og unge. Lovforslaget har som formål å bidra til dette.

3.2 Kunnskap om seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten

---

3.2.1 Innledning

Norges idrettsforbunds brosjyre om sine egne retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep i idretten gir følgende situasjonsbeskrivelse:

«Undersøkelser både i Norge og utlandet tyder på at seksuell trakassering forekommer i alle idretter og på alle nivåer. Utøvere utsettes for trakassering omtrent like ofte fra andre utøvere som fra personer i støtteapparat/ledelse. Både kvinner og menn utsettes for trakassering og overgrep, fra begge kjønn. Studier viser at seksuell trakassering er noe som først og fremst jenter og kvinner utsettes for av menn. Man antar imidlertid at både når det gjelder seksuell trakassering og seksuelle overgrep er det store mørketall, ikke minst for gutter. Forskning viser at risikoen for å bli utsatt for dette er større i organisasjoner og på arbeidsplasser hvor man ikke har noen forebyggingsstrategi, hvor overgriperen er veldig motivert og utøveren veldig sårbar. Nyere forskning viser også at ungdom under 18 år står for hele 30 prosent av alle seksuelle overgrep mot barn.

Seksuell trakassering og overgrep synes særlig å forekomme i garderobes, i/på idrettsanlegg, på reiser, i treners hjem eller bil og ved sosiale arrangementer. I sosiale sammenhenger er det først og fremst når det er alkohol med i bildet at seksuell trakassering og overgrep kan skje.»

Det er forsket lite på forekomsten av ulike typer krenkelser i norsk idrett. Til tross for at det har vært arbeidet målrettet med forebygging av mobbing, diskriminering, seksuell trakassering og overgrep i norsk idrett, har kunnskapsgrunnlaget vært noe mangelfullt.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

3.2.2 Statistikk og forskning om seksuelle overgrep og trakassering i idretten

Norges idrettsforbund igangsatte i 2023 i samarbeid med Norges idrettshøgskole forskningsprosjektet *Krenkende opplevelser i idretten*. Totalt 1261 medlemmer i alderen 18 til 30 år svarte på en undersøkelse om omfanget av krenkelser, hvem som har utført dem, hvor det har skjedd og om hendelsene ble rapportert inn. Rapporten *Krenkende opplevelser i idretten. Unge voksnes erfaringer med psykiske krenkelser, fysiske krenkelser og seksuell trakassering* (Fasting, Sølvberg og Gjesdal, 2024) belyser hva unge voksne har opplevd i idretten av fysiske og psykiske krenkelser og seksuell trakassering det siste året. Målet med rapporten er å bidra med informasjon og kunnskap som kan være til nytte i det forebyggende arbeidet mot og i håndteringen av ulike typer krenkelser i idretten.

Rapporten viser at 56 prosent av respondene har opplevd en form for krenkelse minimum en eller to ganger siste år. 47 prosent har opplevd psykiske krenkelser, 25 prosent har vært utsatt for seksuell trakassering og 21 prosent har opplevd fysiske krenkelser. Det er ikke signifikant forskjell mellom kvinner og menn i forekomst av psykiske og fysiske krenkelser.

Yngre har opplevd flere krenkelser enn eldre. Den største risikofaktoren for å ha blitt utsatt for psykiske krenkelser var å bruke 11 timer eller mer per uke på sin hovedidrett. For fysiske krenkelser var det å bruke mest tid i en lagidrett, og for seksuell trakassering var det å være kvinne den største risikofaktoren.

34 prosent av kvinnene og 19 prosent av mennene rapporterte om seksuell trakassering. Nesten ingen svarte at de har vært utsatt for seksuelt press og/eller overgrep. Flere personer med innvandrerbakgrunn har opplevd psykiske krenkelser (60 prosent) enn den øvrige norske befolkningen (45 prosent), noe som spesielt gjelder for menn.

Flest opplever krenkelser på trening og konkurranser i regi av sitt idrettslag, sin idrettskrets eller sitt særforbund. Mannlige trenere, instruktører og utøvere er de som oftest utsetter andre for krenkelser. Konkurransetidrettsutøvere rapporterer oftere om krenkelser enn de som ikke deltar i konkurranser. Fysiske og psykiske krenkelser utføres først og fremst av mannlige trenere og instruktører, mens mannlige utøvere oftest utøver seksuell trakassering. Det er nesten ingen dommere eller helsepersonell, og svært få idrettsledere, som utsetter deltakerne for krenkelser.

Om lag 60 prosent av de som har opplevd krenkelser, har sagt ifra eller snakket med noen om sine opplevelser. Flest rapporterer om psykiske krenkelser, mens langt færre rapporterer om fysiske krenkelser. Ca. 20 prosent har varslet om hendelsen ved å kontakte ledere eller andre tillitsvalgte, gått til politiet eller brukt idrettens varslingskanal *MittVarsel*. Av de som ikke har varslet, eller snakket med noen om krenkelsen, oppgir 79 prosent at de ikke gikk videre fordi de tenkte at det ikke var noe å varsle om.

I prosjektbeskrivelsen til *Krenkende opplevelser i idretten* vises det til at den mest omfattende undersøkelsen om krenkelser i idretten er over 20 år gammel og kun omfattet seksuell trakassering. I studien *Kvinner. Eliteidrett og Seksuell Trakassering. Olympiatoppen. Kvinneprosjekt 2000* (Fasting & Sundgot-Borgen, 2000) fant man at 28 prosent av de kvinnelige eliteutøverne hadde opplevd seksuell trakassering fra personer i idrettsmiljøet.

Noen år senere ble det gjort en omfangsundersøkelse blant 193 kvinnelige idrettsstudenter ved fire høgskoler om deres opplevelser av seksuell trakassering i organisert idrett. Her fant man at 21 prosent hadde opplevd seksuell trakassering fra personer i idretten (Fasting et al., 2011). De to studiene omfattet kun seksuell trakassering av unge kvinner.

En undersøkelse i videregående skole, som omfatter både mannlige og kvinnelige elite- og ikke-eliteutøvere, undersøker forekomst av seksuell trakassering og overgrep siste tolv måneder. Publikasjonen *Sexual Harassment and Abuse among Young Elite Athletes, Recreational Athletes, and Reference Study: A Prospective Study* (Sølvberg, Klungeland Torstveit, Rosenvinge, Pettersen og Sundgot-Borgen, 2022) fant at 38,6 prosent hadde opplevd seksuell trakassering og overgrep. Forekomsten var høyere blant jenter enn blant gutter. De fleste (83 prosent) hadde opplevd dette fra jevnaldrende (venner, andre utøvere, klassekamerater) mens 20 prosent hadde opplevd seksuell trakassering og overgrep fra trener/lærer/helsepersonell. Igjen var det bare seksuell trakassering som ble målt.

Artikkelen *Seksuell trakassering og andre krenkelser i ungdomsidretten: Forekomst og mønstre i utsatthet* (Strandbu, Solstad, Stefansen og Frøyland, 2023) er den første studien som rapporterer forekomst av seksuell trakassering og andre krenkelser i ungdomsidretten i Norge. Analysene er basert på data fra Oslo og viser at i overkant av 10 prosent hadde fått negative, upassende eller sårende seksuelle kommentarer. Like mange var

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

blitt truet, mobbet eller frosset ut. Fire prosent var blitt befølt på en seksuell måte mot sin vilje, mens tre prosent av de som gikk i videregående skole (spørsmålet ble bare stilt til denne gruppen), oppga «en annen form for seksuelt overgrep».

Forskerne bak undersøkelsen konkluderer med at en ikke ubetydelig andel ungdommer opplever krenkelser i idretten, enten på trening, ved konkurranser eller på reiser. Krenkelsene forekom både fra jevnaldrende og voksne i eget idrettslag. Undersøkelsen viser at det oftere er jevnaldrende i egen klubb enn en trener, lagleder eller annen voksen i idrettslaget som utsetter ungdom for seksuelle kommentarer og uønsket seksuell beføling. Voksne i eget idrettslag står likevel bak 20 prosent av tilfellene av negative seksuelle kommentarer og 28 prosent av tilfellene av seksuell beføling. Opplevelsen av en krenkelse kan være like alvorlig for den som utsettes for den, uavhengig av om det er en ungdom eller en voksen som krenker, men forskerne peker på at relasjons- og maktdynamikken vil være annerledes når det dreier seg om voksne, og at dette trolig vil kreve andre tiltak i idretten.

I undersøkelsen oppgir ca. 50 prosent å ha vært utsatt for krenkelser som er utført av «andre» som ikke er del av idrettslaget, uten at disse identifiseres nærmere i undersøkelsen. Forskerne peker imidlertid på at dette for eksempel kan dreie seg om utøvere/trenere/ledere/foreldre fra andre idrettslag eller tilskuere.

Den nevnte undersøkelsen viser at jenter (11 prosent) noe oftere enn gutter (8 prosent) rapporterer om å ha vært utsatt for upassende eller sårende seksuelle kommentarer. Når det gjelder seksuell beføling eller andre overgrep, finner ikke forskerne kjønnsforskjeller. Seksuelle krenkelser i idretten er altså en generell utfordring og rammer ikke bare jenter. Undersøkelsen konkluderer også med at unge med etnisk minoritetsbakgrunn rapporterer oftere om krenkelser. Videre fant forskerne at ungdom med høy sosioøkonomisk status var mindre utsatt for seksuelle krenkelser enn ungdom med lav sosioøkonomisk status, noe som er gjenkjennelig fra forskning om utsatthet blant ungdom generelt.

Norges Fotballforbund (NFF) utarbeider en egen årlig statistikk over uønskede hendelser. NFFs statistikk om uønskede hendelser i norsk fotball i 2022 viser at 213 av 624 registrerte uønskede hendelser gjaldt hets og trakassering. Seniorfotball for herrer samt gutter 16 år og 19 år er gruppene med flest saker. De fornærmede er både dommere og motspillere. En stor andel av sakene knyttet til hets og trakassering gjelder sek-

suell orientering (det NFF kaller «homohets»). Det er også eksempler på saker om hets og trakassering på bakgrunn av etnisitet (rasisme) og nedsettende kommentarer om kropp/utseende. NFF bemerker at det virker å være en økning i hets- og trakasseringssaker.

3.2.3 Statistikk om vold i idretten

Det finnes ikke generell statistikk over voldshendelser i idretten i Norge. NFFs statistikk om uønskede hendelser i norsk fotball i 2022 viser at 235 av 624 registrerte saker ble kategorisert som voldssaker, som omfatter alt fra spytting til dytting og slag.

Det er vanskelig å si noe om utviklingen i voldssaker i fotballen, da det er vanskelig å sammenligne tall fra 2022 med tall fra de foregående årene pga. pandemien som gav redusert kampaktivitet. Idrettens varslingskanal ble etablert først i 2022, og det er grunn til å tro at det var større mørketall tidligere. Rapporter fra tidligere år viser likevel at voldssaker i fotballen har vært et problem i mange år. I rapporten fra 2022 peker NFF på at utviklingstendensen viser en nedgang i voldssaker og en økning i hets og trakasseringssaker.

En klar overvekt av menn og gutter er involvert i voldssaker. Videre er det i voldssaker spillere som står for nesten alle meldte saker. Volden er i all hovedsak rettet mot motspillere, og sjeldnere mot dommer eller medspiller. Trusselhendelser rettes imidlertid i større grad mot dommere enn spillere. Seniorfotball for herrer samt gutter 16 år og 19 år oftest representert i voldssaker, ifølge NFF.

3.3 Behovet for verktøy for å sikre en trygg arena for deltakelse

Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd forvalter en tillit i det norske samfunnet. Å drive en organisasjon medfører et ansvar for å forvalte tilliten på en måte som gir både idretten og samfunnet som helhet. Å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. inngår som en sentral del av dette arbeidet. Det er derfor viktig at idretten gis nødvendige redskap til å ivareta arbeidet på dette området.

Mens arbeidslivet har klare regelverk og ansvarsforhold, blant annet gjennom utstrakt lovregulering av arbeidsmiljø og arbeidskontrakter, er frivillige organisasjoners forhold til sine med-

lemmer og frivillige lødere. Frivillige organisasjoner er i praksis selvregulerende, ved at de følger egne vedtekter og retningslinjer innenfor rammen av norsk lov og selv reagerer på brudd på disse. I arbeidslivet fører Arbeidstilsynet tilsyn med og gir veiledning i arbeidsmiljøregelverket. Det finnes ikke noen tilsvarende veilednings- og tilsynsfunksjon for frivillige organisasjoner.

Undersøkelser fra arbeidslivet viser at seksuell trakassering påvirker både arbeidsmiljøet og den enkelte arbeidstaker. Arbeidstakeren kan reagere med alt fra stress og ubehag til alvorlige psykiske helseplager som angst, depresjon og selvmord (Nielsen & Einarsen, 2012). Det er ikke grunn til å tro at skadevirkningene i idretten er annerledes enn på en arbeidsplass. Meld. St. 15 (2022–2023) *Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar* peker på at de som har opplevd vold, har høyere nivå av angst, depresjon og posttraumatisk stress. Disse skadevirkningene vil også følge av vold som forekommer i en idrettslig sammenheng.

De mange nære relasjonene i idretten kan skape ekstra utfordringer. Norges idrettsforbund omtaler konsekvensene av overgrep fra en trener mot en utøver i brosjyren *Informasjon om og retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep i idretten*:

«Det er viktig å være klar over at skyld- og skamfølelsen kan bli svært sterk i en situasjon hvor overgrep har skjedd fra trener mot utøver. Dette fordi utøveren vil strekke seg langt for å oppnå fremgang, og kan således føle at de selv er ansvarlige for overgrepene som har skjedd. Svært mange som har vært utsatt for overgrep fra en person de hadde en relasjon til opplever også store vansker med å kunne stole på sine egne vurderinger. Dette får fatale konsekvenser i samspill med andre, men også på andre av livets områder. For en idrettsutøver kan det føre til at man blir ute av stand til å fortsette.

Det sier seg selv at flere av disse reaksjonene vil kunne ha innflytelse på idrettsprestasjonen, uavhengig av hvilket nivå utøverne befinner seg på. Dette gjelder først og fremst utøvere som utsettes direkte for seksuell trakassering og overgrep, men det kan også ha samme negative effekt på utøvere som er vitne til dette.»

Norges idrettsforbund har tegnet en felles barneidrettsforsikring for alle barn som deltar i aktivitet i regi av et idrettslag. De krever fremvisning av politiattest (barneomsorgsattest) uten merknader

for alle personer over 15 år som utfører oppgaver som innebærer et ansvars- eller tillitsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming. De har også krav om at alle idrettslag som tilbyr aktivitet for denne gruppen, må ha en politiattestansvarlig. Dette gjøres for at personer som kan utgjøre en risiko for overgrep eller skadelig innflytelse, forhindres fra å påta seg slike oppdrag.

Alle idrettslag som driver aktivitet rettet mot barn, er dessuten pålagt av Norges idrettsforbund å ha en barneidrettsansvarlig. Ansvarer viser seg også gjennom idrettens bestemmelser om barneidrett og idrettens barnerettigheter, som setter barnas behov i sentrum, og som uttrykker de verdier som skal ligge til grunn for barneidretten i Norge. I barnerettighetene heter det at «[b]arn har rett til å delta i et trygt treningsmiljø, fritt for press og utnyttelse.» Dette ansvaret stiller krav til idrettslagene, som må sørge for trygge og gode rammer for barn og unge som deltar i den idrettslige aktiviteten lagene tilbyr.

Til tross for utstrakt forebyggende arbeid forekommer seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten, som i andre typer organisasjoner. For idretten er det viktig å ha nødvendige verktøy for å kunne håndtere slike saker, både for å kunne reagere i aktuelle situasjoner og for å kunne forebygge nye situasjoner.

3.4 Om Norges idrettsforbund og deres sanksjonsregelverk

3.4.1 Norges idrettsforbunds organisering

Norges idrettsforbund er en fellesorganisasjon for idretten i Norge. Ifølge SSBs *Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner*, sist oppdatert i 2020, ble det utført ca. 34 100 frivillige årsverk i norsk idrett, tilsvarende 58 millioner dugnadstimer.

Idrettstinget er Norges idrettsforbunds høyeste myndighet og avholdes hvert andre år. Idrettsstyret er høyeste myndighet mellom idrettstingene. Styret skal gjennomføre de vedtakene som er fattet på tinget, samt andre fellesoppgaver både nasjonalt og internasjonalt.

Norges idrettsforbund har fastsatt vedtekter som de refererer til som *NIFs lov*, og som styrer organisasjonens virksomhet. Endringer i NIFs lov vedtas av idrettstinget. NIFs lov har bestemmelser som gjelder den generelle styringen av organisasjonen, bestemmelser om økonomi, bestemmelser om gjennomføring av årsmøte og idrettsting og bestemmelser om idrettsstyret. Videre gir NIFs lov også regler om oppgaver og ansvar for

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

idrettskretsene, særforbundene, særkretser/regioner, idrettsråd og idrettslag. Regelverket inkluderer også idrettens markeds- og rettighetsbestemmelser, bestemmelser om avtaler og samarbeid med næringslivet, og bestemmelser om manipulering av idrettskonkurranser.

Sentralleddet i Norges idrettsforbund ivaretar flere sentrale støttefunksjoner og fellestjenester på vegne særforbund, idrettskretser og idrettslag, herunder kompetanseutvikling, oppfølging av verdigrunnlag og regelverk for barne- og ungdomsidrett, juridisk bistand og håndtering av økonomiske spørsmål. Olympiatoppen er organisert som en avdeling i Norges idrettsforbund og har det operative ansvaret for utvikling av norsk toppidrett og et helhetlig ansvar for resultatene i norsk toppidrett.

Idrettskretsene er regulert i NIFs lov kapittel 5 og er felles organer for idretten i sine geografiske områder. Idrettslagene i Norges idrettsforbund er medlemmer av sin respektive idrettskrets. Idrettskretsen skal arbeide overfor fylkeskommunen, regionale organer og etater, og kommunene for å styrke idrettens rolle og bedre idrettslagenes rammevilkår. De utfører service- og støtteoppgaver overfor idrettsråd, særkretser/regioner og idrettslag, og de driver informasjons- og opplysningsvirksomhet om idrettens verdier og verdiskapning.

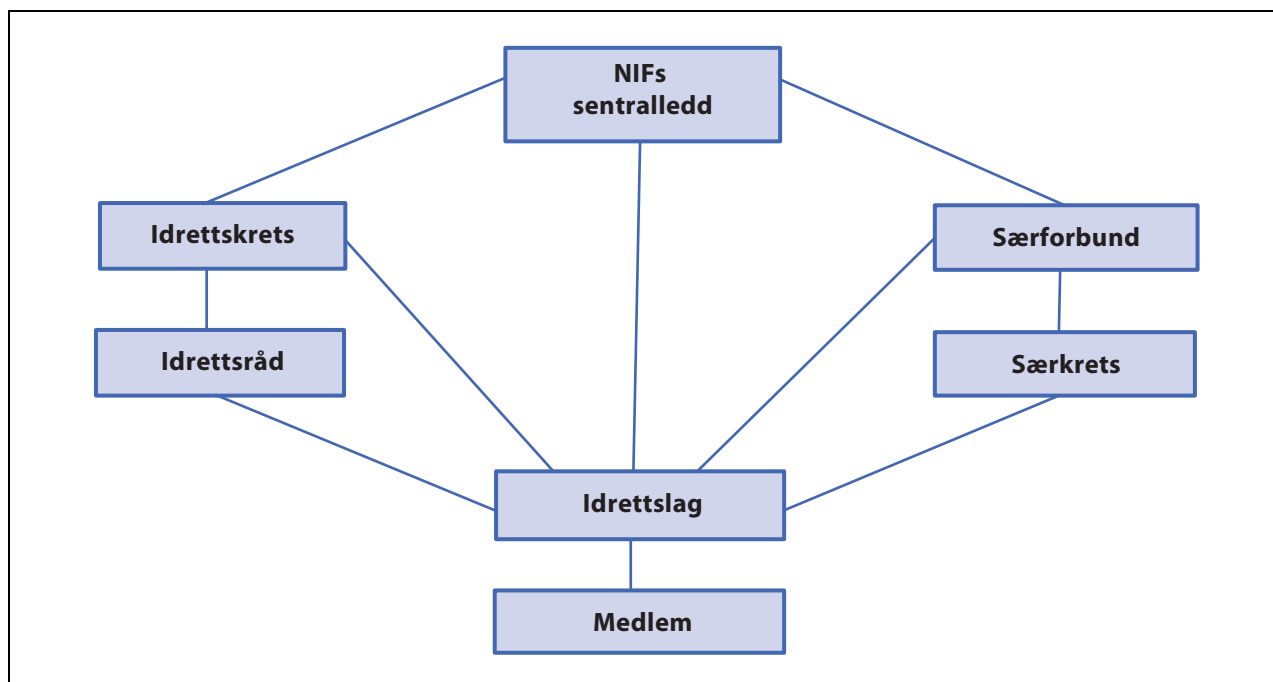
Særforbundene er regulert i NIFs lov kapittel 6. Det er per i dag 55 særforbund som er medlemmer av Norges idrettsforbund. Særforbundene

organiserer og leder de ulike idrettene, og de har ansvar for konkurransevirkosomheten og utvikling av særidretten både nasjonalt og internasjonalt. Et særforbunds medlemsorganisasjoner er idrettslag som er tatt opp i Norges idrettsforbund og i særforbundet, og lagenes medlemmer er samtidig medlemmer i de aktuelle særforbundene.

Særkretser og regioner er regulert i NIFs lov kapittel 7. De opprettes, sammenslås og nedlegges av særforbundene. Med region menes sammenslåtte særkretser og særkretser som har et geografisk område som er større enn et fylke. Særkretsens/regionens formål er å arbeide for idrettens utvikling innen kretsen/regionen og å fremme samarbeid mellom lagene. Blant deres viktigste oppgaver er å gjennomføre utdanningstiltak og å sørge for den praktiske gjennomføringen av kamper, stevner og liknende innen deres idrett.

Idrettsrådene er regulert i NIFs lov kapittel 8. Idrettsråd opprettes, sammenslås og oppløses av idrettskretsen. I alle kommuner med mer enn tre idrettslag skal idrettslagene være tilsluttet et idrettsråd. Idrettsrådene skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen. De skal være en arena for samarbeid mellom lagene, mellom lagene og de kommunale myndighetene, og mellom lagene og idrettskretsen.

Idrettslagene er regulert i NIFs lov kapittel 10. Idrettslagene utgjør det lokale grunnplanet i Norges idrettsforbund. Søknad om medlemskap sendes idrettskretsen, som innhenter uttalelse fra idrettsråd og særforbund. Et idrettslag kan ikke

Figur 3.1 Norges idrettsforbunds organisasjonsstruktur

tas opp som medlem i Norges idrettsforbund uten samtykke fra særforbundet. Lag med én idrett kalles særidrettslag, mens lag med flere grupper av idretter kalles fleridrettslag. Bedriftsidrettslag rekrutterer sine medlemmer fra arbeidsplasser og ulike faglige sammenslutninger.

3.4.2 Norges idrettsforbunds eget sanksjonsregelverk

NIFs lov har egne bestemmelser om sanksjoner og straff ved brudd på idrettens regler, inkludert bestemmelser om skyld, forsøk, medvirkning, forældelse, saksbehandling og benådning. Det er tre nivåer av sanksjoner: alminnelige disiplinærforføyninger (§ 1-1), sanksjoner etter særforbunds regelverk (§ 1-2) og straff (§§ 1-3 flg.). De to første sanksjonstypene kan ilegges administrativt, mens straff bare kan ilegges av et domsorgan i idretten. I dag er det domsutvalget og appellutvalget som er Norges idrettsforbunds egne domsorganer. I tillegg har Norges Fotballforbund, som eneste særforbund, også egne domsorganer.

Alminnelige disiplinærforføyninger etter § 1-1 er disiplinære sanksjoner som organisasjonsledd kan ilegge uten at særskilte saksbehandlingsregler i straffebestemmelsene i NIFs lov følges. Det er i stedet inntatt et generelt krav om forsvarlig saksbehandling. Sanksjoner etter denne bestemmelsen er begrenset og kan ilegges som følge av brudd på idrettens regelverk, vedtak eller alminnelig god oppførsel. Skal det ilegges sanksjoner som overskrider rammene i § 1-1, må det reises straffesak etter §§ 1-3 flg. for et domsorgan. Da gjelder særlige saksbehandlingsregler, se nedenfor. Alminnelige disiplinærforføyninger får kun virkning i det aktuelle organisasjonsleddet.

Særforbund har ofte egne regler, typisk kamp- og konkurranseregler, som gir hjemmel for sanksjoner. Norges idrettsforbunds sanksjonsregelverk § 1-2 gir rammer for hvilke sanksjoner som kan ilegges av et særforbund. Særforbund kan for eksempel ilegge utelukkelse i inntil ett år med hjemmel i eget regelverk. Sanksjonene kan ilegges uten at de særskilte saksbehandlingsreglene i straffebestemmelsene (§§ 1-3 flg.) følges. Det er i stedet inntatt et generelt krav i Norges idrettsforbunds sanksjonsregelverk om at særforbund ikke kan tildele sanksjoner etter deres eget regelverk uten at saken er undergitt en forsvarlig saksbehandling tilpasset sakens karakter, omstendighetene for øvrig og de konsekvensene en reaksjon kan få for den saken gjelder. Dersom det skal ilegges sanksjoner som overskrider rammene i § 1-2, må saken reises som en straffesak etter §§ 1-3 flg. for Norges

idrettsforbunds domsorgan. Da gjelder særlige saksbehandlingsregler, se nedenfor.

Sanksjoner som ilegges av et særforbund etter § 1-2, får kun virkning i det forbundet, ikke for øvrige organisasjonsledd. Ved illeggelse av en utelukkelse på mer enn seks måneder, skal avgjørelsen sendes til Norges idrettsforbunds domsorganer for vurdering av om sanksjonen skal omfatte flere organisasjonsledd. Dersom et særforbund vurderer at det bør ilegges strengere sanksjoner enn § 1-2 gir hjemmel til, for eksempel en utelukkelse på mer enn ett år, skal også saken påtales til Norges idrettsforbunds domsorganer etter § 1-12. Det betyr at de mest alvorlige sakene, som for eksempel seksuelle overgrep, vil bli behandlet av et domsorgan etter Norges idrettsforbunds sanksjonsregelverk §§ 1-3 flg.

Norges Fotballforbund er det eneste særforbundet som har egne straffebestemmelser (NFFs Reaksjonsreglement kapittel 2 og NFFs lov kapittel 11). De har også egne domsorganer som har myndighet til å ilegge sanksjoner for brudd på straffebestemmelsene. Selv om deres domsorganer har myndighet til å behandle saker om for eksempel seksuelle overgrep, vil slike saker i utgangspunktet oversendes Norges idrettsforbunds domsorganer for å sikre at ilagte sanksjoner får virkning for samtlige organisasjonsledd.

For å kunne ilegge straff etter § 1-3 flg. må saken behandles av Norges idrettsforbunds domsorganer, henholdsvis domsutvalg og appellutvalg. For at en sak skal kunne behandles av domsutvalget må det foreligge en påtale, det må foreligge skyld og forholdet må ikke være foreldet. Beviskravet i idrettens straffesaker er «klar sannsynlighetsovervekt». Den som påtales, kan ved særlige grunner få dekket nødvendige utgifter til juridisk bistand. Ordningen er behovsprøvd og følger beløpsgrensene for inntekt og formue som er fastsatt i forskrift til lov om fri rettshjelp kapittel 1.

En straffesak kan enten bringes direkte inn for Norges idrettsforbunds domsutvalg av styret i et organisasjonsledd eller sendes via Norges idrettsforbunds påtalenemnd. Både styret i et organisasjonsledd og enkeltmedlemmer kan anmode påtalenemnda om påtale. Dersom påtalenemnda beslutter å påtale forholdet til domsutvalget, blir nemnda part i saken, og ikke den eller de som har anmodet om påtale. Det er opp til domsutvalget å avgjøre om det skal ilegges straff, og i så fall omfanget av denne. Avgjørelsen skal begrunnes. Det skal redegjøres for hvilket forhold som anses som bevist, og hvilken straffebestemmelse som legges til grunn. Partene i den aktuelle saken kan anke en avgjørelse til Norges idrettsforbunds appellutvalg.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Etter Norges idrettsforbunds sanksjonsregelverk § 1-4 (1) b) kan en person som «begår seksuelle overgrep eller seksuell trakassering» ilegges en sanksjon. Vedkommende kan også bli ilagt en midlertidig suspensjon i påvente av en endelig avgjørelse. Personen vil typisk bli ilagt forbud mot å ha valgte og oppnevnte tillitsverv og forbud mot å delta i organisert trening og konkurranser. Håndheving av slike reaksjoner er avgjørende for å forebygge nye overgrep. I henhold til NIFs lov er alle organisasjonsledd forpliktet til å håndheve og respektere slike avgjørelser. Etablert praksis er at Norges idrettsforbund i slike saker varsler aktuelt idrettslag, særforbund og idrettskrets om at personen er ilagt en sanksjon, uten å informere om hvilke bestemmelser vedkommende har brutt.

Etter sanksjonsregelverket § 1-4 (1) i) kan en person som «fremsetter diskriminerende eller hatefull ytring, bærer eller viser tekst eller symbol som er egnet til å true, forhåne, fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunnlag av hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk eller funksjonsnedsettelse», ilegges en sanksjon. I tillegg er tribunevold særlig nevnt i samme bestemmelse punkt 2.

3.5 Idrettens behov for å behandle personopplysninger i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold

Norges idrettsforbunds visjon er «Idrettsglede for alle». I *Rettleiar for handtering av saker som gjeld seksuell trakassering og overgrep* heter det at seksuell trakassering og overgrep er direkte i strid med denne visjonen. Videre framgår det i *Idretten vil! Langtidsplan for norsk idrett 2023–2027* at alle nivåer i norsk idrett skal praktisere nulltoleranse for enhver form for diskriminering og trakassering. I dette ligger også en nulltoleranse for vold.

For at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd på en effektiv og velfungerende måte skal kunne forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten har de behov for å behandle personopplysninger.

3.5.1 Arbeidet med å forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten

Det forebyggende arbeidet i idretten er både generelt og på individnivå. Det generelle forebyggende arbeidet tar sikte på å utvikle og iverksette

tiltak som fører til større bevissthet om overgrep og risikosituasjoner, og reduksjon av generelle risikofaktorer.

Det forebyggende arbeidet kan oppnå flere formål samtidig. I brosjyren *Informasjon om og retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep i idretten* skriver Norges idrettsforbund at

«[f]ordi det er flytende overganger fra seksuell trakassering til overgrep vil alle tiltak som omfatter forebygging av seksuell trakassering også kunne forebygge seksuelle overgrep som omfattes av straffeloven».

Idretten gjennomfører generelle bevisstgjørings-tiltak og ulike kurs for å forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Det gjelder for eksempel trenerutdanning og trenerattest, kurs i håndtering av varslingssaker og foredrag om relevante tema. Det finnes også ulike etiske retningslinjer og retningslinjer for oppførsel i særforbund, som har som hensikt å virke forebyggende.

Et eksempel er *Trygg på trening med Redd Barna*, et kurstilbud til trenere og andre tillitspersoner i idretten, som setter søkelys på vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom. Kurset ble utviklet av Redd Barna i samarbeid med Norges Fotballforbund og er senere tilpasset andre særforbund. Kurset skal fremme kunnskap, bevissthet og handlingskompetanse, samt utvikling av beredskapsplaner og rutiner i idrettslag.

Idretten vil i forbindelse med generelle forebyggende tiltak ikke behandle særlige kategorier av personopplysninger eller personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som gir behov for et særskilt behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Politiattestordningen er et viktig tiltak for å forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Ordningen gjør det mulig å be om såkalt «barneomsorgsattest» for å sikre at personer som er siktet, tiltalt eller dømt for alvorlige lovbrudd ikke får utføre oppgaver som innebærer et ansvars- og tillitsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming. Tiltaket reduserer risikoen for nye lovbrudd i idretten. Idrettsstyret har vedtatt at Norges idrettsforbunds organisasjonsledd plikter å avkreve barneomsorgsattest fra alle som skal utføre slike oppgaver, og at de sørger for at personer som ikke kan fremlegge en attest uten merknader, ikke får utføre oppgavene. Om en person mot formodning har slike funksjoner, skal vedkommende tas bort fra disse.

Ansvaret for oppfølging av politiattestordningen ligger på det enkelte organisasjonsledd i

Norges idrettsforbund, som skal kreve at alle som skal utføre relevante oppgaver selv må innhente attest og fremvise denne for personen som organisasjonsleddet har satt til å håndtere attestene (politiattestansvarlig). Det registreres i dag kun at attest uten merknad er fremvist.

I samarbeid med Posten/Digipost har Norges idrettsforbund utviklet en ny digital tjeneste som forenkler prosessen med å innhente barneomsorgsattester. Tjenesten er tilgjengelig for alle idrettslag. Den vil gi et mer oversiktlig system og enklere prosesser for håndtering av roller og barneomsorgsattester i norsk idrett. Politiattestansvarlig kan enkelt sende et forhåndsutfylt formulsskjema til søkere, noe som sparer tid. Søkere kan dele attestene digitalt og unngår dermed fysisk oppmøte. Tjenesten sender ut påminnelser til trenere og frivillige om å søke attest, noe som øker sjansen for at prosessen fullføres raskere.

Dersom det blir fremvist en attest med merknader til den politiattestansvarlige i organisasjonsleddet, skal dette ikke lagres eller behandles på annen måte enn om det ikke var fremvist politiattest i det hele tatt. For i større grad å kunne forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold, har Norges idrettsforbund gitt uttrykk for at det er ønskelig at organisasjonsledd kan registrere om attest er avkrevd, men ikke er fremvist. Dette vil bidra til å dokumentere at ordningen følges opp av politiattestansvarlig, og det vil vise hvilke personer som ønsker å utføre oppgaver for idrettslaget, men som må avvente til de har fremvist attest. I dag registreres ikke slik informasjon, med bakgrunn i at Norges idrettsforbund vurderer at det ikke finnes grunnlag for slik behandling i regelverket.

Organisasjonsledd kan komme i en situasjon hvor de mottar informasjon om at en person med en funksjon som krever barneomsorgsattest er siktet, tiltalt eller dømt for forhold som innebærer at vedkommende ikke lenger vil kunne få en attest uten merknad. Organisasjonsleddet kan da be om fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43. Det er i dag utfordrende for idretten å behandle informasjon i form av personopplysninger om straffedommer eller andre lovovertridelser og som mottas som ledd i en varslingssak eller fra politiet, da idretten ikke har en tydelig hjemmel som tillater slik behandling.

3.5.2 Arbeidet med å avdekke seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten

Arbeidet med å avdekke seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten handler om å opp-

dage, avsløre og kartlegge hendelser hvor slike handlinger har skjedd eller trolig har skjedd. Det inkluderer også å motta bekymringsmeldinger eller varsler om risikoatferd.

Varsling er et av de sentrale redskapene i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Norges idrettsforbund oppfordrer alle særforbund, idrettskretser, idrettsråd og idrettslag til å bruke *MittVarsel* til å motta og behandle varslingssaker.

MittVarsel er et profesjonelt system for mottak og behandling av varsler. Systemet brukes i dag av offentlige instanser, private selskaper og organisasjoner. Norges idrettsforbund har siden 2022 tilbudt dette enhetlige varslingssystemet til alle sine organisasjonsledd. Varslingskanalen er for alle som opplever eller er vitne til kritikkverdige forhold i idretten. Den er ikke forbeholdt varsling om seksuelle overgrep, trakassering og vold, men er også åpen for varsling om andre uetiske eller ulovlige forhold, som for eksempel kampfiksing og økonomiske misligheter.

Dette varslingssystemet er kryptert, og det er kun de som behandler en konkret sak, og deres administrator som har tilgang til informasjonen i systemet. Systemet skal ifølge Norges idrettsforbund gi automatisk påminnelse to år etter at en sak er opprettet, med oppfordring om å vurdere sletting av informasjon i tråd med personopplysningsregelverket.

Det enkelte organisasjonsleddet som benytter systemet til å håndtere varsler, og med det registrerer personopplysninger i systemet, er selv behandlingsansvarlig for de aktuelle personopplysningene som behandles. Norges idrettsforbund pålegger ikke sine organisasjonsledd å bruke denne varslingskanalen, da hvert organisasjonsledd er et selvstendig rettssubjekt og behandlingsansvarlig for aktuelle personopplysninger. Norges idrettsforbund oppfordrer likevel sterkt til at varslingskanalen tas i bruk av alle idrettslag, for å ivareta sikker behandling av personopplysninger ifm. varsler som kommer inn.

Selskapet bak varslingssystemet er data-behandler for personopplysningene. Dette innebærer at det er inngått, og vil inngås, databehandleravtaler mellom selskapet og alle organisasjonsledd som har tatt i bruk og etter hvert vil ta i bruk systemet.

I arbeidet med håndtering av konkrete saker om kritikkverdige forhold og i rådgivning som gis i slike saker, har Norges idrettsforbund identifisert at det kan være nødvendig å behandle personopplysninger etter artikkel 9 og 10 for å kunne avdekke og hindre nye tilfeller. Idretten mangler i

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

dag et klart hjemmelsgrunnlag for slik behandling.

På tilsvarende måte som i det forebyggende arbeidet gjør idretten generelle tiltak for å avdekke seksuelle overgrep, trakassering og vold som ikke nødvendigvis gjør behandling av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og 10. Utarbeidelse av retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep, og de universelle retningslinjene for atferd i idretten – Norges idrettsforbunds etiske leveregler, samt ressursider om varsling vil kunne bidra til å avdekke seksuelle overgrep, men innebærer ingen behandling av personopplysninger. Foredrag og kurs i håndtering av varsler vil på samme måte kunne bidra til å avdekke overgrep ved at kunnskapen økes hos aktørene som deltar på kursene.

3.5.3 Arbeidet med å reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten

Norges idrettsforbund oppfordrer til at alle seksuelle overgrep og andre alvorlige forhold anmeldes og håndteres av politiet og domstolene. For å beskytte medlemmer og andre vil det også kunne være aktuelt å reagere innenfor idrettens selvdomme.

Norges idrettsforbund har utarbeidet veiledere for håndtering av seksuell trakassering og overgrep og håndtering av vold. Veilederne gir anbefaling om hvordan slike saker bør håndteres av de som har opplevd seksuell trakassering, overgrep, vold eller trusler i idretten, de som har hørt om slike situasjoner, og de som har ansvar i et idrettslag for å få informasjon om slike situasjoner. Veilederne gir også anbefaling om saksgangen i idrettslaget. Idrettslag anbefales blant annet å føre logg for hver sak som mottas, men å unngå å skrive personopplysninger i loggen. Det anbefales videre at saksinformasjon og opplysninger i loggen behandles av så få personer som mulig.

Organisasjonsleddet der hendelsen har funnet sted, har mulighet til å reagere selv, i samsvar med idrettens regelverk, for eksempel gjennom å frata en person oppgaver eller tillitsverv, eventuelt med en arbeidsrettslig konsekvens dersom vedkommende er ansatt i idrettslaget. Et organisasjonsledd kan også nekte en person adgang til anlegg som de disponerer.

Ethvert organisasjonsledd eller medlem har mulighet til å anmode om at saken behandles av Norges idrettsforbunds påtalenemnd for vurdering av påtale. Organisasjonsleddet kan også ta

saken direkte til Norges idrettsforbunds domsutvalg, uten å gå via påtalenemnda.

Norges Fotballforbund har i tillegg egne påtale- og domsorganer som kan behandle tilsvarende saker. Ved behandling av en reaksjonssak i Norges Fotballforbunds organer vil det være nødvendig å behandle navn, alder og klubbtilhørighet for personer saken gjelder. Slike opplysninger vil i de fleste tilfellene ikke utgjøre personopplysninger som trenger et eget hjemmelsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 9 eller 10.

Norges idrettsforbunds domsorganer kan illegge ulike reaksjoner. Ved seksuelle overgrep vil de mest aktuelle reaksjonsformene være tap av rett til å ha valgte eller oppnevnte tillitsverv, tap av rett til å delta i organisert trening og konkurranser, samt tap av rett til medlemskap. For andre hendelser vil andre reaksjoner kunne være aktuelle.

Informasjon om avgjørelser fra Norges idrettsforbunds og Norges Fotballforbunds domsorganer publiseres i dag på henholdsvis idrettsforbundets nettsider og Norges Fotballforbunds nettsider. Idretten vurderer at allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at dette er nødvendig. Det er i dag ikke adgang til å publisere slike avgjørelser uten at de anonymiseres fullt ut. Det utarbeides et kort sammendrag til hver avgjørelse som legges ut på nettsiden.

3.6 Erfaringer fra andre nordiske land

Departementet har undersøkt hvordan idrettsorganisasjoner i andre nordiske land arbeider mot seksuelle overgrep, trakassering og vold, og om det finnes regelverk om behandling av personopplysninger i den sammenhengen. Så langt departementet har klart å undersøke, eksisterer det ikke noe regelverk på dette området i Sverige, Danmark eller Finland. Disse landene har ikke gjort vurderinger eller innført egne lovhjemler for behandling av særlige kategorier av personopplysninger og opplysninger om straffedommer og lovovertridelser i arbeidet mot overgrep, trakassering og vold.

I Danmark er det pålagt ved lov og forskrift å innhente barneattest når blant annet en idrettsorganisasjon skal knytte til seg nye trenere, instruktører, ledere mv. som skal ha direkte og vedvarende kontakt med barn under 15 år. *Bekendtgørelse om indhentelse af børneattest ved ansættelse og beskæftigelse af personer i myndigheder, institutioner, foreninger m.v. inden for Kulturministeriets ressortområde* krever at politiet

4 Gjeldende rett

4.1 Innledning

Retten til personvern, privatliv og vern av personlig integritet er forankret i en rekke regelverk. Både Grunnloven, menneskerettighetene og EØS-retten beskytter disse grunnleggende rettighetene. Samtidig vil det i samfunnet være nødvendig å gripe inn i disse rettighetene i berettigede tilfeller når inngrepene er forholdsmessige. Det finnes derfor særlovgivning på en rekke felt som åpner opp for behandling av personopplysninger når det er nødvendig for å oppfylle konkrete formål.

Det finnes også flere sett med regler som er utformet for å forebygge, avdekke og reagere mot tilfeller av seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. Både straffelovgivningen, diskrimineringslovgivningen og regelverket om politiets adgang til å dele opplysninger om straffedømte bidrar til å oppnå disse formålene. For å oppfylle pliktene som følger av denne lovgivningen, må det i mange tilfeller behandles personopplysninger.

4.2 Personvernrettigheter etter Grunnloven, EMK og barnekonvensjonen

---

Prinsippet om individets rett til respekt for sitt privatliv og familieliv er forankret i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 8 og er en grunnleggende rettighet og et fundament for flere andre menneskerettigheter. EMK artikkel 8 stiller krav om at eventuelle inngrep i rettigheten må være i samsvar med loven, være nødvendig og basert på en forholdsmessighetsvurdering. Det er klart fra praksis knyttet til tolkningen av EMK artikkel 8 at bestemmelsen også inkluderer vern av personopplysninger.

Vern om personlig integritet er også forankret i Grunnloven § 102 som sier at «[e]nhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon. [...] Statens myndigheter skal sikre et vern om den personlige integritet». Grunnlovsbestemmelsen må tolkes i lys av forpliktelsene som følger av EMK artikkel 8.

Barns rett til personvern er særskilt regulert i Grunnloven. Barn er en særlig sårbar gruppe og har i større grad enn voksne behov for myndighetenes hjelp for å verne sin personlige integritet. Grunnloven § 104 tredje ledd fastslår derfor at «[b]arn har rett til vern om sin personlige integritet». Bestemmelsen bygger på bestemmelser i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen).

Barn har rett til respekt for sitt privatliv og sitt familieliv etter EMK artikkel 8. Samtidig er barns rett til personvern gitt særskilt vern gjennom barnekonvensjonen artikkel 16. Barn har rett til beskyttelse mot «vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, sin familie, sitt hjem eller sin korrespondanse, eller for ulovlige angrep mot sin ære eller sitt omdømme». Barnekonvensjonen artikkel 16 omfatter alle former for krenkelse av den personlige integriteten og retten til privatliv, også ved behandling av personopplysninger.

Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 nedfeller prinsippet om «barnets beste». Ved handlinger som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Hensynet skal veie tungt i en helhetsvurdering av hvilken behandling av barns personopplysninger som skal være tillatt.

4.3 Personopplysningsloven og personvernforordningen

4.3.1 Grunnlag for å behandle personopplysninger

EUs personvernforordning (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679) ble implementert i norsk rett gjennom lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Personvernforordningen skal etter personopplysningsloven § 1 gjelde som norsk lov.

Etter forordningen artikkel 4 nr. 1 omfatter personopplysninger «enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person». All behandling av personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag for å være lovlig. Eksempler

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

på behandling er innsamling, registrering, lagring, bruk, utlevering, sammenstilling eller sletting av personopplysninger.

4.3.1.1 Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6

Artikkel 6 angir de behandlingsgrunnlagene som behandlingen av personopplysninger kan bygge på.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav a gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der den registrerte har samtykket til behandling av sine personopplysninger for ett eller flere spesifikke formål.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav b gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der behandlingen er nødvendig for å oppfylle en avtale som den registrerte er part i, eller for å gjennomføre tiltak på den registrertes anmodning før en avtaleinngåelse.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav c gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav d gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der behandlingen er nødvendig for å verne den registrertes eller en annen fysisk persons vitale interesser.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav e gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav f gir et rettslig grunnlag for å behandle personopplysninger der behandlingen er nødvendig for formål knyttet til de berettigede interessene som forfølges av den behandlingsansvarlige eller en tredjepart, med mindre den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran og krever vern av personopplysninger, særlig dersom den registrerte er et barn.

Dersom behandlingen av personopplysninger er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse etter bokstav c eller for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse etter bokstav e, stiller artikkel 6 nr. 3 krav om et supplerende rettsgrunnlag. Et supplerende rettsgrunnlag kan være lov- eller forskriftsbestemmelser. Justis- og beredskapsdepartementet har i Prop. 56 LS (2017–2018) *Lov om behandling av personopplysninger (personopp-*

lysningsloven) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen punkt 6.3.2 side 33 uttalt at de antar at også vedtak fattet i medhold av lov eller forskrift vil omfattes, ettersom det også i disse tilfellene vil foreligge et lov- eller forskriftsgrunnlag. Kravene til det supplerende rettsgrunnlaget vil bero på en forholdsmessighets- eller legalitetsvurdering. Jo mer inngripende behandlingen av personopplysninger er, desto strengere krav til rettsgrunnlagets klarhet og styrke.

Dersom artikkel 6 nr. 1 bokstav f brukes som behandlingsgrunnlag, skal den behandlingsansvarlige gjennomføre en forholdsmessighetsvurdering hvor det vurderes om den enkeltes personvern må gå foran hensynet til å oppnå den berettigede interessen. Det skal særlig tas hensyn til om de registrerte er barn.

4.3.1.2 Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 9

Artikkel 9 gjelder behandling av personopplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse, politisk oppfatning, religion, filosofisk overbevisning eller fagforeningsmedlemskap, samt behandling av genetiske opplysninger og biometriske opplysninger med det formål å entydig identifisere en fysisk person, helseopplysninger eller opplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering.

Det er i utgangspunktet forbud mot å behandle slike opplysninger, men artikkel 9 gir en rekke unntak hvor slik behandling likevel er tillatt. Noen unntak krever egen hjemmel i lov eller forskrift, eventuelt i enkelttilfeller i vedtak fattet med hjemmel i lov eller forskrift (supplerende rettsgrunnlag).

Artikkel 9 bokstav a gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der den registrerte har gitt uttrykkelig samtykke til behandling av slike personopplysninger for ett eller flere spesifikke formål, unntatt dersom det i unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett er fastsatt at den registrerte ikke kan oppheve forbudet nevnt i nr. 1.

Artikkel 9 bokstav f gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der behandlingen er nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare rettskrav eller når domstolene handler innenfor rammen av sin domsmyndighet.

Artikkel 9 bokstav g gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der «behand-

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

lingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser».

4.3.1.3 *Behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 10*

Artikkel 10 gjelder behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser. Behandling av slike opplysninger av andre enn offentlige myndigheter krever et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett.

Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser etter artikkel 6 nr. 1 skal bare utføres under en offentlig myndighets kontroll eller dersom behandlingen er tillatt i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som sikrer nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter. Alle omfattende registre over straffedommer må bare føres under en offentlig myndighets kontroll.

Hvilke opplysninger som omfattes av bestemmelsen, er ikke fullstendig klarlagt i praksis. Det vises her til drøftingen i punkt 6.6.4.2 om vurderingene til EU-domstolens generaladvokat i C-115/22, hvor vurderingen var at artikkel 10 omfatter avgjørelser om suspensjon for å ha brutt antidopingregelverket i idretten, uavhengig av om forholdet er straffbart etter nasjonal rett.

Ifølge juridisk teori kan uttrykksmåten «straffedommer og lovovertrедelser» tyde på at forholdet må være konstatert, men ikke nødvendigvis at det har kommet så langt at det er blitt pådømt, og at det er rimelig å tolke «lovovertrедelser» slik at det også omfatter opplysninger om mulige lovovertrедelser før rettskraftig dom foreligger. Det vil si opplysninger om at en person er mistenkt, siktet eller tiltalt for et straffbart forhold, jf. Skullerud mfl., lovkommentar til personvernforordningen, kommentarer til artikkel 10, Juridika, ajourført 1. april 2023.

4.3.2 **Grunnprinsipper for behandling av personopplysninger**

Personvernforordningen artikkel 5 inneholder generelle prinsipper for behandling av personopplysninger. Blant prinsippene er krav om et definert formål med behandlingen, at behandlingen må være relevant og nødvendig for å nå formålet, at

opplysningene skal være korrekte og oppdaterte og slettes når det ikke lenger er bruk for dem, samt krav om beskyttelse av integritet og konfidensialitet. I tillegg kommer et prinsipp om ansvarlighet, som pålegger den behandlingsansvarlige å påse og påvise at prinsippene blir overholdt. Behandlingen skal være forståelig og forutsigbar for den registrerte, slik at vedkommende kan innrette seg i henhold til at den finner sted, og også gjøre sine rettigheter gjeldende.

Selve formålet med behandling av personopplysninger har en helt sentral betydning ved vurderingen av hvilke rettslige rammer som oppstilles for den aktuelle behandlingen. Vurderinger av hvilke opplysninger som lovlig kan behandles, og når behandlingen skal opphøre, vil bero på behandlingsformålet. Formålsangivelsen vil dessuten ha en sentral betydning for hvilke behandlingsaktiviteter et samtykke kan sies å omfatte.

Personopplysninger skal i utgangspunktet «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene», jf. artikkel 5 nr. 1 bokstav b. Formålene skal være forklart på en måte som gjør at alle berørte har samme forståelse av hva opplysningene skal brukes til.

Artikkel 6 nr. 4 inneholder imidlertid bestemmelser om adgangen til viderebehandling av personopplysninger til andre formål enn de opprinnelige var samlet inn for. Bestemmelsen sier at opplysningene kan brukes til nye formål dersom det nye formålet er forenlig med det opprinnelige formålet. Utgangspunktet er at viderebehandling for nye, forenlige formål er tillatt uten et eget rettsgrunnlag for viderebehandlingen. Bokstav a til e angir en ikke-uttømmende liste over elementer som den behandlingsansvarlige skal ta hensyn til i vurderingen av forenlighet. For noen typer personopplysninger forutsetter lovlig behandling at det foreligger et gyldig behandlingsgrunnlag etter artikkel 6 og at vilkårene i artikkel 9 eller artikkel 10 er oppfylt. Dersom det nye formålet ikke er forenlig med formålet opplysningene er innhentet for, må viderebehandling av opplysningene ha grunnlag i lov eller samtykke.

4.3.3 **Behandlingsansvarlig og databehandler**

Den behandlingsansvarlige er i personvernforordningen artikkel 4 nr. 7 definert som den som fastsetter formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes. Dersom formålet med og midlene for

behandlingen er fastsatt i nasjonal rett, kan nasjonal rett også fastsette hvem som er behandlingsansvarlig eller hvilke kriterier som gjelder for å peke ut den behandlingsansvarlige. Behandlingsansvaret vil likevel som hovedregel følge av de oppgavene som er regulert i det aktuelle regelverket.

En databehandler er den som behandler opplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige, jf. forordningen artikkel 4 nr. 8.

4.3.4 Særlig om barn som registrerte

Etter personvernforordningen har barn og voksne i utgangspunktet samme rettigheter ved behandling av personopplysninger. Alle reglene i forordningen gjelder også for barn. Justis- og beredskapsdepartementet har lagt til grunn at en person ikke lenger er et barn i forordningens forstand når vedkommende har fylt 18 år, jf. Prop. 56 LS (2017–2018) punkt 13.2 side 95.

Forordningens fortalepunkt 38 fastslår imidlertid at barns personopplysninger fortjener et særlig vern, ettersom barn kan være mindre bevisste på risikoer, konsekvenser og garantier, samt på de rettighetene de har ved behandling av personopplysninger. I tillegg til forordningens generelle vern skal det derfor hensyntas at barn er en sårbar gruppe av registrerte. All tolkning etter forordningen skal reflektere barns særlige vern, slik dette også er forankret i barnekonvensjonen og i Grunnloven § 104. Det bør foretas en prinsipiell vurdering av om behandling av personopplysninger bør igangsettes når de registrerte er barn. Videre bør begrunnelsen for at det er nødvendig å gripe inn i barns personvern synliggjøres av den behandlingsansvarlige.

4.4 Politiregisterloven og politiregisterforskriften

4.4.1 Generelle krav – vandelskontroll

Vandelskontroll av personer krever hjemmel i lov eller forskrift. Opplysningene fra vandelskontrollen utleveres normalt i form av en politiattest, jf. politiregisterloven § 36 første ledd nr. 1. På en politiattest kan det anmerkes opplysninger om at en person har vært ilagt straff eller andre straffettslige reaksjoner eller andre tiltak som følge av lovbrudd, eller er under straffeforfølgning. Formålene som kan begrunne krav om politiattest, er listet opp i politiregisterloven § 37. Politiaattest kan brukes for å utelukke fysiske og juridiske perso-

ner fra stilling, virksomhet, aktivitet eller annen funksjon dersom:

1. lovbruddet gjør en person uegnet, og manglende utelukkelse vil kunne medføre betydelige skadevirkninger,
2. manglende utelukkelse vil kunne virke støtende eller motvirke den alminnelige tillit,
3. stillingen mv. medfører ansvar for eller krever tillit hos personer som på grunn av alder, sykdom eller funksjonshemming har reduserte muligheter til å ta vare på seg selv eller sine interesser,
4. utelukkelse kan forhindre at personer begår overgrep mot eller har skadelig innflytelse på mindreårige, eller bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer,
5. den kan bidra til å sikre at en person som skal adoptere eller over tid eller jevnlig skal ha heldøgns omsorgsansvar for mindreårige, er egnet for oppgaven, eller
6. det er fare for at en person på ny vil begå lovbrudd.

Politiregisterloven regulerer ikke konsekvensen av merknader på en politiattest. Det er opp til mottaker av attesten å vurdere om en anmerkning skal medføre at personen ikke skal ansettes mv. I enkelte særlover, som opplæringsloven, barnehageloven og helsepersonelloven, er det imidlertid angitt at enkelte anmerkninger skal medføre yrkesforbud.

Det er gitt regler om saksbehandling, oppbevaring av attest mv. i politiregisterforskriften. Det kan blant annet bare utstedes attest til den som har fått tilbud om eller er innstilt til en konkret stilling, virksomhet, aktivitet mv., jf. politiregisterforskriften § 36-1, slik at det ikke kan avkreves attest av alle som søker på en stilling.

Forskriften stiller også krav til oppbevaring av en politiattest hos mottaker, jf. § 37-2, og det åpnes ikke for at det kan utstedes ny politiattest til samme formål. Det er imidlertid åpnet for utlevering av nye eller oppdaterte opplysninger etter politiregisterloven § 43 (fornytt vandelskontroll). Bestemmelsen åpner for at den som mottar attesten, kan be politiet om nye eller oppdaterte opplysninger. Dette er særlig aktuelt der det foreligger mistanke om at personen er involvert i en straffesak. Bestemmelsen åpner imidlertid ikke for at det rutinemessig innhentes oppdaterte attester. Det kan ikke utleveres andre opplysninger enn de som fremgår av hjemmelsgrunnlaget for utstedelse av den opprinnelige attesten.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

4.4.2 Om barneomsorgsattester

Barn er en særlig sårbar gruppe, med et særskilt krav på beskyttelse. Konsekvensene av at barn utsettes for vold og seksuelle overgrep er svært alvorlige, og det er viktig å iverksette tiltak som kan redusere risikoen for at barn og unge utsettes for slike handlinger.

For hjemler som er begrunnet i formålene som er nevnt i politiregisterloven § 37 første ledd nr. 4 («utelukkelse kan forhindre at personer begår overgrep mot eller har skadelig innflytelse på mindreårige, eller bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer»), skal det stilles krav om at det innhentes en barneomsorgsattest, jf. politiregisterloven § 39. På attesten skal det anmerkes om en person er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av nærmere angitte straffebed, som særlig omfatter seksuallovbrudd, grov narkotikakriminalitet og grove rans- og voldslovbrudd. De fleste seksuallovbrudd samt drap anmerkes uten tidsbegrensning, mens øvrige lovbrudd anmerkes med tidsbegrensning i samsvar med reglene for ordinære politiattester.

Både i politiregisterforskriften og i særlovgivningen finnes det hjemler for å innhente barneomsorgsattest. I politiregisterforskriften kapittel 34 er det på flere områder åpnet for vandelskontroll av personer som ansettes eller utfører oppgaver overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming som deltar i ulike fritidsaktiviteter. Bestemmelsene gir blant annet hjemmel for å innhente barneomsorgsattest for personer som skal ha oppgaver for frivillige organisasjoner, jf. § 34-1, i fritidsklubber eller barne- og ungdomsleirer, jf. § 34-12, eller i kulturinstitusjoner, jf. § 34-16. Det samme gjelder personer som skal drive organisert treningsvirksomhet for barn utenfor frivillige organisasjoner, men der er det en plikt til å legge frem barneomsorgsattest, jf. § 34-13.

4.4.3 Om politiets behandling av personopplysninger

Regelverket gir samtidig politiet adgang til å dele opplysninger. Politiregisterloven § 30 gir politiet adgang til å utlevere opplysninger innhentert til politimessige formål også til andre offentlige organer dersom det er i mottakers interesse. Politiet kan utlevere opplysninger til både offentlige og private aktører på nærmere bestemte vilkår. Politiet kan også utlevere opplysninger etter politiregisterloven § 27 for å forebygge eller avverge

lovbrudd, og de utleverer opplysninger til private mottakere etter politiregisterloven § 31.

4.5 Likestillings- og diskrimineringsloven

Likestillings- og diskrimineringsloven § 13 har et krav om at arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner og utdanningsinstitusjoner skal forebygge og søke å hindre trakassering og seksuell trakassering. Bestemmelsen definerer hva som utgjør trakassering og seksuell trakassering. Disse begrepene kan også romme tilfeller av seksuelle overgrep og voldshandlinger, dersom øvrige vilkår for at noe utgjør trakassering, er til stede.

Bestemmelsen retter seg mot arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner og utdanningsinstitusjoner. For det første omfatter den en plikt til å forebygge trakassering. For det andre omfatter den en plikt til å søke å hindre at slik trakassering fortsetter, dersom den ansvarlige får kjennskap til at det forekommer. Plikten til å forebygge kan for eksempel innebære å utforme retningslinjer for varsling av trakassering. Plikten til å søke å hindre innebærer å gripe fatt i aktuelle situasjoner med påstått trakassering, utrede hva som har skjedd, og komme med forslag til løsning. Det er tilstrekkelig at den ansvarlige har forsøkt å hindre trakasseringen. Loven stiller ikke opp et krav om at den ansvarlige faktisk må forhindre trakassering. Diskrimineringsnemnda håndhever bestemmelsen.

Behandling av personopplysninger er ikke drøftet i lovens forarbeider. Bestemmelsen må likevel antas å gi behandlingsgrunnlag for personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c som sier at behandling av personopplysninger er lovlig når behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse. Likestillings- og diskrimineringsloven pålegger her arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner en rettslig forpliktelse som innebærer behandling av personopplysninger. Det er imidlertid mer usikkert om bestemmelsen kan gi behandlingsgrunnlag for behandling av særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9.

4.6 Personopplysninger i arbeidsforhold

Personopplysningsloven og personvernforordningen gjelder også for behandling av personopp-

lysninger i arbeidsforhold. Etter personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav b er behandling av særlige kategorier av personopplysninger lovlig dersom det er nødvendig for å ivareta rettigheter og plikter både for den behandlingsansvarlige og de registrerte på arbeidsrettens område, for å ivareta trygderettigheter samt andre sosiale rettigheter hjemlet i fellesskapsretten, nasjonal rett eller kollektive arbeidsavtaler i samsvar med nasjonal rett. Det kreves imidlertid at det foreligger et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett eller i EØS-retten. Den registrerte må også gis nødvendige garantier for vedkommendes rettigheter og interesser, jf. personvernforordningen art. 88.

Arbeidsmiljøloven inneholder bestemmelser som skal ivareta den registrertes rettigheter og interesser. Regelverket setter blant annet skranke for hva som kan avtales om behandling av personopplysninger på arbeidsrettens område, og det er heller ikke adgang til å iverksette ubegrunnede og uforholdsmessige kontrolltiltak, herunder behandling av personopplysninger, overfor de ansatte.

Departementet legger til grunn at i saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. som forekommer i ansettelsesforhold, vil det kunne etableres et behandlingsgrunnlag i et av alternativene i artikkel 6 nr. 1 for å behandle nødvendige personopplysninger. Videre vil arbeidsrettslige plikter om å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø, ivareta arbeidstakers integritet og verdighet og sikre at arbeidstaker ikke utsettes for trakassering, seksuell trakassering eller annen utilbørlig opptreden kunne gi grunnlag for at det kan være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger i slike saker.

Arbeidsmiljøloven kapittel 9 gir også særskilte regler for iverksettelse av kontrolltiltak overfor arbeidstaker, inkludert behandling av personopplysninger i den forbindelsen.

Videre følger det av personopplysningloven § 11 at bestemmelsen i § 6 om behandling av personopplysninger i arbeidsforhold gjelder tilsvarende for behandling av opplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 10, som ikke utføres under en offentlig myndighets kontroll. Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd kan behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig for å gjennomføre arbeidsrettslige plikter eller rettigheter, altså ved ansettelsesforhold.

Det finnes også regler om vandelskontroll i særregelverk, men ikke et eget regelverk for vandelskontroll av ansatte i idretten. Bestemmel-

sene i politiregisterloven og politiregisterforskriften om barneomsorgsattest som er beskrevet over, gjelder både for lønnet og ulønnet arbeid med barn eller personer med utviklingshemming. Vandelsvurderingen av lønnede trenere, ledere mv. som er ansatt i regi av idretten, vil dermed være lik som for dem som jobber frivillig og ulønnet.

4.7 Plikt til å avverge og hjelpe etter straffeloven

4.7.1 Avvergingsplikten – straffeloven § 196

Straffeloven § 196 pålegger en plikt for alle, gjennom anmeldelse eller på annen måte, til å søke å avverge en rekke alvorlige straffbare handlinger eller følgene av disse, herunder enkelte former for vold og overgrep. Avvergingen av lovbruddet må «fortsatt være mulig». Plikten varer frem til lovbruddet er fullbyrdet, mens plikten til å avverge følgene av lovbruddet består så lenge det faktisk er noen følger som kan avverges. Videre må det fremstå som «sikkert eller mest sannsynlig» at lovbruddet er eller vil bli begått. Plikten inntreer når en person vurderer det som mer sannsynlig enn usannsynlig at en av de aktuelle straffbare handlingene er eller vil bli begått. Den subjektive opplevelsen den aktuelle personen har av situasjonen, er avgjørende.

Avvergingsplikten er en samfunnsplikt som gjelder for alle, og den går foran en eventuell taushetsplikt. Straffebudet rammer kun forsettlige overtredelser, jf. straffeloven § 21. Brudd på avvergingsplikten kan straffes med bøter eller fengsel inntil ett år. Plikten gjelder blant annet ved kunnskap om voldtekt, jf. strl. § 291, voldtekt av barn under 14 år, jf. strl. § 299, grov seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år, jf. strl. § 303, seksuell omgang ved misbruk av overmaktsforhold, jf. strl. § 295, grov kroppsskade, jf. strl. § 274, og drap, jf. strl. § 275. Dersom en handling allerede har skjedd, kan avvergingsplikten gjøre seg gjeldende hvis det er noen følger av lovbruddet som kan avverges, eller dersom det regnes som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil gjentas. Avverging kan for eksempel skje ved anmeldelse til politiet eller varsling til barnevernet. I noen situasjoner kan det også være nødvendig å gripe direkte inn selv.

Plikten kan være aktuell for personer i idretten som får kunnskap om handlinger som med sannsynlighetsovervekt kan føre til et av de opplistede lovbruddene. Avvergingsplikten er som nevnt en rettslig forpliktelse for den enkelte, som går foran

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

en eventuell taushetsplikt. Den vil dermed kunne utgjøre et rettslig grunnlag for å behandle personopplysninger i de tilfellene dette er aktuelt for å forhindre de opplistede lovbruddene.

4.7.2 Hjelpeplikten – straffeloven § 287

Etter straffeloven § 287 første ledd bokstav a har alle plikt til «etter evne å hjelpe en person som er i

åpenbar fare for å miste livet eller bli påført betydelig skade på kropp eller helse». Brudd på hjelpeplikten straffes med bøter eller fengsel. Straffebudet rammer kun forsettlige overtredelser, jf. straffeloven § 21. Etter bestemmelsens andre ledd straffes ikke brudd på plikten dersom plikten ikke kunne oppfylles uten å utsette seg selv eller andre for «særlig fare eller oppofrelse».

5 Behov for ny lovregulering

5.1 Innledning

Bakgrunnen for lovforslaget er gjennomføringen av EUs personvernforordning i norsk rett gjennom personopplysningsloven. Loven og forordningen stiller krav til når og hvordan personopplysninger kan behandles. For å behandle personopplysninger må det finnes et behandlingsgrunnlag. For å behandle særlige kategorier av personopplysninger, som for eksempel helseopplysninger, opplysninger om etnisitet eller opplysninger om seksuell orientering, vil det i mange tilfeller kreves et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett. Det samme gjelder for behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser.

Personopplysningsloven og personvernforordningen har generelle regler, og i forarbeidene til personopplysningsloven er det forutsatt at det skal fastsettes supplerende rettsgrunnlag og ytterligere regulering i særlovgivning.

Gjennomgangen av gjeldende rett i punkt 4 viser at det finnes regelverk som berører problemstillingene som tas opp i lovforslaget her, men ny regulering om idrettens behov passer ikke så godt inn i det eksisterende regelverket. Departementet mener at det er mest hensiktsmessig at det vedtas en egen lov for å dekke idrettens behov for å behandle personopplysninger for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten.

Likestillings- og diskrimineringsloven har regler om trakassering og seksuell trakassering. Som omtalt i punkt 4.5, forutsettes det at den som har plikt etter loven til å forebygge og søke å hindre seksuell trakassering og annen trakassering, har adgang til å behandle alminnelige personopplysninger for dette formålet. Det er usikkert om loven gir tilstrekkelig hjemmel til å behandle særlige kategorier av personopplysninger i trakasseringssaker. Uavhengig av dette vil loven trolig ikke gi tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for de andre to formålene i dette lovforslaget, da ikke alle situasjoner som omfatter «seksuelle overgrep eller vold mv.» vil kunne anses for å være trakassering.

Krav om vandelskontroll i form av politiattest er ett av flere forebyggende tiltak, men er ikke tilstrekkelig i seg selv til å forhindre vold og overgrep. En attest gir kun opplysninger om en person har vært ilagt straff eller andre strafferettslige reaksjoner eller er under straffeforfølgning. Videre er det en utfordring for idretten at dersom opplysningene om straffedommer og andre lovovertrædelser skal kunne brukes til et bestemt formål, krever det at mottakeren av opplysningene har et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for den videre behandlingen. Som beskrevet i punkt 4.4, forutsettes det at slik hjemmel er fastsatt i regelverk som gjelder for mottakeren av opplysningene. Slikt regelverk finnes ikke i dag.

Departementet vurderer at verken avvergingsplikten eller hjelpeplikten etter straffeloven vil være tilstrekkelige hjemmelsgrunnlag for idretten i de situasjonene hvor idretten har behov for å behandle personopplysninger for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold. Videre tolker departementet bestemmelsen om hjelpeplikt slik at det må foreligge en klar fare for tap av liv eller betydelig personskade, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 16.6 side 437. Heller ikke denne hjelpeplikten vurderes å ivareta behovet for å behandle personopplysninger i idretten for å kunne forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold.

For behandling av personopplysninger ved ansettelser er det rettslige grunnlaget samtykke etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a og eventuelt artikkel 9 nr. 2 bokstav a. For å oppfylle arbeidsrettslige forpliktelser er behandlingsgrunnlaget som hovedregel artikkel 6 nr. 1 bokstav b og artikkel 9 nr. 2 bokstav b. Det følger i tillegg av personopplysningsloven § 6 at særlige kategorier personopplysninger etter artikkel 9 nr. 1 kan behandles for å ivareta arbeidsrettslige plikter eller rettigheter. En arbeidsrettslig plikt kan være å forebygge og forhindre seksuell trakassering og annen trakassering, jf. omtalen over av likestillings- og diskrimineringsloven § 13. Disse behandlingsgrunnlagene krever ikke ytterligere supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett. I

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

tillegg vil behandling av personopplysninger i disse tilfellene være regulert i for eksempel arbeidsmiljøloven.

De generelle bestemmelsene om ansettelsesforhold i personopplysningsloven vil ikke gjelde for frivillige, ulønnede personer i idretten. Disse utgjør de fleste av personene som i dag har verv eller utfører oppgaver i idretten.

I ansettelsesforhold vil skjevheten mellom den registrerte og behandlingsansvarlige kunne tilsi at behandlingen av personopplysninger ikke kan basere seg på samtykke. En slik forståelse har støtte i personvernforordningens fortalepunkt 43. Trolig vil mye av det samme gjelde i idretten, og også for tilfeller ut over arbeidsforhold. Artikkel 9 nr. 2 bokstav a tillater behandling av særlige kategorier av personopplysninger dersom den registrerte har gitt uttrykkelig samtykke til behandling for ett eller flere spesifikke formål. Et slikt samtykke må gis frivillig, slik at det ikke foreligger noe press for å gi samtykke, og at det heller ikke oppstår negative konsekvenser ved at et samtykke ikke gis. Et samtykke kan oppleves «tvungent» fordi «alle andre» samtykker, eller det kan medføre at de som ikke kan eller vil samtykke, utestenges fra aktuell aktivitet. Det kan dermed ikke settes som vilkår for å bli medlem av et idrettslag at man samtykker til behandling av særlige kategorier av personopplysninger. Departementet legger til grunn at samtykke til behandling av særlige kategorier av personopplysninger i idretten kun vil være aktuelt i helt spesielle tilfeller, for eksempel ved helsetesting i toppidretten. Samtykke vil ikke være et egnet unntak for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten.

5.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet en egen lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd for å «forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten». Lovforslaget gjaldt behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser etter personvernforordningen artikkel 9 og artikkel 10.

Departementet valgte i høringsnotatet å ikke foreslå et supplerende rettsgrunnlag i loven for å behandle alminnelige personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e. Vurderingen var at idretten har alternative

behandlingsgrunnlag etter artikkel 6 til å kunne behandle alminnelige personopplysninger.

I høringsnotatet het det at departementet vil kartlegge behovet i frivillige organisasjoner for øvrig for et hjemmelsgrunnlag for å behandle særlige kategorier personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser. Avhengig av resultatet av kartleggingen vil det kunne foreslås egne lovbestemmelser for frivilligheten for øvrig på et senere tidspunkt, dersom behovet for et slikt regelverk er til stede. I høringsnotatet ba samtidig departementet om innspill til om annen sektorlovgivning kan være egnet til å gi frivillige organisasjoner hjemmelsgrunnlag for behandling av personopplysninger for de aktuelle formålene.

5.3 Høringsinstansenes syn

Datatilsynet er positiv til at departementet legger fram lovforslag for å sikre tilstrekkelig hjemmel for behandling av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og 10. Tilsynet er enig i at formålene bak lovforslaget utgjør viktige allmenne interesser. Samtidig understreker de at det knytter seg høy risiko til blant annet konfidensialitet og informasjonssikkerhet, særlig med tanke på at idretten består av flere tusen idrettslag som i det vesentlige er drevet av frivillige som ikke har tilstrekkelig kompetanse på personvern og informasjonssikkerhet. På denne bakgrunnen er det viktig at lovforslaget begrenses til det som er «strengt nødvendig» for å ivareta formålene om å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten. Det må gjøres tilstrekkelige tiltak for å håndtere risikoene og verne de registrertes rettigheter og interesser.

Tilsynet mener at det ville vært hensiktsmessig å utrede et supplerende rettsgrunnlag etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e. Uten et slikt rettsgrunnlag er bokstav f («berettiget interesse») det aktuelle rettslige grunnlaget å vurdere for de behandlingsansvarlige. Bokstav f forutsetter en interesseavveining, hvor behandlingen må være «nødvendig for formål knyttet til de berettigede interessene som forfølges av den behandlingsansvarlige eller en tredjepart, med mindre den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran og krever vern av personopplysninger, særlig dersom den registrerte er barn». Interesseavveiningene kan være utfordrende for idrettslag. Det vil derfor være behov for tydelige retningslinjer og god rådgivning fra overordnede sentralledd.

Norges idrettsforbund mener at lovforslaget er en anerkjennelse av arbeidet de driver mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten, og de mener at høringsnotatet gir en god beskrivelse av hvilke behov idretten har på dette området. Samtidig har de flere bekymringer knyttet til deler av lovforslaget, og de mener at forslaget kan gjøres mer presist, dekkende og enklere for organisasjonsleddene å forholde seg til. Norges idrettsforbund har på grunnlag av dette foreslått en alternativ utforming av lovforslaget, med konkrete, justerte lovbestemmelser.

Norges idrettsforbund vurderer at idretten også bør ha et grunnlag i lov for behandling av alminnelige personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, slik at deres organisasjonsledd selv skal slippe å måtte vurdere alternative rettsgrunnlag etter bokstavene a, b, c eller f.

Frivillighet Norge er enig i at det er behov for særlovgivning for å kunne behandle personopplysninger etter artikkel 9 og 10 i personvernforordningen. De understreker samtidig at behovet gjelder hele frivillig sektor, og at det er behov for et regelverk som er tilpasset frivillighetens særegne natur. De er kritiske til at departementet, i stedet for å lage et enhetlig regelverk for hele sektoren, foreslår lovbestemmelser som er spesifikt tilpasset idrettens behov og som ikke nødvendigvis er overførbart til andre organisasjoner. Frivillighet Norge ber om at departementet raskt kommer i gang med å lage en tilsvarende lovhjemmel for resten av frivilligheten, i nært samarbeid med frivilligheten selv.

LNU er bekymret for manglende lovhjemmel for frivillige organisasjoner til å behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser. *LNU* mener det er en tapt mulighet å begrense lovforslaget til én enkelt organisasjon. De forventer at arbeidet for å regulere hele sektoren starter opp snarest, og at frivilligheten inkluderes i prosessen. De mener det er nødvendig å samkjøre innsatsen mellom KUD, Barne- og familiedepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

Likestillings- og diskrimineringsombudet er i utgangspunktet positiv til forslag som vil styrke organisasjoners rammeverk for forebygging og håndtering av saker om trakassering og seksuell trakassering. Ombudet er også positiv til at departementet vil utrede behovet for tilsvarende personvernregler for andre frivillige organisasjoner. Samtidig understreker ombudet at et grunnlag i lov for å behandle personopplysninger i slike

saker ikke må bidra til opprettelse av det som kan oppleves som parallelle systemer som hever terskelen for å gå til Diskrimineringsnemnda. At vanskelige saker kan behandles i nemnda, er viktig både for tilliten til det offentlige lavterskeltilbudet, og for utvikling og tilgjengeliggjøring av praksis på dette rettsområdet.

Redd Barna mener at det er positivt at departementet foreslår en lovhjemmel for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Det er også positivt at departementet vil igangsette en kartlegging av behovet i frivillige organisasjoner for øvrig, og at det kan foreslås egne lovbestemmelser for resten av frivillig sektor dersom kartleggingen viser et behov for dette.

5.4 Departementets vurdering

5.4.1 Innledning

Departementet vurderer at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd i dag mangler et tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser i arbeidet med å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Eksisterende særlovgivning og annet regelverk dekker ikke fullt ut idrettens behov på dette området.

Departementet ser derfor behov for å etablere et supplerende rettsgrunnlag i lov for å skape et tilstrekkelig, helhetlig og tydelig hjemmelsgrunnlag for idrettens behov for å behandle personopplysninger i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold. Dette er avgjørende for å sikre at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har nødvendige verktøy til å kunne drive et effektivt og helhetlig arbeid som bidrar til å sikre trygge arenaer for deltakelse for både barn og voksne.

Ingen av høringsinstansene har satt spørsmålsteget ved behovet for et supplerende rettsgrunnlag i lov for behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Departementet legger derfor til grunn at lovforslaget ivaretar et nødvendig behov for et slikt behandlingsgrunnlag.

Grunnlag for behandling av alminnelige personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6 drøftes nærmere i punkt 5.4.3.

5.4.2 Utforming av et lovforslag basert på strenge nødvendighetsvurderinger

Departementet deler Datatilsynets vurdering om at det knytter seg stor personvernrisiko til behandling av sensitive personopplysninger i idretten, blant annet når det gjelder ivaretagelse av konfidensialitet og informasjonssikkerhet. Dette særlig med tanke på at idretten består av flere tusen idrettslag som i det vesentlige er drevet av frivillige.

På bakgrunn av den høye personvernrisikoen er behandlingsgrunnlaget i lovforslaget avgrenset til det som er strengt nødvendig for å ivareta behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

I sitt høringsvar viser Norges idrettsforbund til departementets forslag til § 1 *Lovens formål*, hvor det heter at formålet med loven er å sikre en forsvarlig behandling av personopplysninger når det er *nødvendig* å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten. I lys av dette mener de at den nærmere reguleringen av nødvendighetskravet i flere av de andre bestemmelsene er unødvendig.

Departementet deler ikke denne vurderingen. Lovforslaget gjelder behandling av svært sensitive personopplysninger, og det innebærer i seg selv en høy risiko for de registrertes rettigheter og friheter. Risikoen forsterkes ytterligere ettersom lovens anvendelsesområde omfatter flere tusen idrettslag som i det vesentlige er drevet av frivillige som har begrenset kompetanse innen personvern og informasjonssikkerhet. Idrettslagene er ofte tett knyttet til lokalsamfunn og små miljøer, noe som kan øke risikoen for at sensitive personopplysninger spres. Videre vil ofrene for aktuelle handlinger ofte være barn, og det kan også være barn blant dem som anklages for å utføre handlingene.

Lovforslaget er følgelig utarbeidet på en måte som forsøker å hensynta den forhøyede risikoen på dette området. Bestemmelsene er gjennomgående mer detaljerte enn hva som er vanlig for andre personvernbestemmelser som gjelder på områder med en lavere personvernrisiko. Flere av lovbestemmelsene har også et avgrenset behandlingsgrunnlag som gjør at de behandlingsansvarlige, som i flere tilfeller er frivillige idrettslag, slipper å ta stilling til problemstillinger som vil falle utenfor bestemmelsene.

Mindre detaljerte lovbestemmelser, med færre avgrensninger av behandlingsgrunnlaget,

vil derimot gi større ansvar til de behandlingsansvarlige for å gjøre påkrevde nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderinger når de har behov for å behandle personopplysninger. For mange lokale idrettslag vil et mer omfattende ansvar for slike vurderinger kunne være vanskelig å håndtere på en tilfredsstillende måte.

Departementet har vurdert muligheten for å forskriftsfeste nødvendige avgrensninger i behandlingsgrunnlaget, i stedet for å gjøre avgrensningene i loven. Argumentasjonen fra Norges idrettsforbund er at spesifikke avgrensninger i de enkelte lovbestemmelsene gir risiko for at loven ikke dekker alle idrettens behov for behandlingsgrunnlag, og at endringer i disse behovene kan gjøre det nødvendig å endre loven. I lys av personvernrisikoene som knytter seg til lovforslaget, er det imidlertid departementets vurdering at sentrale avgrensninger i behandlingsgrunnlaget bør inngå i loven. Departementet vurderer det også som en fordel at slike avgrensninger fremgår av lovt teksten, og ikke i forskrift, siden lov er den rettskilden som brukerne enklest kan skaffe seg adgang til.

I lovforslaget søker departementet samtidig å ivareta Norges idrettsforbunds innspill om en mer enhetlig begrepsbruk og lovbestemmelser som er enkle å forstå og anvende for de behandlingsansvarlige. Gjennom proposisjonsteksten og gjennom merknader til de enkelte lovbestemmelsene søker også departementet å klargjøre innholdet i bestemmelsene slik at de behandlingsansvarlige skal ha et best mulig grunnlag for å benytte hjemlene.

5.4.3 Grunnlag for behandling av alminnelige personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 6

All behandling av personopplysninger må ha et rettslig grunnlag for å være gyldig. Alminnelige personopplysninger som behandles av Norges idrettsforbund, er i hovedsak navn, kontaktinformasjon, familierelasjoner, betalingskrav, lisens, forsikring, påmeldinger til kurs og konkurranser, resultater, roller personen har i idretten, og annen informasjon som er relatert til personens medlemskap, aktivitet og tilknytning til idretten.

Personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav b gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger som er nødvendige for å oppfylle en avtale som den registrerte er part i. Idrettens behandling av personopplysninger knyttet til medlemskap i et idrettslag, vil i mange tilfeller ha behandlingsgrunnlag i dette alternativet.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Artikkel 6 nr. 1 bokstav f åpner for å behandle personopplysninger som er nødvendige for formål knyttet til de berettigede interessene som følges av den behandlingsansvarlige eller en tredjepart. Dersom dette alternativet brukes som behandlingsgrunnlag, skal den behandlingsansvarlige gjennomføre en forholdsmessighetsvurdering hvor det vurderes om den enkeltes personvern må gå foran hensynet til å oppnå den berettigede interessen. Det skal særlig tas hensyn til om den registrerte er barn

I noen konkrete tilfeller, særlig i toppidretten og i paraidretten, benyttes også samtykke som behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger i idretten, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a.

Artikkel 6 nr. 1 bokstav e sier at behandling av personopplysninger er lovlig dersom «behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse [...]». Dette alternativet krever et supplerende rettsgrunnlag, det vil si enten hjemmel i lov eller forskrift, eventuelt også vedtak fattet med hjemmel i lov eller forskrift.

Departementet har vurdert om det kan være hensiktsmessig å etablere et supplerende rettsgrunnlag etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e i lovforslaget. Dette behandlingsgrunnlaget viser først og fremst til offentlige myndigheters behandling av personopplysninger, men kan også være relevant når private virksomheter er tillagt oppgaver i allmennhetens interesse. Det er et politisk mål å legge til rette for at alle, og særlig barn og unge, skal kunne ta del i idrett. Norges idrettsforbund mottar også store offentlige tilskudd. Departementet mener likevel at det er knyttet noe usikkerhet til om Norges idrettsforbund kan sies å være tillagt oppgaver i allmennhetens interesse, spesielt med tanke på idrettens uavhengighet.

Det fremgår av Datatilsynets hørings svar at «berettiget interesse» etter artikkel 6 nr. 1 bokstav f er det mest aktuelle rettslige grunnlaget for behandling av alminnelige personopplysninger for de aktuelle formålene, gitt at det ikke gis et supplerende rettsgrunnlag i loven etter bokstav e. Departementet er enige med Datatilsynet og Norges idrettsforbund i at det kan være krevende for idrettslag å gjøre interesseavveininger etter bokstav f. Departementet mener likevel at med tydelige retningslinjer og god rådgivning fra overordnede organisasjonsledd vil slike interesseavveininger være gjennomførbare.

Departementet vil påpeke at et eventuelt supplerende rettsgrunnlag etter bokstav e ikke vil frita behandlingsansvarlige fra å gjøre nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderinger ved behandling av personopplysninger. Personvernforordningen artikkel 5 gir generelle prinsipper for behandling av personopplysninger. Blant disse er krav om et definert formål med behandlingen, at behandlingen må være relevant og nødvendig for å nå formålet, at opplysningene skal være korrekte og oppdaterte og slettes når det ikke lenger er bruk for dem, samt krav om beskyttelse av integritet og konfidensialitet.

Etter en vurdering av aktuelle hørings svar legger departementet fremdeles til grunn at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har alternative behandlingsgrunnlag etter artikkel 6, og at det følgelig ikke er et tydelig behov for å etablere et supplerende rettsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e i lovforslaget

Gitt vurderingen av at idretten har alternative behandlingsgrunnlag etter artikkel 6 til å kunne behandle alminnelige personopplysninger, har ikke departementet gjort en nærmere utredning av muligheten for et supplerende rettsgrunnlag etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e. Lovforslaget begrenser seg derfor til å etablere et rettslig grunnlag for behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser, jf. personvernforordningen artikkel 9 og artikkel 10.

5.4.4 Kartlegging av behovene i frivillig sektor som helhet

Departementet vil utrede behovet for tilsvarende hjemler for behandling av personopplysninger i frivillig sektor som helhet. I dette arbeidet vil det være nær dialog med sektoren, og departementet vil også samarbeide med andre berørte departementer.

Frivillig sektor er sammensatt av et bredt spekter av organisasjoner med vidt forskjellige medlemsmasser og ulike måter å jobber på. Behandlingsansvarlig, type informasjon som er aktuell å behandle og muligheter for personvern-sikkerhet kan variere betydelig fra organisasjon til organisasjon.

På grunnlag av utredningen kan det være aktuelt å foreslå lovhjemler som ivaretar de behovene som avdekkes.

6 Utformingen av lovforslaget

6.1 Lovens formål

6.1.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at formålet med loven skal være å sikre en forsvarlig behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten.

6.1.2 Høringsinstansenes syn

Datatilsynet vurderer at departementet har gjort hensiktsmessige avgrensninger knyttet til lovens formål, da det som særpreger idretten som frivillig organisasjon er det store antallet barn som er medlemmer. Behandling av personopplysninger for en videre krets av formål bør eventuelt ses i sammenheng med et bredere arbeid for å kartlegge behovene til frivillige organisasjoner på generelt grunnlag, slik departementet redegjorde for i punkt 1 i høringsnotatet.

Norges idrettsforbund mener at økonomiske misligheter bør inkluderes som et fjerde behandlingsformål i loven for å gjøre det enklere for idretten å sanksjonere personer som begår underlag av offentlige midler i et idrettslag og idømmes straff for dette av domstolene.

Norges Fotballforbund mener at lovforslagets formål bør utvides, slik at det også dekker ordensforstyrrelser, da arbeid mot ordensforstyrrelser inngår i oppfølgingen av Europarådets konvensjon om en integrert tilnærming til trygghet, sikkerhet og servicetilbud ved fotballkamper og andre idrettsarrangementer. De peker blant annet på planlagt aktivisme og demonstrasjoner under idrettsarrangementer som eksempler på slike ordensforstyrrelser.

Norges studentidrettsforbund mener at lovforslaget ikke dekker alle forhold som det kan varsles om innenfor idretten. De nevner i likhet med Norges idrettsforbund økonomiske mislig-

heter, men de peker i tillegg på korrupsjon, miljøkriminalitet og kampfiksing.

6.1.3 Departementets vurdering

I § 1 foreslår departementet at formålet med loven er å «sikre en forsvarlig behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Idrettens behov for å behandle personopplysninger som omfattes av lovforslaget, er knyttet til det overordnede formålet å sikre trygge arenaer for deltakelse, spesielt for barn og ungdom. For å kunne nå dette målet må idretten ha mulighet til å gjøre effektive tiltak i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold. Slike handlinger har store negative individuelle og samfunnsmessige konsekvenser, og de er en direkte trussel mot den tryggheten alle som deltar i idretten skal oppleve. Det er derfor i alles interesse at idretten har mulighet til å forhindre slike handlinger i forbindelse med trening, konkurranse eller i en annen idrettslig sammenheng.

Noe av det som særpreger Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd, er det store antallet barn og ungdom som deltar. Barn og ungdom er en sårbar gruppe, og det er særlig viktig å verne dem mot skadelige handlinger. Behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» som inngår i lovforslaget er derfor særlig relevante for denne gruppen. Loven skal gi idretten grunnlag for å behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig for å forebygge, avdekke og reagere mot slike handlinger i idretten.

Lovforslaget er avgrenset til disse behandlingsformålene fordi formålene i særlig grad kan begrunnes ut fra hensynet til å ivareta trygge arenaer for deltakelse for barn og ungdom. En eventuell behandling av personopplysninger for

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

ytterligere formål vil, i tråd med innspillet fra Datatilsynet, vurderes i arbeidet med å kartlegge behovene for behandling av personopplysninger i frivillig sektor som helhet. Basert på høringsinnspillet fra Norges idrettsforbund vil behandlingsformålet «økonomiske misligheter» inngå i denne vurderingen. Arbeidet mot økonomiske misligheter er et formål som er viktig i idretten, men som vil være like aktuelt for andre frivillige organisasjoner.

Departementet vurderer også at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har flere muligheter til å følge opp og sanksjonere økonomiske misligheter i idretten etter dagens regelverk. I flere tilfeller vil saker om økonomiske misligheter involvere ansatte i idretten. Dette vil for eksempel kunne gjelde Norges idrettsforbunds sentrallødd, særforbund og idrettskretser. I tillegg vil også mange av de store idrettslagene ha ansatte som økonomiansvarlige. Når saker om økonomiske misligheter involverer ansatte, vil idretten ha grunnlag for å behandle aktuelle personopplysninger på samme måte som andre arbeidsgivere.

I mange idrettslag vil saker om økonomiske misligheter også kunne involvere frivillige. Der som idretten i oppfølgingen av slike saker har behov for å behandle alminnelige personopplysninger, vurderer departementet at de har alternative behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6 for å behandle slike opplysninger. På samme måte som for behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten», vurderer departementet at «berettiget interesse» etter bokstav f vil være det mest aktuelle rettslige behandlingsgrunnlaget.

Videre vurderer departementet at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd i utgangspunktet ikke har behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 for å kunne følge opp og sanksjonere økonomiske misligheter i idretten. Departementet kan ikke se at slike personopplysninger er relevante for å kunne følge opp og sanksjonere slike saker.

Etter omstendighetene kan trolig idrettens sanksjonering av økonomiske misligheter i noen tilfeller utgjøre behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter personvernforordningen artikkel 10. Det er imidlertid ingen automatikk i at slik sanksjonering vil omfattes av artikkel 10, og departementet viser her til drøftingen i punkt 6.6.4.2 om anvendelsesområdet for artikkel 10.

I de tilfeller hvor idrettens oppfølging og sanksjonering av økonomiske misligheter etter omstendighetene skulle utgjøre behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter personvernforordningen artikkel 10, vurderer departementet at idretten i en del tilfeller vil kunne ha rettslig grunnlag for behandlingen etter forordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav f. Denne bestemmelsen gjør unntak for behandling av særlige kategorier av personopplysninger som er nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare rettskrav, eller når domstolene handler innenfor rammen av sin domsmyndighet.

Bokstav f er blant unntaksbestemmelsene som kan anvendes direkte uten ytterligere nasjonale lovbestemmelser. Departementet viser her til personopplysningsloven § 11, hvor det heter at artikkel 9 nr. 2 bokstav a og c til f samt §§ 6, 7 og 9 gjelder tilsvarende for behandling av personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 10 som ikke utføres under en offentlig myndighets kontroll. I de tilfellene hvor Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd kan anvende artikkel 9 nr. 2 bokstav f som grunnlag for å behandle personopplysninger i arbeidet mot økonomiske misligheter, vurderer derfor departementet at de samtidig har grunnlag for å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter artikkel 10 for samme formål.

På bakgrunn av drøftingen over vurderer departementet at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har muligheter til å følge opp og sanksjonere økonomiske misligheter i idretten i dag. Departementet vil likevel vurdere behandlingsformålet ytterligere i det bredere arbeidet som skal kartlegge behovene til frivillige organisasjoner generelt.

Når det gjelder Norges Fotballforbunds forslag om at loven også bør omfatte ordensforstyrrelser, understreker departementet at idretten etter lovforslaget vil kunne behandle personopplysninger knyttet til ordensforstyrrelser, i den grad de knytter seg til et av lovens behandlingsformål. Det vil for eksempel kunne være tilfeller hvor vold eller trakassering inngår i ordensforstyrrelser. «Ordensforstyrrelser» er imidlertid et vidt begrep, og det vil kunne inkludere veldig mange ulike typer handlinger. Et behandlingsgrunnlag generelt for ordensforstyrrelser vil kunne resultere i et potensielt stort inngrep i personvernet. Det er departementets vurdering at et slikt inngrep i personvernet ikke vil være forholdsmessig, og loven bør derfor ikke åpne opp for at idretten kan behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

straffedommer og lovovertrædelser knyttet til ordensforstyrrelser, dersom det ikke inngår elementer av seksuelle overgrep, trakassering eller vold. Departementet viser også til at politiet i mange tilfeller vil gripe inn og reagere mot personer som forstyrrer idrettsarrangementer.

6.2 Lovens virkeområde

6.2.1 Forslaget i høringsnotatet

I lovforslaget som ble sendt på høring foreslo departementet i § 2 at loven skal gjelde for «organisasjonsledd som er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (Norges idrettsforbund). Med organisasjonsledd menes sentralleddet, idrettskretser, særforbund, særkretser/regioner, idrettsråd og idrettslag. Norges idrettsforbunds påtalenemnd, domsorgan og appellorgan skal også regnes som organisasjonsledd i loven.»

Departementet foreslo videre at loven også skal gjelde på Svalbard.

6.2.2 Høringsinstansenes syn

Høringsinnspillene fra Frivillighet Norge og LNU knyttet til lovens virkeområde er omtalt i punkt 5.3.

Norges idrettsforbund peker på at begrepsbruken i departementets forslag til § 2 er upresis. Sentralleddet og de tingvalgte organene påtalenemnd, domsorgan og appellorgan defineres ikke av Norges idrettsforbund som organisasjonsledd. De foreslår derfor at § 2 omformuleres i tråd med organisasjonens egen begrepsbruk.

6.2.3 Departementets vurdering

Arbeidet med å utrede behovet for behandlingsgrunnlag i frivillig sektor som helhet er omtalt i punkt 5.4.4.

Organisatorisk virkeområde

I § 2 første ledd foreslår departementet at loven skal gjelde for Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd. Med Norges idrettsforbund menes her sentralleddet og tingvalgte organer som påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. Med deres organisasjonsledd menes idrettskretser, særforbund, særkretser og regioner, idrettsråd og idrettslag.

Ordlyden i første ledd er i tråd med høringsvaret til Norges idrettsforbund. Justeringen i ord-

lyd fra høringsforslaget innebærer ingen substansiell endring i forslaget til lovens virkeområde.

Roller og oppgaver for de ulike organisasjonsleddene og organene i Norges idrettsforbund er beskrevet i punkt 3.4. Hvert organisasjonsledd er et selvstendig rettssubjekt og behandlingsansvarlig for aktuelle personopplysninger. Alle organisasjonsledd vil dermed i større eller mindre grad kunne ha behov for å behandle personopplysninger i arbeidet med å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

De aller fleste hendelser knyttet til lovens behandlingsformål vil trolig skje i tilknytning til et lokalt idrettslag. I disse tilfellene vil det være det enkelte idrettslaget som er behandlingsansvarlig i oppfølgingen av aktuelle hendelser, for eksempel gjennom håndteringen av et varsel. I løpet av et år vil det imidlertid være et fåtall av de 7 720 idrettslagene som har behov for å behandle personopplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. Departementet legger likevel til grunn at ethvert idrettslag potensielt kan komme i en situasjon hvor slik behandling av personopplysninger vil være nødvendig.

Behovet for å behandle personopplysninger blant særforbund, særkretser/regioner og idrettskretser vil i særlig grad gjøre seg gjeldende i tilfeller hvor de skal bistå idrettslag i deres oppfølging av konkrete hendelser. Det kan imidlertid også være tilfeller hvor de har behov for å behandle personopplysninger ved hendelser tilknyttet deres egne aktiviteter/ arrangementer. Når det gjelder sentralleddet i Norges idrettsforbund, vil deres behov for å behandle personopplysninger blant annet være knyttet til deres rådgivningsrolle overfor underliggende organisasjonsledd.

Idrettsrådene er trolig det organisasjonsleddet som i minst grad har behov for å behandle personopplysninger i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. Det kan imidlertid ikke utelukkes at idrettsråd i enkelte tilfeller kan bli involvert i oppfølgingen av konkrete hendelser, og departementet mener derfor at det er formålstjenlig at de også er omfattet av denne loven.

Oppfølgingen av konkrete hendelser knyttet til seksuelle overgrep, trakassering eller vold kan resultere i at det aktuelle organisasjonsleddet mener at det også foreligger brudd på Norges idrettsforbunds straffebestemmelser. En slik sak kan enten påtales direkte til Norges idrettsforbunds domsutvalg av styret i det aktuelle organi-

sasjonsleddet, eller så kan det fremmes en anmodning om påtale til Norges idrettsforbunds påtalenemnd. Dersom påtalenemnda beslutter å påtale forholdet til domsutvalget, blir nemnda part i saken. Partene i saken kan anke en avgjørelse fra domsutvalget til Norges idrettsforbunds appellutvalg. Både påtalenemnda, domsutvalget og appellutvalget vil ha behov for å behandle personopplysninger i deres behandling av saker knyttet til «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Geografisk virkeområde

I § 2 annet ledd foreslår departementet at loven også skal gjelde på Svalbard. Departementet viser til at personopplysningsloven også gjelder på Svalbard, og at det er etablert idrettslag på Svalbard som er tilknyttet Norges idrettsforbund.

6.3 Definisjoner

6.3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet i § 3 definisjoner av begrepene «seksuelle overgrep, trakassering og vold mv.» for denne lovens formål. Definisjonene knyttes så langt det er mulig opp mot eksisterende regelverk.

Med seksuelle overgrep mv. menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 291 til 318.

Med trakassering mv. menes handlinger som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven § 13 første til femte ledd, herunder seksuell trakassering, og straffeloven § 267 a og 267 b.

Med vold mv. menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 251 til 252, §§ 263 til 264, §§ 266 til 266 a, §§ 271 til 275 og §§ 280 til 283, og som overstiger det som etter idrettens regler, er godkjente handlinger i en idrett.

Handlingene i første til tredje ledd faller inn under loven her selv om de ikke straffes etter straffelovens bestemmelser. Handlingene i andre ledd som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven, faller inn under loven her uavhengig av om de er bragt inn for Diskrimineringsnemnda.

6.3.2 Høringsinstansenes syn

Norges idrettsforbund påpeker at flere av bestemmelsene i straffeloven kan inngå i definisjonen av både vold og trakassering, og de foreslår at vold og trakassering defineres samlet i samme ledd. De mener også at det er noen bestemmelser i

straffeloven som i lovforslaget verken inngår i definisjonen av vold eller trakassering. Dette gjelder § 185 (hatefulle ytringer), § 267 (krenkelse av privatlivets fred) og §§ 326 og 327 (ran og grovt ran).

Likestillings- og diskrimineringsombudet foreslår at definisjonene av trakassering og seksuell trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven § 13 tas inn i loven, slik det er gjort i arbeidsmiljøloven § 4-3. Dette kan gjøres i eller etter det som nå er lovforslagets § 3 andre ledd. Siden trakassering etter likestillings- og diskrimineringsloven må skje i tilknytning til ett eller flere diskrimineringsgrunnlag, foreslår de at det også tas inn en henvisning til disse. Det vil gjøre arbeidet for de som skal bruke loven, enklere.

6.3.3 Departementets vurdering

6.3.3.1 Seksuelle overgrep mv.

Departementet foreslår i § 3 første ledd at «med seksuelle overgrep mv.» menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 291 til 318.

Her inngår blant annet straffebestemmelser om voldtekt, misbruk av overmaktsforhold, seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år, seksuell handling uten samtykke og seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke. Også handlinger som beføling, blotting, digitale eller teknologiassisterte overgrep, eller trusler av seksuell art vil kunne være straffbare.

Seksuelle overgrep i idretten kan forekomme både overfor barn og voksne. Som beskrevet i punkt 3.3, vil det å bli utsatt for seksuelle overgrep ofte ha svært stor negativ innvirkning på psykisk helse. Det er derfor både i idrettens egen interesse og samfunnets interesse at idretten jobber målrettet for å forebygge seksuelle overgrep og avdekker og reagerer mot eventuelle overgrep som har funnet sted. Dette bidrar til å sikre at idretten er en trygg arena for barn så vel som for voksne.

I sin informasjonsbrosjyre om seksuell trakassering og overgrep i idretten omtaler Norges idrettsforbund seksuelle overgrep på denne måten:

«Seksuelle overgrep vil være enhver seksuell handling utført mot noen som ikke gir, eller er i stand til å gi sitt samtykke, der handlingen medfører subjektivt ubehag, smerte, frykt eller annen opplevelse av krenkelse. Med seksuelle overgrep menes derfor å lure eller påtvinge et annet menneske seksualitet som det ikke

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

ønsker, eller er utviklingsmessig i stand til å gi sitt samtykke til. Slike overgrep kan straffes etter straffeloven, som også definerer seksuelle overgrep i ulike alvorlighetsgrader. De mildeste former for overgrep er visning av porno eller blotting. Videre kommer «tukling»/beføling, mens de groveste overgrepene er alle former for inntrengning i kroppens hulrom. Dette defineres som voldtekt, uavhengig av om det er brukt kroppsdeler eller gjenstander. Straffeloven rammer den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd på offentlig sted, i nærvær av eller overfor noen som ikke har samtykket til det, eller i nærvær av eller overfor barn under 16 år samt psykisk utviklingshemmede i alle aldre. Loven omfatter også seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold.»

Departementet vurderer at det er hensiktsmessig at definisjonene i loven her samsvarer så langt det er mulig med andre aktuelle lovbestemmelser. Det å skrive ut en tekstlig definisjon av seksuelle overgrep, for eksempel på linje med idrettens omtale av seksuelle overgrep sitert over, kan utelukke enkelte handlinger som det vil være naturlig å omfatte. Det kan også medføre tolkningsutfordringer knyttet til hva som ligger innenfor en slik definisjon. Ved å knytte definisjonen opp mot relevante straffebud i straffeloven vil omfanget av begrepet kunne tolkes i lys av hvordan straffeloven tolkes. Departementet mener det er hensiktsmessig å knytte definisjonen opp mot de relevante straffebudene i straffeloven kapittel 26 om seksuallovbrudd.

Barneomsorgsattesten, som skal bidra til å beskytte barn og unge blant annet mot seksuelle overgrep, omfatter ikke alle lovbruddene som inngår i straffeloven kapittel 26. Lovforslaget vil imidlertid ikke bare omfatte situasjoner hvor barn er involvert, men skal også bidra til å beskytte voksne mot seksuelle overgrep. Departementet mener derfor at det er grunn til å inkludere noen flere lovovertridelser i lovforslagets definisjon av seksuelle overgrep, enn det som nedtegnes på en barneomsorgsattest. For eksempel kan det være nødvendig for idretten å behandle personopplysninger i tilknytning til handlinger som faller inn under § 297 om seksuell handling uten samtykke og § 298 om seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke. Det samme kan gjelde § 316 om kjøp av seksuelle tjenester fra voksne og § 317 om pornografi, som kan være handlinger som er lite forenlige med å ha treneransvar for barn og

ungdom dersom slike handlinger forekommer i forbindelse med organisert idrettsaktivitet, for eksempel en treningsleir.

I merknadene til § 3, se punkt 8, spesifiseres det at handlingene etter første ledd faller inn under loven her selv om de i de konkrete tilfellene ikke blir straffet etter straffelovens bestemmelser. Hensikten er å ikke utelukke handlinger som ikke påtales eller straffes for eksempel på bakgrunn av prioriteringer hos politiet, strafferettslig bevisbyrde eller andre vurderinger og avgjørelser i straffesporet. Det kan i noen tilfeller likevel være grunn til at idretten bør forfølge slike saker i idrettens eget system, for å beskytte de som deltar i idretten, og da spesielt barn og unge. For eksempel vil dette kunne være aktuelt dersom idretten varsles om seksuelle overgrep som har forekommet i en idrettslig sammenheng. Idretten vil da ha behov for å kunne reagere for å beskytte andre deltakere i idretten, før politi og domstolene har ferdigbehandlet saken.

6.3.3.2 *Trakassering mv.*

Departementet foreslår i § 3 *annet ledd* at «med trakassering mv. menes handlinger som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven § 13 første til femte ledd, herunder seksuell trakassering, og straffeloven §§ 185, 267, 267 a og 267 b».

Likestillings- og diskrimineringsloven § 13 forbyr trakassering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk.

Loven definerer trakassering som handlinger, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende.

I trakassering inngår også seksuell trakassering. Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Med seksuell oppmerksomhet menes at oppmerksomheten må være seksuelt betont eller av seksuell karakter. Oppmerksomheten kan være av verbal, ikke-verbal eller fysisk karakter. Dersom det foreligger et skjevt maktforhold mellom partene, for eksempel dersom den som blir trakassert, er i en underordnet posisjon overfor den som utviser den seksuelle

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

oppmerksomheten, vil atferden trolig lettere anses som plagsom. Relasjonen mellom partene er derfor et sentralt vurderingstema. I idretten kan dette særlig være relevant dersom seksuell trakassering forekommer i et trener-utøver-forhold.

Bestemmelsene om trakassering og seksuell trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven kan ramme et vidt spekter av atferd som skaper eller har til formål å skape ubehag hos den som atferden rammer. En rekke former for plagsom og sjikanøs atferd kan være trakassering. Det kan skje i form av aktive handlinger, som fysisk plaging, ødeleggelser mv. Videre kan vold eller trusler om vold, krenkende tilrop, telefonsjikane, brev eller e-post med nedsettende innhold være trakassering. Trakassering kan også ta form av unnlatelser, som for eksempel utfrysning og andre former for sosial utstøtelse.

Kravet om at handlingene, unnlatsene eller ytringene må være «krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende», betyr at det ikke er tilstrekkelig at atferden er plagsom eller irriterende. Det kreves en viss alvorlighetsgrad. Med dette siktes det til gjentakende, vedvarende eller grove handlinger eller ytringer som virker krenkende, skremmende, fiendtlige eller nedverdiggende. Men også et enkeltstående tilfelle av uønsket atferd kan være ulovlig trakassering. Forarbeidene til likestillings- og diskrimineringsloven presiserer at ved enkeltstående tilfeller kreves en mer kvalifisert alvorlighetsgrad.

Ikke alle former for trakassering som forbys etter likestillings- og diskrimineringsloven, er like relevante når det gjelder trakassering som kan forekomme i idretten. Departementet legger likevel til grunn at de formene for trakassering, inkludert seksuell trakassering, som er forbudt etter likestillings- og diskrimineringsloven, vil være naturlig å inkludere i en definisjon av trakassering i denne loven. Likestillings- og diskrimineringsloven gir en plikt for ledelsen i organisasjoner til å forebygge og søke å hindre trakassering. Idretten bør derfor, når det er nødvendig, ha mulighet til å behandle personopplysninger for å kunne forebygge, avdekke og reagere mot enhver form for trakassering, inkludert seksuell trakassering, som er forbudt etter likestillings- og diskrimineringsloven, og som idretten er pålagt å arbeide mot at forekommer innen sin organisasjon.

I merknadene til § 3, se punkt 8, presiseres det at handlinger etter annet ledd som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven, faller inn under loven her uavhengig av om de er brakt inn

for Diskrimineringsnemnda. Nemnda er et forvaltningsorgan som behandler innklagde saker om diskriminering, trakassering, seksuell trakassering og gjengjeldelse etter likestillings- og diskrimineringsloven. Nemnda avgjør årlig 100–200 saker om trakassering. De fleste trakasseringssakene meldes trolig ikke til nemnda. Et slikt prosessuelt krav vil derfor virke mot målet om at idretten skal forebygge, avdekke og reagere mot trakassering i idretten, da terskelen for mange vil bli for høy. Idretten har etter likestillings- og diskrimineringsloven et selvstendig ansvar for å forebygge og søke å hindre trakassering. Denne plikten er uavhengig av om en sak meldes til Diskrimineringsnemnda eller ikke.

Deling av seksualiserte og andre krenkende bilder, film eller lydopptak uten samtykke utgjør et økende samfunnsproblem, og det kan få alvorlige og langvarige konsekvenser for den som rammes. I 2021 ble det besluttet å tilføye spesifikke straffebestemmelser i straffeloven, § 267 a og § 267 b, for å sikre og tydeliggjøre at all uberettiget deling av krenkende bilder, film og lydopptak er straffbar. Denne typen trakassering omfattes ikke nødvendigvis av likestillings- og diskrimineringsloven § 13. Det er likevel en av de mer vanlige formene for trakassering og seksuell trakassering som skjer i idretten, og den skjer ofte over internett eller i en annen form for digital deling. Idretten bør derfor ha mulighet til å behandle personopplysninger for å kunne forebygge, avdekke og reagere mot enhver form for trakassering som er straffbar etter straffeloven § 267 a og 267 b. Departementet foreslår å inkludere disse bestemmelsene i definisjonen av trakassering.

Departementet er enig i innspillet fra Norges idrettsforbund om at straffeloven § 185 (hatefulle ytringer) og § 267 (krenkelse av privatlivets fred) bør inngå i de handlingene som denne loven definerer som trakassering. Departementet vurderer riktignok at hatefulle ytringer inngår i definisjonen av trakassering og seksuell trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven, og at handlingen dermed allerede er dekket av definisjonen i § 3. Det kan likevel være formålstjenlig å synliggjøre dette gjennom en spesifikk referanse til straffeloven § 185. Departementet vurderer også at handlinger etter § 267 faller innenfor en vanlig forståelse av trakassering og foreslår å inkludere dem i definisjonen i § 3.

Departementet har vurdert forslaget fra Likestillings- og diskrimineringsombudet om å ta definisjonene av trakassering og seksuell trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven § 13 inn i loven her, slik det er gjort i arbeidsmiljøloven

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

§ 4-3. Departementet er enig i behovet for å synliggjøre disse definisjonene, men ser samtidig at en slik løsning vil kunne komplisere oppbyggingen av § 3. Departementet foreslår i stedet å ta inn disse definisjonene i merknadene til § 3 (punkt 8).

6.3.3.3 Vold mv.

Departementet foreslår i § 3 tredje ledd at «med vold mv. menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 251, 252, 263, 264, 266, 266 a, 271, 272, 273, 274, 275, 280, 281, 282 og 283, og som overstiger det som etter idrettens regler er godkjente handlinger i en idrett».

Begrepet «vold» har ikke en entydig definisjon. Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer vold som forsettlig bruk, eller trussel om bruk, av fysisk makt eller tvang, rettet mot en selv, andre enkeltpersoner eller en gruppe, som enten resulterer i, eller har høy sannsynlighet for å resultere i, død, fysisk eller psykisk skade, eller mangelfull utvikling.

Norges idrettsforbund viser i sin veileder for håndtering av vold og trusler til Per Isdals definisjon av vold: «Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil.» (Isdal 2000). Norges idrettsforbund viser samtidig til at vold og trusler er definert i straffeloven, og at disse definisjonene ligger til grunn for forståelsen av hva som er straffbart etter idrettens lov- og regelverk.

Departementet foreslår at straffelovens bestemmelser legges til grunn for en definisjon av vold mv. i loven her. Straffeloven kapittel 25 gjelder voldslovbrudd, og kapittel 24 gjelder vern av den personlige frihet og fred. Ikke alle bestemmelsene i de to kapitlene er like relevante for behandlingsformålet «forebygge, avdekke eller reagere mot vold mv. i idretten». For eksempel er det liten grunn til å tro at bestemmelser om tvangsekteskap, frihetsberøvelse, menneskehandel, slaveri m.m. i kapittel 24 er relevante. Bestemmelser om medvirkning til selvmord, medlidethetsdrap, kjønnslemlestelse og vold mot særskilte yrkesgrupper i kapittel 25 vil også være lite relevante. Departementet vurderer heller ikke at forsømmelse av hjelpeplikten eller det å hensette noen i hjelpeløs tilstand, er direkte relevant for å forebygge, avdekke eller reagere mot vold mv. i idretten.

Handlinger som tvang (herunder grov tvang), jf. straffeloven §§ 251 til 252, trusler (herunder grove trusler), jf. straffeloven §§ 263 til 264, hen-

synsløs atferd, jf. straffeloven § 266, alvorlig personforfølgelse, jf. straffeloven § 266 a, kroppskrenkelse (herunder grov kroppskrenkelse), jf. straffeloven §§ 271 til 272, kroppsskade (herunder grov kroppsskade), jf. §§ 273 til 274, drap, jf. straffeloven § 275, uaktsom forvoldelse av betydelig skade på kropp eller helse, jf. § 280, uaktsom forvoldelse av død, jf. § 281 og mishandling i nære relasjoner (herunder grov mishandling i nære relasjoner), jf. straffeloven §§ 282 til 283, foreslås inkludert i definisjonen.

Departementet har også vurdert Norges idrettsforbunds forslag om å inkludere §§ 326 og 327 (ran og grovt ran). Handlinger etter § 327 skal anmerkes på barneomsorgsattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige, jf. politi-registerloven § 39. Det samme gjelder ikke for § 326. I punkt 6.6.4.2 understreker departementet at idretten etter lovforslaget skal ha mulighet til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som gjelder alle bestemmelser som inngår i barneomsorgsattesten, selv om enkelte av bestemmelsene ikke er direkte relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold. § 327 er et eksempel på en slik bestemmelse, og departementet vurderer det ikke som hensiktsmessig å inkludere §§ 326 og 327 i definisjonen av vold mv. i § 3.

I idretten kan det i noen sammenhenger aksepteres handlinger fra utøvere som utenfor idrettsarenaen vil være straffbar vold. Et eksempel på dette er kampsport, hvor det forekommer slag og spark som en naturlig del av idretten. Her må det legges til grunn at utøverne har akseptert risikoen for å bli utsatt for disse handlingene ved å delta i idretten. Norges idrettsforbund peker imidlertid i sin veileder for håndtering av vold og trusler på at «[v]old som overstiger det som etter reglene er godkjente handlinger i en idrett, vil kunne være straffbare både i norsk rettsvesen og etter idrettens regelverk». En definisjon av vold bør derfor kun inkludere handlinger som ligger utenfor akseptert risiko og idrettens regler.

I merknadene til § 3, se punkt 8, spesifiseres det at handlingene etter tredje ledd faller inn under loven her selv om de i de konkrete tilfellene ikke blir straffet etter straffelovens bestemmelser. Det betyr at idretten vil ha adgang til å behandle personopplysninger i tilknytning til vold også i saker som ikke anmeldes, påtales eller hvor domstolene ikke ilegger straff. Hensikten er å ikke utelukke voldshandlinger som ikke anmeldes eller følges opp videre, for eksempel på bakgrunn av frykt for represalier, prioriteringer hos politiet,

strafferettslig bevisbyrde eller andre vurderinger og avgjørelser i det strafferettslige sporet.

6.4 Behandlingsansvarlig

6.4.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet en bestemmelse hvor behandlingsansvarlige ble definert slik de defineres i personvernforordningen artikkel 4 nr. 7. Bestemmelsen i forordningen definerer hvem som skal eller kan være behandlingsansvarlig i henhold til forordningens bestemmelser. Den eller de behandlingsansvarlige er primære pliktsubjekt og skal påvise at behandlingen skjer i samsvar med forordningens prinsipper om forsvarlig behandling av personopplysninger som følger av artikkel 5 nr. 1.

Organisasjonsleddet som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysningene og hvilke midler som skal benyttes, er behandlingsansvarlig for opplysningene, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 7.

6.4.2 Høringsinstansenes syn

Norges idrettsforbund mener at det ikke gis veiledning i hva som ligger i behandlingsansvaret, ut over en henvisning til personvernforordningen. Slik bestemmelsen nå er formulert, mener de at den egner seg bedre i § 3 *Definisjoner*. De mener også at det bør tas inn en presisering av det felles behandlingsansvaret som i enkelte tilfeller kan ligge hos flere organisasjonsledd. De ber samtidig departementet vurdere om det er hensiktsmessig å tydeliggjøre hva som inngår i behandlingsansvaret, f.eks. å sørge for at de registrertes rettigheter i personvernforordningen kapittel III blir ivaretatt.

6.4.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår å ikke ta inn en bestemmelse om behandlingsansvarlig, slik det ble foreslått i høringsnotatet, da bestemmelsen ikke vil si noe mer enn det som fremgår av personvernforordningen artikkel 4 nr. 7, som gjelder som norsk lov, jf. personopplysningsloven § 1.

De behandlingsansvarliges plikter reguleres direkte av forordningen. Den behandlingsansvarlige har ansvaret for å overholde personvernregelverket. Dette kommer av ansvarlighetsprinsippet i forordningen artikkel 5 og artikkel 24. Den behandlingsansvarlige er blant annet ansvarlig for å behandle personopplysninger på en lovlig, rettferdig og gjennomsiktig måte, for å behandle per-

sonopplysningene på en sikker måte, for å sikre at de registrerte får utøvd sine rettigheter og for en rekke andre plikter. I punkt 6.9.3.4 omtales rettighetene de registrerte har etter forordningen kapittel III, og behandlingsansvarliges ansvar for å ivareta disse rettighetene. Datatilsynet har på sine hjemmesider en god oversikt over hvilke plikter den behandlingsansvarlige har etter personvernregelverket.

Det følger av punkt 79 i fortalen til personvernforordningen at et effektivt vern av de registrertes rettigheter og friheter krever en tydelig plassering av behandlingsansvaret. Ansvarsplassering kan imidlertid by på utfordringer i tilfeller hvor flere juridiske enheter er involvert i behandlingen, samt i tilfeller hvor det ikke er lett å skille mellom hvem som er behandlingsansvarlig, og hvem som er databehandler. Det kan også være tilfeller hvor ansvarsforholdene er delt. Et felles behandlingsansvar oppstår når to eller flere separate behandlingsansvarlige i fellesskap beslutter formålet med behandlingen og hvilke midler som skal brukes. Ansvarsforholdene må uansett avgjøres konkret i tilknytning til en bestemt behandling.

Alle organisasjonsledd i Norges idrettsforbund er selvstendige rettssubjekter og behandler personopplysninger som de også er behandlingsansvarlig for. For å kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten», er det nødvendig at flere organisasjonsledd i Norges idrettsforbund har adgang til å behandle personopplysninger lovforslaget omfatter. Departementet vurderer det derfor ikke som hensiktsmessig å fastslå i loven hvilket organisasjonsledd som i ethvert tilfelle er å anse som behandlingsansvarlig.

I § 6 annet ledd foreslår departementet at et organisasjonsledd kun kan behandle personopplysninger om personer nevnt i første ledd, som har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsleddet eller til et underliggende organisasjonsledd. Det betyr at idretten må ha et system som sikrer at de enkelte sakene til enhver tid behandles i riktig organisasjonsledd.

Departementet viser for øvrig til drøftingen i punkt 6.10.3 av behovet for å gi regler i forskrift.

6.5 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger

6.5.1 Gjeldende rett

Som omtalt i punkt 4.3.1.2 er behandling av særlige kategorier av personopplysninger i utgangs-

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

punktet forbudt, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 1. Dette gjelder behandling av personopplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse, politisk oppfatning, religion, filosofisk overbevisning eller fagforeningsmedlemskap, samt behandling av genetiske opplysninger og biometriske opplysninger med det formål å entydig identifisere en fysisk person, helseopplysninger eller opplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering. Slike opplysninger kan likevel behandles dersom man oppfyller et av unntakene i artikkel 9 nr. 2.

Artikkel 9 nr. 2 bokstav g åpner for behandling som er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser. Anvendelse av bokstav g som rettsgrunnlag krever et supplerende rettsgrunnlag i EØS-retten eller i nasjonal rett. I tillegg krever bestemmelsen at behandlingen skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser.

6.5.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet et behandlingsgrunnlag for behandling av særlige kategorier av personopplysninger etter artikkel 9 i personvernforordningen. Når det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten, var forslaget at den behandlingsansvarlige kan behandle følgende personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1: a. opplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse, b. opplysninger om politisk oppfatning, c. opplysninger om religion, d. opplysninger om en persons seksuelle orientering, e. opplysninger om en persons seksuelle forhold og f. helseopplysninger.

6.5.3 Høringsinstansenes syn

Datatilsynet er enig i at det ikke er grunn til å åpne for å behandle personopplysninger om fagforeningsmedlemskap eller genetiske og biometriske opplysninger i lovforslaget. Ettersom det er vurdert at det kan være nødvendig å behandle opplysninger om politisk oppfatning og religion, er *Datatilsynet* av den oppfatning at det bør vurderes om også filosofisk overbevisning skal inkluderes.

Norges idrettsforbund mener at en hjemmel for behandling av personopplysninger etter artikkel 9 bør omfatte alle særlige kategorier av personopplysninger, og ikke avgrenses til nærmere spesi-

serte kategorier slik departementet foreslår. Opplysninger kan uansett kun behandles når det er nødvendig for å oppfylle lovens formål, og NIF kjenner ikke til at andre lover har en tilsvarende avgrensning av artikkel 9-opplysninger. De mener at det er uklart hvorfor *politisk oppfatning* er tatt med, men ikke *filosofisk overbevisning* eller *fagforeningsmedlemskap*. De peker også på at *biometriske opplysninger* med formål om å entydig identifisere en person blir stadig vanligere.

6.5.4 Departementets vurdering

6.5.4.1 Innledning

Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har i arbeidet med å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9. Departementet vurderer at artikkel 9 nr. 2 bokstav g er det mest aktuelle rettsgrunnlaget. Bokstav g gir et rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger der «behandlingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser».

6.5.4.2 Viktige allmenne interesser

Hva som kan være viktige allmenne interesser, er ikke beskrevet i personvernforordningen. Ordlyden tilsier at behandlingen av personopplysninger må skje for å oppfylle formål som kommer samfunnet til gode. Ifølge juridisk teori gir bestemmelsen uttrykk for en sikkerhetsventil som tillater behandling av særlige kategorier av personopplysninger når ingen av de andre unntakene i artikkel 9 nr. 2 er oppfylt, men hvor det likevel er et klart samfunnsmessig behov for behandlingen, jf. Skullerud mfl., lovkommentar til personvernforordningen, kommentarer til artikkel 9 nr. 2 bokstav g, *Juridika*, ajourført 1. april 2023. Departementet vurderer at unntaket i artikkel 9 nr. 2 bokstav g vil kunne tillate behandling av særlige kategorier av personopplysninger for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Departementet viser her til drøftingen i punkt 3.3 om omfang og konsekvenser av seksuelle overgrep, trakassering og vold både i samfunnet generelt og konkret i idretten. Seksuelle overgrep, trakassering og vold utgjør et samfunns- og folkehelseproblem, og det er i samfunnets interesse at idretten jobber for å forhindre slike hendelser. Departementet vurderer derfor at viktige allmenne interesser ligger til grunn for idrettens behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Departementet peker også på at det er idrettslag i alle landets kommuner, og at en stor andel av barn og ungdom deltar i idretten gjennom oppveksten, se punkt 3.1. Dette underbygger ytterligere at det er viktige allmenne interesser som vil ligge til grunn for idrettens behandling av personopplysninger for å følge opp de nevnte behandlingsformålene.

6.5.4.3 Forholdsmessighetsvurdering

Unntaket i artikkel 9 nr. 2 bokstav g krever at inngrepet i personvernet står i et rimelig forhold til de målene som søkes oppnådd. Det må gjøres en forholdsmessighetsvurdering, hvor hensynet til den enkeltes integritet veies opp mot formålet med behandlingen av personopplysningene.

Lovforslaget gir grunnlag for å behandle meget sensitive personopplysninger i arbeidet med å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. For eksempel vil behandling av opplysninger om seksuelle forhold i tilknytning til overgrep kunne utgjøre et stort inngrep i personvernet. Tilsvarende vil informasjon om en persons seksuelle orientering eller religion kunne utgjøre et stort inngrep, særlig der slik informasjon ikke er allment kjent.

Som omtalt i punkt 3.1, har Norges idrettsforbund flere tusen idrettslag, nærmere 1,9 millioner medlemskap og tusenvis av frivillige som hver dag gjør en innsats for at idretten skal kunne gi et godt aktivitetstilbud til sine medlemmer. Kun et fåtall av idrettslagene vil årlig måtte behandle saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold, men lovforslaget innebærer likevel at idretten potensielt kan behandle personopplysninger om et stort antall personer. De fleste av lagene er i det vesentlige drevet av frivillige som har begrenset kompetanse i personvern og informasjonssikkerhet. Lagene er ofte tett knyttet til lokalsamfunn og små miljøer, noe som kan øke risikoen for at sensitive personopplysninger spres.

Videre vil ofrene for aktuelle handlinger kunne være barn, og det kan også være barn blant dem som utfører handlingene. Personvernrisikoen knyttet til behandling av sensitive personopplysninger i idretten kan derfor være stor, blant annet når det gjelder ivaretagelse av konfidensialitet og informasjonssikkerhet, men samtidig er det av stor samfunnsmessig betydning at idretten er en trygg arena for alle. Barn og unge har krav på særskilt beskyttelse mot overgrep og trakassering, og idrettens arbeid med å forebygge, avdekke og reagere mot overgrep, trakassering, inkludert seksuell trakassering, og vold mot barn og unge er av stor samfunnsmessig betydning. Departementet vil også peke på at staten ved domstolene gir uttrykk for viktigheten av å sikre trygge rammer for idretten, og særlig idrett for barn og unge, når domstolene ilegger rettighetstap rettet inn mot idrettslig aktivitet, se eksempler på dette i punkt 6.6.4.2. Det er følgelig i samfunnets interesse at idretten jobber aktivt for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold, samt får anledning til å behandle personopplysninger når det er nødvendig for å ivareta disse formålene.

Som påpekt i punkt 3.3, har arbeidslivet klare regelverk og ansvarsforhold gjennom lovregulering av arbeidsmiljø og arbeidsgivers forpliktelser til å forebygge og reagere mot trakassering, inkludert seksuell trakassering, og andre uønskede forhold. Videre beskyttes barn og unge i skolen av opplæringslova kapittel 12 om elevenes skolemiljø. Tilsvarende regler finnes ikke for frivilligheten generelt eller idretten spesielt. Lovforslaget tar sikte på å bøte på noe av denne forskjellen.

For at idretten skal kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv.» vil det være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9. Departementet vurderer at de tungtveiende samfunnsmessige interessene som ligger til grunn for lovforslaget, står i forhold til de inngrepene i personvernet som vil følge av idrettens behandling av nødvendige personopplysninger for å oppnå de nevnte formålene.

6.5.4.4 Tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser

Departementet foreslår samtidig flere tiltak som skal begrense personvernkonsekvensene av lovforslaget. I § 4 foreslår departementet å avgrense hvilke særlige kategorier av personopplysninger som Norges idrettsforbund og deres organisa-

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

sjonsledd skal kunne behandle, basert på nødvendighetsvurderinger (se omtale nedenfor). I forslaget til § 7 foreslås det å avgrense hvilke organisasjonsledd som kan dele personopplysninger med hverandre, basert på nødvendighetsvurderinger (se omtale i punkt 6.8). I § 8 foreslår departementet bestemmelser om tilgangsstyring og taushetsplikt (se omtale i punkt 6.9).

Forslaget til § 4 første ledd bokstavene a til g spesifiserer hvilke særlige kategorier av personopplysninger som idretten kan behandle for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. Basert på høringsinnspillet fra Norges idrettsforbund har departementet vurdert muligheten for å gi en generell hjemmel til å behandle særlige kategorier av personopplysninger, i stedet for å spesifisere hvilke kategorier som kan behandles. Begrunnelsen for likevel å opprettholde forslaget om en lovfestet avgrensning av hvilke særlige kategorier av personopplysninger idretten kan behandle, er hensynet til de registrertes rettigheter og friheter. Som omtalt i punkt 5.4.2 og i forholdsmessighetsvurderingene i dette punktet, forsterkes risikoen ved at lovens virkeområde omfatter flere tusen idrettslag som i det vesentlige er drevet av frivillige som har begrenset kompetanse i personvern og informasjonssikkerhet.

Norges idrettsforbunds poeng om at personopplysninger uansett kun kan behandles når det er nødvendig for å oppfylle lovens formål, baserer seg på at de behandlingsansvarlige skal gjøre påkrevde nødvendighetsvurderinger i hvert enkelt tilfelle. Departementet vektlegger her at utformingen av § 4 må ta utgangspunkt i hvilke særlige kategorier av personopplysninger som er strengt nødvendige å behandle for å ivareta lovens behandlingsformål. Departementet vurderer at enkelte kategorier ikke er relevante å behandle, se nedenfor. Å avgrense hvilke kategorier av personopplysninger som kan behandles, vil lette de behandlingsansvarliges ansvar, da noen nødvendighetsvurderinger allerede er gjort i loven.

Innenfor det behandlingsgrunnlaget som gis i loven, vil de behandlingsansvarlige likevel måtte gjøre påkrevde nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderinger i hvert enkelt tilfelle. Forslaget til § 4 første ledd presiserer at behandling av særlige kategorier av personopplysninger bare må skje når det er «nødvendig» for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. De behandlingsansvarlige må derfor ta stilling til hvilke opplysninger som er nødvendige å behandle i konkrete tilfeller for å oppnå lovens formål. Departe-

mentet presiserer her at idretten må legge til grunn en streng nødvendighetsvurdering.

I utgangspunktet er personvernregelverket for barn det samme som for voksne. I personvernforordningens fortale er det imidlertid framhevet at barns personopplysninger fortjener et særlig vern, ettersom barn kan være mindre bevisste på aktuelle risikoer, konsekvenser og rettigheter. Både i fortalen og i forordningens artikkel 12 framgår det at man særlig må ta hensyn til utforming når informasjon rettes mot barn. I Data-tilsynets praksis og uttalelser ser man også at barns særskilte vern framheves.

I saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten kan både personen som har utført handlingene, og personen som er utsatt for handlingene, være barn under 18 år. Selv om bestemmelsene i lovforslaget ikke spesifikt skiller mellom barn og voksne, vurderer departementet likevel at barns særskilte vern bør inngå i de forholdsmessighetsvurderingene som de behandlingsansvarlige skal gjøre. Vurderingen av hvilke personopplysninger som er nødvendige å behandle for å følge opp lovens behandlingsformål, kan dermed i konkrete tilfeller påvirkes av alderen til de involverte personene.

6.5.4.5 *Særlige kategorier av personopplysninger som idretten skal kunne behandle etter denne loven*

I § 4 første ledd bokstavene a til g foreslår departementet at det skal kunne behandles følgende personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1: a. opplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse, b. opplysninger om politisk oppfatning, c. opplysninger om filosofisk overbevisning, d. opplysninger om religion, e. opplysninger om en persons seksuelle orientering, f. opplysninger om en persons seksuelle forhold og g. helseopplysninger.

I saker som gjelder trakassering eller vold på bakgrunn av rasisme eller annen diskriminering, kan det være nødvendig å behandle personopplysninger om en persons rasemessige eller etniske opprinnelse, eller religion. Også en persons politiske oppfatning kan være relevant i trakasseringssaker, for eksempel ved trakassering på bakgrunn av medlemskap i en politisk ungdomsorganisasjon eller kontroversielle politiske meninger.

I en sak hvor idretten mottar et varsel eller en bekymringsmelding om seksuelle overgrep eller seksuell trakassering i idretten, for eksempel gjennom varslingskanalen MittVarsel, kan det være nødvendig å behandle opplysninger om en

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

persons seksuelle forhold og eventuelt indirekte seksuelle orientering, der dette kommer frem av de handlingene varselet gjelder. I arbeidet med å avdekke slike hendelser vil det kunne være nødvendig for det behandlingsansvarlige organisasjonsleddet å behandle denne typen sensitive personopplysninger om den personen et eventuelt overgrep har blitt begått mot.

I tillegg vil det i slike saker også kunne være nødvendig å behandle helseopplysninger, der saken eksempelvis inneholder informasjon om konsekvensene av handlingene, for eksempel fysiske skader eller psykiske reaksjoner etter hendelsen. Dette kan særlig gjøre seg gjeldende når idretten skal reagere i en slik sak etter idrettens eget sanksjonsregelverk.

I saker som gjelder «vold mv.», vil det være relevant å behandle helseopplysninger for å beskrive virkningen av voldshandlingene. Det kan også være saker der vold er et element, men der saken også omfatter rasisme eller annen diskriminering. I så fall kan det være behov for å behandle også disse kategoriene av personopplysninger.

I høringsnotatet inngikk ikke «filosofisk overbevisning» i forslaget til særlige kategorier av personopplysninger som idretten skal kunne behandle i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold. Basert på høringsinnspill fra Datatilsynet og Norges idrettsforbund foreslår departementet å inkludere «filosofisk overbevisning» i § 4. Opplysninger om politisk oppfatning og om religion inngår allerede i forslaget, og departementet begrunner ovenfor hvorfor det kan være behov for idretten å behandle slike personopplysninger i arbeidet på dette området, særlig i arbeidet mot trakassering og vold. Departementets vurdering er at opplysninger om filosofisk overbevisning er nært beslektet med opplysninger om politisk oppfatning og religion, og at begrunnelsen for å behandle disse kategoriene av personopplysninger også kan brukes om kategorien «filosofisk overbevisning».

6.5.4.6 *Særlige kategorier av personopplysninger som idretten ikke skal kunne behandle etter denne loven*

Personvernforordningen artikkel 4 nr. 13 definerer «genetiske opplysninger» som «personopplysninger om en fysisk persons nedarvede genetiske egenskaper som gir unik informasjon om den aktuelle fysiske personens fysiologi eller helse, og som særlig er framkommet etter analysering av en biologisk prøve fra den aktuelle personen».

I artikkel 4 nr. 14 defineres «biometriske opplysninger» som «personopplysninger som stammer fra en særskilt teknisk behandling knyttet til en fysisk persons fysiske, fysiologiske eller adferdsmessige egenskaper, og som muliggjør eller bekrefter en entydig identifikasjon av nevnte fysiske person, for eksempel ansiktsbilder eller fingeravtrykksopplysninger».

Behandling av denne typen personopplysninger utgjør et betydelig inngrep i personvernet. Departementet vurderer at det ikke er strengt nødvendig å behandle verken genetiske eller biometriske opplysninger for å ivareta lovens behandlingsformål. I lys av dette foreslår departementet å avgrense behandlingsgrunnlaget i loven mot slike personopplysninger.

Departementet ser heller ikke at fagforeningsmedlemskap er en relevant personopplysning å behandle i arbeidet mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Forslaget er derfor å avgrense behandlingsgrunnlaget også mot denne kategorien av personopplysninger.

6.5.4.7 *Sammenhenger hvor idretten har behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger*

Etter lovforslaget § 4 kan Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd behandle særlige kategorier av personopplysninger når det er «nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Det generelle arbeidet med å «forebygge» seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. vil idretten i stor grad kunne gjennomføre uten at det er nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger. Forebyggende arbeid kan imidlertid også foregå på individnivå, for eksempel gjennom oppfølging av varsler eller annen informasjon om konkrete personer tilknyttet idretten, eller gjennom håndteringen av ordningen med barneomsorgsattester og fornyet vandelskontroll. I dette forebyggende arbeidet vil det kunne være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger.

I arbeidet med å «avdekke» seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. kan det for eksempel være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger i oppfølgingen av konkrete varsler mot personer med tilknytning til idretten. For å kunne avdekke handlingene kan det i noen tilfeller være nødvendig å behandle slike personopplysninger både om personene som har begått handlingene, og om personene som er utsatt for dem.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Arbeidet med å «reagere mot» seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. vil for eksempel inkludere behandling av saker i Norges idrettsforbunds påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. For at saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. skal kunne sanksjoneres kan det være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger både om personene som har begått aktuelle handlinger, og om personene som er utsatt for handlingene. Det kan for eksempel være behov for å behandle informasjon om at trakassering eller vold var motivert av personens hudfarge eller legning, eller informasjon om helsemessige konsekvenser av seksuelle overgrep eller vold. Slike forhold kan virke skjerpene i en sanksjonsvurdering etter idrettens regelverk.

I § 2 om lovens virkeområde slås det fast at loven gjelder for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd. Lovens virkeområde reflekteres i § 4, hvor det heter at det kan behandles særlige kategorier av personopplysninger når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. «i idretten».

I lys av nødvendighetsvilkåret og lovens virkeområde legger departementet til grunn at det i de aller fleste tilfeller kun vil være grunnlag for idretten til å behandle særlige kategorier av personopplysninger i tilknytning til handlinger som finner sted forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller handlinger som skjer i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten. Dette kan sies å være handlinger som skjer i en idrettslig sammenheng. Uttrykket «idrettslig sammenheng» brukes ikke i lovteksten, men i punkt 8 inngår det merknader til § 4 og § 5 bokstav e som presiserer hva som menes med dette. Merknadene fungerer som en veiledning for de behandlingsansvarlige, men de gir ikke en uttømmende opplisting av hva som kan utgjøre en idrettslig sammenheng.

Departementet har vurdert behovet for en bestemmelse i lovforslaget § 4 som speiler § 5 første ledd bokstav e. Den sistnevnte bestemmelsen sier at det kan behandles personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser som gjelder «lovbrudd som har forekommet i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller lovbrudd som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten».

Nødvendighetsvilkåret i lovforslaget § 4 innebærer at behandling av særlige kategorier av personopplysninger i hovedsak vil være aktuelt i tilfeller hvor seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. har skjedd i sammenhenger som beskrevet i § 5 første ledd bokstav e. Det kan imidlertid være noen unntakstilfeller hvor det vil være behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger i tilknytning til behandlingen av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter § 5 første ledd bokstav a til d. Slike straffedommer og lovovertrædelser kan knytte seg til hendelser som har skjedd både i og utenfor en idrettslig sammenheng. Departementet har derfor valgt å ikke innta en bestemmelse i § 4 som kun åpner for behandling av særlige kategorier av personopplysninger knyttet til handlinger som har foregått i sammenhenger som beskrevet i § 5 første ledd bokstav e (en idrettslig sammenheng).

6.6 Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser

---

6.6.1 Gjeldende rett

Personvernforordningen artikkel 10 krever at det er etablert et hjemmelsgrunnlag i EØS-retten eller nasjonal rett dersom behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser og tilknyttede sikkerhetstiltak skal gjennomføres utenfor offentlige myndigheters kontroll. Dersom idretten skal ha mulighet til å behandle slike personopplysninger, er det behov for en egen hjemmel i lov eller forskrift om dette.

Personvernforordningen artikkel 10 gjelder i tillegg til reglene om behandlingsgrunnlag etter artikkel 6. Det innebærer at det må foreligge et behandlingsgrunnlag også etter artikkel 6 for at behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser skal være lovlig. Departementet viser her til punkt 5.4.3, som vurderer hvilket behandlingsgrunnlag etter artikkel 6 som kan være gjeldende for idretten.

6.6.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet et behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter artikkel 10 i personvernforordningen. Når det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten, kan den behandlingsansvarlige

behandle følgende personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 10:

- a. Opplysninger i barneomsorgsattest, jf. politiregisterloven § 39
- b. Opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll, jf. politiregisterloven § 43
- c. Opplysninger som er nødvendige for å kunne følge opp dommer om rettighetstap
- d. Opplysninger som gjelder lovbrudd som har forekommet i forbindelse med trening, konkurranse eller annet organisert idrettsarrangement, eller lovbrudd som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten.

6.6.3 Høringsinstansenes syn

Det er flere høringsinstanser som har uttalt seg om denne bestemmelsen i lovforslaget.

Datatilsynet vurderer at departementet i utgangspunktet har gjort hensiktsmessige avgrensninger i forslaget. De påpeker imidlertid at grensene for hva som utgjør personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser etter personvernforordningen artikkel 10, ikke er fullstendig klarlagt i praksis. De anbefaler at lovforslaget hensyntar at opplysninger om at noen er ilagt straff av NIFs egne domsorganer, etter omstendighetene kan omfattes av artikkel 10 i seg selv, og konsekvensene dette innebærer for behandling av slike personopplysninger.

Norges idrettsforbund mener at det ikke er behov for å avgrense loven til å omfatte en oppstilling av bestemte opplysninger knyttet til lovovertrедelser og straffedommer, slik det ble gjort i lovforslaget. De viser til at det etter lovforslagets § 1 kun kan behandles personopplysninger når det er nødvendig for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten.

Lovforslaget gir anledning til å behandle opplysninger om straffebestemmelser som måtte fremkomme av barneomsorgsattesten, forutsatt at dette gjøres for å oppnå formålene i lovforslaget. Norges idrettsforbund mener at dette blir for snevert, og at opplysninger må kunne behandles uavhengig av de angitte formålene. De mener også det er for snevert å gi hjemmel til å behandle «opplysninger som fremkommer av barneomsorgsattesten». De påpeker at de har behov for å behandle alle personopplysninger som er nødvendige i forbindelse med håndteringen av barneomsorgsattester, ikke bare opplysninger som fremkommer av selve attesten. Det samme gjelder hjemmel for å behandle alle

opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll.

Norges idrettsforbund er fornøyd med at departementet hjemler et klart grunnlag for behandling av personopplysninger for å følge opp dommer om rettighetstap. De peker imidlertid på en praktisk utfordring ved forslaget til bestemmelse om rettighetstap. De hevder at et idrettslag som mottar informasjon om et rettighetstap, ikke kan vite om det kan anvendes for å forebygge seksuelle overgrep, trakassering eller vold uten at de vet hva vedkommende er dømt for. For å sikre at idrettslag har hjemmel til å behandle opplysningene må som minimum hele domsslutningen bli oversendt, og den kan inneholde mange andre lovbrudd enn dem som er listet opp i lovforslagets definisjon i § 3.

Oslo Idrettskrets mener at det sentrale er om handlingene har skjedd i tilknytning til idretten, og de foreslår at personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser skal kunne behandles ved lovbrudd som skjer i tilknytning til virksomheten til Norges idrettsforbund og underliggende organisasjonsledd.

Politidirektoratet, Kripas og Øst politidistrikt påpeker at det ved utarbeidelse av politiattest gjøres søk i politiets registre hvor det kan fremkomme andre opplysninger som er relevante for vurderingen av om en person er skikket eller egnet til å ha omsorg for mindreårige. Slike opplysninger vil ikke fremkomme av attesten, men kan utleveres av politiet med hjemmel i politiregisterloven §§ 27, 30 eller 31 til den som har rett til å kreve fremlagt attest. De mener derfor at det bør klargjøres i lovteksten at også opplysninger som formidles på slikt grunnlag, er omfattet av lovforslaget. Dette kan eksempelvis gjøres med en tilføyelse i bestemmelsen som klargjør at også opplysninger som er utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven §§ 27 og 31, kan behandles for samme formål.

6.6.4 Departementets vurdering

6.6.4.1 Innledning

Idrettslag har sammen med en rekke andre frivillige organisasjoner mulighet til å innhente politiattest (barneomsorgsattest) for frivillige som skal jobbe med barn og unge eller andre sårbare grupper. Politiet har hjemmelsgrunnlag til å dele slike opplysninger for de formålene som omfattes av politiregisterregelverket. Dette er nærmere beskrevet i punkt 4.4 om politiregisterloven og politiregisterforskriften.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Attester utstedes for at mottaker skal kunne vurdere om personen skal gis en stilling, oppgave, verv eller lignende. Ordningen er ment som en effektiv inngangskontroll og skal sikre at personer som er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser av straffebud som fremgår i politiregisterloven § 39, ikke kan utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.

En barneomsorgsattest gir kun et øyeblikksbilde. Det kan skje endringer som ikke fremgår av den opprinnelige attesten, og som gjelder personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser. Lagene kan motta slik informasjon på ulike måter, for eksempel gjennom varslingskanaler. Informasjonen vil være relevant for å kunne be om fornyet vandelskontroll, jf. politiregisterloven § 43. Informasjonen vil også være relevant for at idretten selv skal kunne reagere mot personer som har begått lovovertridelsen, ved å kunne behandle sakene i idrettens eget sanksjonssystem.

Det vil også være tilfeller hvor idretten har behov for å behandle personopplysninger som fremgår av straffedommer, for å kunne følge opp dommer om rettighetstap. Rettighetstap kan ilegges etter straffeloven kapittel 10 og innebærer tap av retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet eller aktivitet.

For at opplysninger om straffedommer og andre lovovertridelser skal kunne brukes til et bestemt formål må mottaker av opplysningene ha et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for den videre behandlingen. Som beskrevet over, forutsettes det at slik hjemmel er fastsatt i regelverk som gjelder for mottakeren av opplysningene. Departementet vurderer derfor at det er behov for en klar hjemmel for idretten til å behandle personopplysninger om straffedommer og andre lovovertridelser for å følge opp behandlingsformålene i lovforslaget. Dette vil også styrke de registrertes rettigheter, ved at det blir tydeligere for hvilke formål og i hvilke situasjoner idretten kan behandle slike personopplysninger.

6.6.4.2 Innramming av behandlingsgrunnlaget

Oversikt

I § 5 foreslår departementet at det kan behandles personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter personvernforordningen artikkel 10, når det er nødvendig for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Departementet foreslår i bokstavene a til e å beskrive fem sammenhenger/tilfeller hvor Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd gis hjemmel til å behandle slike personopplysninger. Bokstav a gjelder opplysninger som inngår i barneomsorgsattester. Bokstav b gjelder opplysninger utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven. Bokstav c gjelder opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll. Bokstav d gjelder opplysninger som er nødvendige for å kunne følge opp dommer om rettighetstap. Bokstav e gjelder opplysninger knyttet til lovbrudd som har forekommet i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller handlinger som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten.

Departementet har på grunnlag av høringsvaret fra Norges idrettsforbund vurdert om § 5 kan gi idretten en generell adgang til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som er nødvendige for å følge opp lovens behandlingsformål. Med en slik generell hjemmel vil det i større grad være opp til idretten selv å definere hvilke personopplysninger som er relevante å behandle for å oppnå formålene. For å sikre at det ikke gjøres større inngrep i personvernet enn nødvendig, vurderer departementet at det er formålstjenlig å beskrive nærmere tilfeller hvor de behandlingsansvarlige kan behandle slike personopplysninger.

Datatilsynet påpeker imidlertid i sitt høringsvar at grensene for hva som utgjør personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter personvernforordningen artikkel 10, ikke er fullstendig klarlagt i praksis. Departementet vurderer på denne bakgrunnen at § 5 bokstavene a til e likevel ikke bør utgjøre en uttømmende liste over hvilke personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som kan behandles. Det vil kunne gi behov for å endre loven dersom grensene for hva som utgjør personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter artikkel 10, endres. For å balansere personvernhenynet med behovet for nødvendig fleksibilitet i § 5 foreslår departementet å legge inn formuleringen «blant annet» før opplistingen i bokstavene a til e, slik at listen over personopplysninger som kan behandles, ikke er uttømmende. Opplistingen i bokstavene a til e betyr likevel at behandling av personopplysninger først og fremst vil være aktuelt i disse sammenhengene.

Gjennom formuleringen «blant annet» søker departementet særlig å hensynta at opplysninger

om at noen er ilagt straff av Norges idrettsforbunds egne domsorganer, etter omstendighetene *kan* omfattes av artikkel 10 i seg selv, jf. Datatilsynets hørings svar. Tilsynet viser her til uttalelsen fra EU-domstolens generaladvokat i C-115/22, hvor vurderingen var at artikkel 10 omfatter avgjørelser om suspensjon for å ha brutt antidopingregelverket i idretten, uavhengig av om dette er straffbart etter nasjonal rett. Generaladvokaten la til grunn at straffebegrepet i artikkel 10 må tolkes autonomt, og at retten måtte vurdere handlingens/ lovbruddets karakter og hvor streng sanksjon den som har utført handlingen, risikerer.

Sak C-115/22 ble senere avvist av EU-domstolen som følge av prosessuelle mangler, og domstolen tok ikke stilling til generaladvokatens vurdering av anvendelsesområdet for artikkel 10. Departementet har derfor ikke konkludert med om sanksjoner i idrettens domsorganer vil omfattes av artikkel 10. Virkeområdet for artikkel 10 synes imidlertid å være dynamisk, og det kan ikke utelukkes at avgjørelser i idrettens domsorganer etter omstendighetene kan omfattes av artikkel 10. I den grad avgjørelser fra idrettens domsorganer skulle anses som artikkel 10-opplysninger, vil slike avgjørelser ha et behandlingsgrunnlag i departementets forslag til § 5.

Etter forslaget til § 5 kan det behandles personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser når det er nødvendig for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Behandlingsansvarlige som får tilgang til personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser som gjelder andre forhold enn hva lovforslaget omfatter, vil i utgangspunktet ikke ha mulighet til å behandle slik informasjon, om det ikke finnes et annet rettslig grunnlag for behandlingen.

Departementet presiserer likevel at § 5 bokstavene a til d i noen tilfeller også kan omfatte handlinger som ikke er direkte relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold, f.eks. narkotikaforbrytelser. For at idretten skal kunne følge opp behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» kan det etter omstendighetene også være nødvendig å behandle personopplysninger knyttet til slike handlinger. § 5 bokstav a til d gir behandlingsgrunnlag for dette. Behandling av personopplysninger etter bokstavene a til d vil uansett være relevant for å ivareta trygge rammer for barn og voksnes deltakelse i idretten, som er det overordnede formålet med lovforslaget. Dette er nærmere beskrevet i punkt 6.1.3.

Opplysninger i barneomsorgsattest

I *bokstav a* foreslår departementet at idretten skal kunne behandle opplysninger fra barneomsorgsattest som fremlegges av personer som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming, jf. politiregisterforskriften § 34-1 og § 34-13, jf. politiregisterloven § 39.

Krav om vandelskontroll i form av barneomsorgsattest er ett av flere relevante tiltak for å forebygge seksuelle overgrep, trakassering og vold overfor barn, unge og personer med utviklingshemming i idretten. En barneomsorgsattest gir imidlertid kun opplysninger om at en person har vært ilagt straff eller andre strafferettslige reaksjoner eller er under straffeforfølgning. En attest uten anmerkninger er ingen garanti for at en person ikke har begått, eller kommer til å begå, overgrep mot mindreårige. Barneomsorgsattesten er heller ingen garanti for at en person er egnet til å ha oppgaver eller ansvar overfor mindreårige.

I barneomsorgsattesten anmerkes det om en person er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for en rekke straffbare forhold. Forarbeidene til politiregisterloven, Ot.prp. nr. 108 (2008–2009) punkt 21.7 side 313, viser til at hensikten med loven § 39 er å skape en ensartet praksis på de områdene der det kreves politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til barn. Videre pekes det på at straffebestemmelsene som skal anmerkes, er avgrenset til straffbare handlinger som er relevante for formålet om å beskytte barn og unge, herunder seksualforbrytelser, volds- og ransforbrytelser og narkotikaforbrytelser.

I arbeidet med politiregisterloven er det gjort en vurdering av hvilke straffebestemmelser som er særlig relevante i lys av formålet om å beskytte barn og unge. Enkelte straffebestemmelser som er relevante for barneomsorgsattesten, er ikke direkte relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold, for eksempel narkotikaforbrytelser. Departementet ser det likevel ikke som hensiktsmessig i lovforslaget å avgrense mot enkelte bestemmelser som inngår i barneomsorgsattesten, og dermed fjerne idrettens mulighet til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser for slike forhold.

Personopplysningene som fremgår av barneomsorgsattesten, skal kun behandles for intern bruk i idrettslaget for å ivareta formålet med ordningen. Det er ikke opplysninger som skal deles med andre organisasjonsledd. Hvert idrettslag

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

har selv ansvar for å innhente slik attest når de skal engasjere personer som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming. Det vil følgelig ikke være aktuelt å dele slik informasjon mellom idrettslag.

Ved førstegangsfremvisning av barneomsorgsattest vil idrettslagets behandling av personopplysninger være begrenset. Den vil bestå i å nekte personer med merknader på attesten å få et verv som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming. Ved fornyet vandelskontroll, hvor det avdekkes merknader på barneomsorgsattesten, vil behandlingen av personopplysninger være noe mer omfattende. Her vil vedkommende som mottar attesten (politiattestansvarlig), måtte fremlegge opplysningene for de nødvendige organene eller ansvarlige i idrettslaget for å sikre at personen ikke kan ha verv som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.

Opplysninger som er utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven

I *bokstav b* foreslår departementet at idretten skal kunne behandle opplysninger utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven §§ 27 og 31. Forslaget ivaretar høringssvaret fra politiet.

Politiets høringssvar vektlegger at opplysninger som ikke fremkommer av barneomsorgsattesten, men som er relevante for vurderingen av om en person er skikket eller egnet til å ha omsorg for mindreårige, bør omfattes av lovforslaget. Dette forholdet har også Norges idrettsforbund omtalt i sitt høringssvar. Departementet legger til grunn at politiet gjør grundige vurderinger av idrettens behov når de utleverer opplysninger med hjemmel i politiregisterloven §§ 27 og 31. For at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd skal kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» gir bestemmelsen adgang til å behandle opplysninger utlevert fra politiet.

Opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll

I *bokstav c* foreslår departementet at idretten skal ha mulighet til å behandle opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll. Forarbeidene til politiregisterloven § 43, som gjelder utlevering av opplysninger etter at politiattest er utstedt, viser til at bestem-

melsen gjelder tilfeller der brukeren av opplysningene, etter at attesten er utstedt, får tilgang til informasjon som gir grunn til å tro at det foreligger nye opplysninger av betydning for innholdet på attesten.

I tilfeller hvor idretten mottar informasjon om nye relevante straffbare forhold, for eksempel gjennom varslingskanalen MittVarsel, vil det være nødvendig å behandle slike opplysninger for å kunne innhente en fornyet vandelskontroll. For eksempel kan idretten få opplysninger om at en person har blitt straffedømt eller siktet for forhold som vil vises på fornyet vandelskontroll.

Departementet vurderer at idretten i dag ikke har nødvendig hjemmelsgrunnlag til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser for dette formålet. Det er ikke tilfredsstillende med tanke på å skulle følge opp behandlingsformålene i denne loven. For det første gir det idrettslag få muligheter til å motta, nedtegne og reagere på nye opplysninger om slike forhold i form av varsler e.l. For det andre gir det ikke idrettslag mulighet til å varsle andre idrettslag i tilfeller der det har oppstått etterfølgende forhold som ikke vises på en barneomsorgsattest.

Departementet vurderer derfor at det bør være en klar hjemmel som åpner opp for at idretten kan behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er behov for å be om fornyet vandelskontroll. Departementet viser her særlig til at bestemmelsen kun vil gjelde i tilfeller hvor hensynet bak behandlingen av personopplysningene vil være å beskytte barn, unge og andre sårbare grupper.

Opplysninger om dommer om rettighetstap

I *bokstav d* foreslår departementet at idretten skal ha adgang til å behandle opplysninger som er nødvendige for å kunne følge opp dommer om rettighetstap, jf. straffeloven § 56. Rettighetstap kan ilegges etter straffeloven kapittel 10 og innebærer tap av retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet eller aktivitet. Etter straffeloven § 56 kan en person som har begått en straffbar handling, fratas retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet eller aktivitet. Rettighetstapet vil normalt kunne idømmes for inntil fem år, men kan når særlige grunner tilsier det, ilegges på ubestemt tid. Det er et vilkår at allmenne hensyn tilsier en slik reaksjon og at den straffbare handlingen viser at vedkommende er uskikket til eller kan misbruke en stilling, virksomhet eller aktivitet. Eksempler på rettighetstap som er ilagt av domstolene og som er relevante for idretten, er:

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

«A dømmes til å tåle tap av retten til for framtida å inneha stilling eller utføre organisert frivillig arbeid rettet mot barn.»

«A fradømmes for en periode på 5 – fem – år retten til å være instruktør, trener eller å ha ledende stilling for jenter under 20 år»

«A, (...), fradømmes retten til å arbeide som lærer/ansatt innenfor barne- og ungdoms-sektoren eller barnehagesektoren og barne- og ungdomsarbeider i organisasjoner/idrettslag i 5 – fem – år»

Idretten har behov for å behandle personopplysninger knyttet til rettighetstap i straffedommer, for å følge opp rettighetstapene internt i idretten. Rettighetstap vil gjelde i tilfeller hvor domstolene allerede har vurdert at allmenne hensyn tilsier at en person ikke kan inneha slike verv eller oppgaver som personen er fradømt. For å sikre trygge arenaer for deltakelse, og for å kunne forebygge seksuelle overgrep, trakassering eller vold, er det nødvendig at idretten har mulighet til å behandle personopplysninger om slike forhold for å kunne følge opp rettighetstapene i sine organisasjonsledd. Rettighetstap vil i mange sammenhenger være knyttet til oppgaver som innebærer en relasjon med barn, og vil dermed bidra særlig til å beskytte barn og unge. Som eksemplene over viser, kan rettighetstapet også delvis omfatte voksne.

Politiet har adgang, men ikke plikt, til å utlevere informasjon om rettighetstap til private aktører dersom det er nødvendig for å forebygge lovbrudd, jf. politiregisterloven § 27. Informasjon kan også utleveres til private i deres interesse dersom det er nødvendig for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte, jf. § 31. Bestemmelsene bygger på en forutsetning om at motakeren har anledning til å motta dem. Departementet vurderer at det er behov for en klar hjemmel som sikrer idretten adgang til å behandle opplysninger om rettighetstap.

Norges idrettsforbund poengterte i sitt høringssvar at den foreslåtte bestemmelsen begrenser tilgangen til å behandle personopplysninger til situasjoner der det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. Dette kan resultere i noen praktiske utfordringer. For eksempel vil et idrettslag som mottar informasjon om et rettighetstap, ikke nødvendigvis kunne vite om informasjonen kan anvendes for å forebygge «seksuelle overgrep, trakassering og vold mv.»

uten at de faktisk får vite hva vedkommende er dømt for.

Departementet vurderer at dommer om rettighetstap i de fleste tilfellene vil angå forhold som er direkte relevante for lovforslagets behandlingsformål «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Departementet deler likevel Norges idrettsforbunds vurdering om at idretten skal kunne følge opp dommer om rettighetstap, selv om de ikke er direkte relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold. Rettighetstap stammer fra dommer fra de alminnelige domstolene, hvor det allerede har blitt vurdert at allmenne hensyn tilsier at en person ikke kan inneha slike verv eller oppgaver som personen er fradømt. Forslaget til § 5 bokstav d gir idretten grunnlag for å behandle personopplysninger om dommer om rettighetstap.

Opplysninger som gjelder lovbrudd som har forekommet i en idrettslig sammenheng

I bokstav e foreslår departementet at idretten skal ha adgang til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser knyttet til «lovbrudd som har forekommet i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller lovbrudd som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten».

Departementet vurderer at bokstavene a til d ikke fullt ut dekker idrettens behov for å kunne sikre trygge arenaer for deltakelse for både barn og voksne gjennom å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Framleggelse av barneomsorgsattest (bokstav a) og begjæring om fornyet vandelskontroll (bokstav c) gjelder kun for personer som utfører oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming. Opplysninger som er utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven §§ 27 og 31 (bokstav b), og opplysninger som er nødvendige for å følge opp dommer om rettighetstap (bokstav d), vil etter departementets vurdering heller ikke fullt ut dekke idrettens behov på dette området.

Departementet foreslår derfor bestemmelsen i bokstav e, som skal dekke idrettens restbehov for å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser i arbeidet på dette området. Bokstav e stiller krav om at lovbruddene må ha skjedd i en idrettslig sammenheng. Uttrykket «idrettslig sammenheng» brukes ikke i lov-

teksten, men oppsummerer ordlyden i bokstav e. I punkt 8 inngår det merknader til § 5 bokstav e som beskriver hva som menes med en idrettslig sammenheng. Merknadene fungerer som en veiledning for de behandlingsansvarlige, men de gir ikke en uttømmende opplisting av hva som omfattes. De behandlingsansvarlige må i hvert enkelt tilfelle foreta en konkret vurdering av om de aktuelle lovbruddene kan sies å være begått i en idrettslig sammenheng, og følgelig er omfattet av bokstav e.

Departementet har vurdert om idretten også bør ha mulighet til å behandle personopplysninger om straffedommer og andre lovovertridelser som har skjedd utenfor en idrettslig sammenheng for å kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Det kan argumenteres med at en person som begår et seksuelt overgrep eller utøver vold i en annen sammenheng, vil kunne utgjøre en risiko i idretten, og at behandlingsansvarlige innen idretten derfor bør ha mulighet til å behandle slike personopplysninger om personer som skal delta i en idrettslig sammenheng.

Utover barneomsorgsattesten er ikke departementet kjent med at det foreligger en hjemmel til at idretten kan be om politiattest for personer som skal delta i eller ha ansvarsoppgaver i idretten generelt, for eksempel en person med treneroppgaver overfor voksne (personer over 18 år). Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser kan utgjøre et stort inngrep i en persons personvern. Når lovgiver ikke har gitt adgang til å kreve vandelskontroll, utover barneomsorgsattesten, for å kunne delta eller ha verv i idretten, mener departementet at det heller ikke vil være rimelig å åpne opp for at idretten skal ha en generell hjemmel til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som har skjedd utenfor en idrettslig sammenheng.

Departementet viser også til at bokstav e ikke er begrenset til forhold som gjelder barn, unge og andre sårbare grupper, men også gjelder hendelser overfor voksne. Det potensielle omfanget av behandling av personopplysninger vil dermed kunne være stort. Voksne har også et mindre behov for beskyttelse enn barn. Hensynet til den registrertes rettigheter vurderes derfor her å veie tyngre enn hensynet til å kunne følge opp behandlingsformålene. Overgrep, vold og andre uønskede forhold som foregår utenfor en idrettslig sammenheng, vil naturligvis forventes fulgt opp i tilstrekkelig grad av politi og de ordinære dom-

stolene, men uten at idretten vurderes å ha et begrunnet behov for å behandle personopplysninger som gjelder disse forholdene. Departementet foreslår derfor ikke en hjemmel som gir adgang til at idretten på generelt grunnlag kan behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser som ikke har skjedd i en idrettslig sammenheng.

6.7 Hvem det kan behandles personopplysninger om

6.7.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at de behandlingsansvarlige kan behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser om følgende persongrupper: a. utøvere, b. trenere, c. dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurranseløp og d. personer som innehar andre frivillige verv eller oppgaver i idretten.

Videre foreslo departementet at hvert organisasjonsledd bare kan behandle personopplysninger om egne medlemmer, tillitsvalgte og frivillige samt andre personer som skal ha en rolle eller utføre oppgaver i organisasjonsleddet, og tilsvarende gruppe personer i et underliggende organisasjonsledd.

Departementet foreslo også at den behandlingsansvarlige, når det er nødvendig for å følge opp en konkret handling som omfattes av loven her, også kan behandle personopplysninger om personer som hadde en rolle som nevnt i første ledd, eller tilknytning som nevnt i annet ledd da handlingen skjedde.

Departementet vurderte at behandling av personopplysninger om tilskuere i hovedsak er aktuelt for å forebygge eller reagere mot trakassering eller vold, såkalt tribunevold. Det ble påpekt at idretten har få muligheter til å sanksjonere mot tilskuere som ikke er medlemmer, tillitsvalgte eller frivillige. Samtidig la departementet til grunn at idretten i noen sammenhenger kan utestenge personer fra arenaer eller arrangementer ut fra selvråderett over egen eiendom, uten å måtte behandle særlige kategorier av personopplysninger. Det ble også påpekt at det ofte vil være hensiktsmessig at politiet følger opp saker som involverer tilskuere på idrettsarrangementer. Etter en samlet vurdering foreslo derfor departementet at det ikke skulle åpnes for at idretten kan behandle personopplysninger om tilskuere som er til stede på et idrettsarrangement.

6.7.2 Høringsinstansenes syn

Norges idrettsforbund var særlig kritiske til at det foreslåtte behandlingsgrunnlaget ikke omfattet tilskuere, og dermed ikke tok høyde for idrettens behov for å kunne reagere overfor tilskuere gjennom bruk av eierrådighet. Eierrådigheten gir rett til å bestemme hvem som kan benytte organisasjonsleddets anlegg og være til stede på arrangementer i regi av organisasjonsleddet. Eierrådigheten benyttes for eksempel når tilskuere utelukkes fra et anlegg. Norges idrettsforbund understreker at utøvelse av eierrådighet er særlig viktig ved aktivitet for barn og unge for å kunne ivareta deres trygghet.

Norges idrettsforbund mener at det vil være behov for å behandle personopplysninger etter artikkel 9 og artikkel 10 i utøvelsen av eierrådigheten, f.eks. i forbindelse med voldshendelser eller rasistiske tilrop fra tribunen. De peker på at idrettslagene må kunne dokumentere det faktiske grunnlaget for beslutningene, og at begrunnelsen må være saklig. De viser også til Europarådets konvensjon om en integrert tilnærming til trygghet, sikkerhet og servicetilbud ved fotballkamper og andre idrettsarrangementer. De ser ikke at Norge fullt ut kan oppfylle konvensjonsforpliktelsene uten at det gis en lovhjemmel for å behandle personopplysninger om tilskuere i arbeidet med å forebygge, avverge og reagere mot for eksempel trakassering og vold fra tilskuere.

Norges idrettsforbund har også en merknad knyttet til ansatte i idretten. De påpeker at det kan være ansatte trenere som begår overgrep, og som søker seg for eksempel til et verv i et annet idrettslag. I slike tilfeller mener de at det må være et behandlingsgrunnlag i denne loven som også omfatter ansatte.

Norges Fotballforbund understreker at de har behov for å behandle både særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser for tilskuere på sine arrangementer. De har blant annet behov for å behandle helseopplysninger ved personskader. Forbundets domsorganer vil også ha behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger ved aktuelle sanksjonssaker. Forbundet vil også i noen tilfeller motta opplysninger fra politiet om at kjente voldsutøvere planlegger slåssing rett på utsiden av stadion, noe arrangøren kan bidra til å forebygge dersom de blir informert.

Norges Rytterforbund viser til en erfart problemstilling fra ryttersporten, hvor personer som ikke er medlem av idretten, og som har en straffe-

dom eller en dom fra et idrettslig disiplinærorgan, relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold, benyttes som private trenere for utøvere. I slike tilfeller kan personene inngå relasjoner til både medlemmer og ikke-medlemmer. Forbundet peker på at departementets lovforslag ikke dekker denne persongruppen, og de stiller seg bak Norges idrettsforbunds alternative forslag til bestemmelse om hvem det kan behandles personopplysninger om.

Oslo Idrettskrets mener at bestemmelsen er for snever og kasuistisk. De peker på at idretten kan ha behov for å reagere overfor personer uten medlemskap i Norges idrettsforbund, men som deltar og/eller er til stede under aktiviteten, herunder publikum, foreldre og «vandrere».

Redd Barna viser til at lovforslaget åpner for å behandle personopplysninger om personer som hadde en tilknytning til idretten da aktuelle handlinger fant sted. Departementet vurderte i høringsnotatet at et sentralt moment i nødvendighetsvurderingen i slike tilfeller vil være om personen som har vært utsatt for handlingen, ønsker at saken forfølges videre av idretten. *Redd Barna* mener at det i saker om vold eller seksuelle overgrep mot barn ikke kan være opp til barnets ønske om videre forfølging. De savner en drøfting av behovet for beskyttelse av barn versus behovet for å ivareta personvern.

6.7.3 Departementets vurdering

6.7.3.1 Hvilke personer det kan behandles personopplysninger om

Forslaget til § 6 første ledd bokstav a til e angir hvilke personer det kan behandles personopplysninger om. Det er utøvere (bokstav a), trenere (bokstav b), dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurransen (bokstav c), personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten (bokstav d), og tilskuere (bokstav e).

«Utøvere» omfatter alle som deltar i idrettsaktiviteter i regi av organisasjonsleddene i Norges idrettsforbund. De aller fleste av Norges idrettsforbunds medlemmer i barne- og ungdomsgruppen vil tilhøre gruppen utøvere. Også mange av de voksne medlemmene vil være utøvere. Profesjonelle utøvere vil kunne ha et arbeidsforhold i et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund.

«Trenere» utgjør en sentral persongruppe, da alle idrettslagene i Norges idrettsforbund vil ha et større eller mindre antall personer som utfører treneroppgaver. De fleste av trenerne vil være voksne, men man finner også mange mindreårige

trenerne i norsk idrett. De fleste av trenerne i barne- og ungdomsidretten utøver sine verv som frivillige, men det finnes også mange ansatte trenere i norsk idrett.

«Dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurranse», utgjør også en stor persongruppe. Eksempler på funksjonærer kan være rennledere, tidtakere, banemannskap, speakere eller sekretariat. Disse vervene utføres i hovedsak av frivillige.

«Personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten», utgjør en stor og mangfoldig gruppe i idretten. Eksempler kan være personer som innehar ulike lederoppgaver, anleggsansvarlige, personer som driver kafe- eller kiosksalg, eller foreldre som er med som ansvarlige på turer/treningssamlinger. De fleste av disse vervene ivaretas av frivillige, men det vil også være eksempler på ansatte. Departementet har vurdert om adgangen til å behandle personopplysninger om personer som innehar slike verv eller oppgaver, bør avgrenses til de som har kontakt med utøvere, for å begrense antallet personer det kan behandles personopplysninger om. Departementet mener imidlertid at alle som innehar slike verv eller oppgaver, bør ha et vern mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold i idretten. Samtidig må disse også kunne stilles til ansvar for eventuelle handlinger etter denne loven som de utfører mot andre i idretten. Departementet foreslår derfor at det ikke bør være noen skranker i hvilke verv eller oppgaver man innehar, for å kunne omfattes av loven.

Behandling av personopplysninger om ansatte

Som omtalt i punkt 4.6, kan Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd etter personopplysningsloven §§ 6 og 11 behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig for å ivareta arbeidsrettslige plikter eller rettigheter i ansettelsesforhold. Det vil blant annet inkludere behandling av mottatte varsler mot ansatte om seksuelle overgrep, trakassering eller vold i idretten. Som arbeidsgiver skal idretten behandle personopplysninger om ansatte på lik linje med andre arbeidsgivere.

Det som skiller Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd fra de fleste andre arbeidsgivere, er at de også er en medlemsorganisasjon med eget sanksjonsregelverk. Sanksjonsregelverket gjelder for alle medlemmer og øvrige personer med tilknytning til et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund, både frivillige og ansatte. Det er også slik at ansatte i idretten kan ha ulike

frivillige verv i idretten, og det kan være tilfeller hvor en person går fra et ansattforhold i et organisasjonsledd til et frivillig verv i et annet organisasjonsledd.

I lys av innspillene i høringen, ser departementet at det blir for snevert å innrette lovforslaget kun mot de frivillige i idretten. Et behandlingsgrunnlag for frivillige er riktignok en sentral begrunnelse for behovet for en ny lov. Samtidig vil idretten i noen tilfeller også ha behov for et behandlingsgrunnlag for å behandle personopplysninger om ansatte. Det kan blant annet være tilfeller hvor det er aktuelt å sanksjonere ansatte personer for seksuelle overgrep, trakassering eller vold etter idrettens sanksjonsregelverk, i tillegg til eller i stedet for reaksjoner knyttet til arbeidsforholdet. Sanksjoner etter det regelverket kan eksempelvis være tap av medlemskap i Norges idrettsforbund og tap av retten til å ha valgte og/eller oppnevnte tillitsverv i idretten. Dette er sanksjoner som ikke er direkte knyttet til en persons ansattforhold. Departementet vurderer at behandling av personopplysninger i en slik sanksjonsprosess vil gå utover det behandlingsgrunnlaget idretten har i rollen som arbeidsgiver.

Behovet for et behandlingsgrunnlag kan også gjelde tilfeller hvor organisasjonsledd må dele personopplysninger for å forebygge ny(e) seksuelle overgrep, trakassering eller vold fra ansatte som søker seg videre til frivillige verv andre steder i idretten. Blandingen av frivillige og ansatte i idretten gjør det særlig viktig at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har et behandlingsgrunnlag i denne loven for å behandle personopplysninger om begge gruppene.

På grunnlag av drøftingen ovenfor foreslår departementet å justere ordlyden i bokstav d fra høringsforslaget. Behandlingsansvarlige skal kunne behandle personopplysninger som nevnt i §§ 4 og 5 om «personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten». Vervene behøver ikke å være frivillige, slik det het i høringsforslaget.

I merknadene til § 6, se punkt 8, presiseres det at opplistingen av personer det kan behandles personopplysninger om, kan omfatte både frivillige og ansatte i idretten.

Nærmere om tilskuere

Til forskjell fra høringsnotatet er tilskuere nå inkludert i departementets forslag til § 6. Endringen ivaretar et sentralt innspill i høringssvaret fra Norges idrettsforbund og Norges Fotballforbund.

Med «tilskuere» menes personer som er til stede ved/overværer et arrangement eller en

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

aktivitet i regi av et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund. Tilskuere kan igjen deles opp i to hovedgrupper hvor den ene gruppen utgjør tilskuere på større publikumsarrangementer i regi av idrettsorganisasjoner, og den andre gruppen utgjør tilskuere på arrangementer/aktiviteter i bredde- og barne- og ungdomsidretten.

Tilskuere på større publikumsarrangementer i regi av idrettsorganisasjoner vil som hovedregel dreie seg om betalende tilskuere på en utendørs- eller innendørs arena. Det vil eksempelvis være tilskuere til kamper i de øverste divisjonene i fotball, ishockey og håndball. De færreste av tilskuerne vil være medlemmer i klubbene som er ansvarlige for arrangementet.

Klubbene i de øverste divisjonene vil i stor grad ha egne sikkerhetsbestemmelser med tilhørende sanksjonsmuligheter for uakseptabel opptreden ved deres arrangementer. Uakseptabel opptreden vil blant annet omfatte truende oppførsel, voldsutøvelse mot f.eks. andre tilskuere, vakter, utøvere, og/eller sjikane eller hatefulle ytringer rettet mot f.eks. spillere eller dommere med bakgrunn i etnisitet, religion eller legning. Sanksjonene vil avhenge av handlingens alvorlighetsgrad og kan variere fra bortvisning fra arena til utestengelse på livstid.

Tilskuere på arrangementer/aktiviteter i bredde- og barne- og ungdomsidretten omfatter tilskuere som er til stede på konkurransearrangementer, men også personer som overværer ordinære treningsaktiviteter og andre typer arrangementer i regi av et organisasjonsledd. I en del tilfeller vil tilskuerne på konkurransearrangementene betale en inngangsbillett, men uten at de registrerer sine navn ved billettkjøpet. I mange andre tilfeller, og særlig ved treningsaktiviteter, vil det være snakk om ikke-betalende tilskuere som er til stede ved den aktuelle aktiviteten. De fleste av tilskuerne vil være foreldre eller øvrig familie og venner til utøverne. I begrenset grad kan det også være snakk om mer tilfeldige tilskuere som er til stede ved aktiviteten. En del av tilskuerne vil kunne være medlemmer av det aktuelle idrettslaget, men mange vil være ikke-medlemmer.

Med utgangspunkt i høringssvaret fra Norges idrettsforbund og Norges Fotballforbund, samt nærmere dialog med Datatilsynet, vurderer departementet at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd vil ha behov for å behandle personopplysninger etter artikkel 9 og artikkel 10 om tilskuere, særlig knyttet til utøvelse av eierrådighet.

For at idretten skal kunne sikre en trygg arena generelt, og spesielt sørge for en trygg arena for deltakelse for barn og ungdom, vil det være til-

feller hvor Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd har behov for å utøve eierrådighet på bakgrunn av uakseptabel opptreden fra tilskuere. Den uakseptable opptreden kan være rettet mot utøvere, trenere, dommere, andre tilskuere eller andre personer tilknyttet et arrangement eller en aktivitet. Med eierrådighet menes privatrettslig eierrådighet som et organisasjonsledd har over det de eier og disponerer. Det er dermed eierrådigheten som benyttes ved utelukkelse av tilskuere fra et anlegg eller en aktivitet på grunn av uakseptabel opptreden.

Når et organisasjonsledd beslutter å utestenge en person fra et anlegg eller en aktivitet på grunnlag av for eksempel trakassering eller vold, har de behov for å kunne dokumentere det faktiske grunnlaget for beslutningen. Det vil også være et krav om at begrunnelsen for utestengelsen er saklig. Datatilsynet påpeker at en slik faktisk nedtegnelse av en handlingsbeskrivelse i visse tilfeller kan være behandling av særlige kategorier av personopplysninger etter artikkel 9, siden beskrivelsen indirekte kan avsløre for eksempel de involvertes etnisitet, seksuelle orientering eller politiske overbevisning. Datatilsynet vurderer også at idrettens sanksjoner mot enkeltpersoner under visse omstendigheter kan involvere personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter artikkel 10.

Utøvelse av eierrådighet vil normalt begrense seg til nedtegnelse av en objektiv beskrivelse av handlinger fra tilskuere under et arrangement eller en aktivitet i regi av idretten. De behandlingsansvarlige må i slike tilfeller vurdere hva som er strengt nødvendig informasjon å nedtegne for å kunne utøve eierrådigheten gjennom å utestenge en person fra et anlegg eller en aktivitet.

I tilfeller hvor det i et forebyggingsperspektiv er behov for å behandle personopplysninger knyttet til tidligere handlinger fra tilskuere, skal en slik behandling ha direkte relevans for organisasjonsleddets arbeid med å sikre en trygg arena for deltakelse. Departementet legger til grunn at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd i de fleste tilfeller av utøvelse av eierrådighet ikke har behov for å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser knyttet til andre handlinger enn de som ligger til grunn i aktuell sak. I gitte tilfeller kan imidlertid mottatte personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser trolig inngå i en samlet risikovurdering av tilskuere ved arrangementer eller aktiviteter i regi av organisasjonsleddene, og følgelig være relevant å behandle.

Formålet med å behandle personopplysninger om tilskuere etter personvernforordningen artikkel 9 og artikkel 10 vil være det samme som for de andre persongruppene som lovforslaget omfatter, det vil si når det er nødvendig for å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Etter en samlet vurdering av idrettens behov på dette området foreslår departementet å gi et hjemmelsgrunnlag i § 6, slik at Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd kan behandle slike personopplysninger om tilskuere.

6.7.3.2 *Personenes tilknytning til aktuelt organisasjonsledd*

Forslag til § 6 annet ledd

I § 6 annet ledd foreslår departementet at hvert organisasjonsledd kun kan behandle personopplysninger som nevnt i §§ 4 og 5 om personer nevnt i § 6 første ledd som har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsleddet, eller som har eller skal ha en tilknytning til et underliggende organisasjonsledd.

Ordlyden i bestemmelsen er justert fra forslaget i høringsnotatet basert på høringsvaret fra Norges idrettsforbund. De påpekte at departementet i høringsforslaget brukte ulike begreper i første og annet ledd om hvilke personer organisasjonsleddene kan behandle personopplysninger om. Det igjen kan skape uklarhet blant de behandlingsansvarlige med tanke på hva som inngår i behandlingsgrunnlaget i § 6.

For å unngå en slik uklarhet foreslår departementet at annet ledd spesifikt viser til personene nevnt i første ledd. Dermed vil det ikke være tvil om at de to bestemmelsene omhandler de samme personene. Justeringen er i tråd med intensjonen bak forslaget i høringsnotatet og innebærer ikke en substansiell endring i behandlingsgrunnlaget. Justeringen vil derimot bidra til en klargjøring som gjør bestemmelsen tydeligere og enklere å forholde seg til for de behandlingsansvarlige.

For idrettslag innebærer forslaget til § 6 annet ledd at de kan behandle personopplysninger ikke bare om personer som har en tilknytning til eget lag, men også om personer som skal ha en tilknytning til laget. Det kan for eksempel være aktuelt i tilfeller der en person må framvise barneomsorgsattest i forkant av et treneroppdrag. Muligheten til å behandle personopplysninger om personer som ikke ennå er tilknyttet et idrettslag, kan også forhindre såkalte «vandrerere» i idretten. Med vandrerere menes personer som søker seg til for

eksempel idrettslag B, når det foreligger varsler eller annen informasjon i idrettslag A om at personen har begått handlinger som faller inn under loven, eksempelvis seksuelle overgrep. Vandrerere vil på denne måten søke å unndra seg et kontroll- og sanksjonssystem og minimere risikoen for å bli oppdaget og utestengt fra idretten. Det er spesielt viktig at idretten også kan behandle opplysninger om vandrerere.

Departementet foreslår i § 6 annet ledd at et organisasjonsledd skal kunne behandle personopplysninger om personer tilknyttet et underliggende organisasjonsledd. Utgangspunktet er at personopplysninger behandles lokalt i det aktuelle organisasjonsleddet. De kan imidlertid søke veiledning og råd hos et overordnet organisasjonsledd, for eksempel en idrettskrets eller et særforbund, i saker som gjelder seksuelle overgrep, trakassering eller vold. I slik veiledning vil det ikke alltid være behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger eller personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser, men departementet legger likevel til grunn at det i noen tilfeller kan være nødvendig.

Norges Rytterforbunds forslag om at idretten også skal kunne behandle personopplysninger om private trenere for utøvere, berører lovforslagets virkeområde samt kravet om tilknytning til aktuelt organisasjonsledd. I forslaget til § 2 heter det at loven gjelder for Norges idrettsforbund og deres organisasjonsledd. Norges Rytterforbund og deres medlemsklubber vil etter § 6 annet ledd kunne behandle personopplysninger om trenere som har eller skal ha en tilknytning til eget organisasjonsledd. Private trenere som ikke har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsledd i Norges idrettsforbund, vil falle utenfor lovens virkeområde. Departementet vurderer at en eventuell inkludering av private trenere vil måtte omfatte alle idrettene i Norges idrettsforbund, og det vil bety at lovforslagets virkeområde utvides betraktelig. Jo flere personer det kan behandles sensitive personopplysninger om, desto større vil personvernrisikoen knyttet til lovforslaget være. Departementet vurderer at en slik utvidelse av lovforslagets virkeområde ikke vil være forholdsmessig med tanke på de inngrepene som vil gjøres i personvernet. Lovforslaget omfatter allerede et stort antall personer, og organisasjonsleddene bør følgelig kun ha anledning til å behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser om personer som har eller skal ha en tilknytning til eget eller underliggende organisasjonsledd.

Forslag til § 6 tredje ledd

§ 6 annet ledd gjelder for personer som har eller skal ha en tilknytning til et organisasjonsledd. For å kunne følge opp behandlingsformålene i loven kan idretten unntaksvis også ha behov for å behandle personopplysninger om personer som ikke lenger har en tilknytning til idretten. Det kan være tilfellet dersom en person har meldt seg ut av et idrettslag etter å ha blitt utsatt for en handling som omfattes av denne loven, men likevel ønsker at idretten følger opp med sanksjoner overfor personen som har utført handlingene, og som fortsatt har en tilknytning til idretten. At idretten i slike tilfeller har mulighet til å behandle personopplysninger om personen som ikke lenger er medlem, kan være viktig for å oppnå målet om trygge arenaer for deltakelse og for å forebygge nye hendelser.

Departementet foreslår derfor i tredje ledd at det også skal kunne behandles personopplysninger om personer nevnt i første ledd som hadde en tilknytning som nevnt i annet ledd da handlingen skjedde, dersom dette er nødvendig for å følge opp en konkret handling som omfattes av loven. Departementet vurderer at et sentralt moment i nødvendighetsvurderingen i slike tilfeller vil være om personen som har vært utsatt for handlingen, ønsker at saken forfølges videre av idretten. Dersom det ikke er tilfellet, og det er voksne personer som er utsatt for de aktuelle handlingene, vurderer departementet at saken ikke bør forfølges av idretten, da inngrepet i personvernet vanskelig kan sies å være forholdsmessig sett i lys av formålet som søkes oppnådd.

I tilfeller hvor det er barn som har vært utsatt for de aktuelle handlingene, er departementet enig med Redd Barna i at oppfølgingen fra idretten ikke utelukkende kan basere seg på om barnet ønsker videre forfølging av saken. I saker som angår barn, skal grunnleggende barnerettslige prinsipper og hensyn, herunder hensynet til barnets beste og barnets rett til å bli hørt, legges til grunn. Idretten må i de enkelte tilfellene vurdere behovet for beskyttelse av barn opp mot behovet for å ivareta personvern, og de må gjøre en samlet vurdering av om slike saker skal forfølges i idrettens egne domsorganer.

6.8 Deling av personopplysninger

6.8.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet bestemmelser om deling av personopplysninger mellom organisasjonsledd i Norges idrettsforbund.

I en bestemmelse foreslo departementet at personopplysninger som omfattes av loven, kan deles med overordnet eller underliggende organisasjonsledd, samt med påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å oppnå behandlingsformålene i lovforslaget.

I en annen bestemmelse foreslo departementet at organisasjonsledd kan dele personopplysninger med andre organisasjonsledd enn de som var nevnt i første bestemmelse, dersom de har grunn til å tro at personen skal ha en rolle eller utføre oppgaver i det organisasjonsleddet opplysningene deles med. Formålet er her å ivareta idrettens behov for å håndtere de såkalte «vandrerne».

Departementet ba videre om høringsinstansenes innspill på om det bør foreslås en begrensning i muligheten til å dele personopplysninger om personer som har blitt utsatt for seksuelle overgrep, trakassering eller vold, da det kan stilles spørsmål om det er nødvendig å dele opplysninger om dem som er utsatt for slike handlinger, for å kunne forebygge, avdekke eller reagere mot handlingene.

6.8.2 Høringsinstansenes syn

Flere av høringsinstansene har uttalt seg om forslaget til delingsbestemmelser.

Datatilsynet vurderer at det er stor risiko for de registrerte ved deling av sensitive personopplysninger. Delingsadgangen må ikke gå lenger enn strengt nødvendig for å oppnå lovens formål. De påpeker at forslaget om at deling kan skje «med overordnet eller underliggende organisasjonsledd», innebærer at et underordnet ledd kan dele personopplysninger med overordnet ledd, som deretter ikke har noen begrensninger knyttet til deling med andre underordnede ledd. Tilsynet mener at bestemmelsen må presiseres, slik at det kun kan deles personopplysninger med underliggende organisasjonsledd som er tilknyttet en mulig hendelse, eller har mottatt informasjon om en slik hendelse. Dersom overordnet organ skal dele personopplysninger med andre underordnede organer som ikke er tilknyttet selve hendelsen – for eksempel i forebyggende hensikt, må det ifølge *Datatilsynet* skje i medhold av adgangen i annet ledd.

Datatilsynet fremhever også viktigheten av å skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene. De påpeker at deling av personopplysninger om dem som skal ha utført handlingene, under visse omstendigheter indirekte kan avsløre hvem som er utsatt for disse handlingene.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Norges idrettsforbund mener at departementets forslag ikke i tilstrekkelig grad imøtekommer behovet for å dele personopplysninger mellom organisasjonsledd. De foreslår i stedet en helt overordnet delingsbestemmelse som åpner for at den behandlingsansvarlige kan dele personopplysninger med andre organisasjonsledd når det er nødvendig for å oppnå lovens formål.

Norges idrettsforbund vurderer videre at det i de fleste tilfellene kan deles informasjon med beskrivelse av omfang, alvorlighetsgrad og konsekvenser av en handling uten at det er nødvendig å dele opplysninger om identiteten til dem som er utsatt for handlingen. I alle tilfeller vil opplysningene så langt det lar seg gjøre, avidentifiseres. De mener at det kan være hensiktsmessig og pedagogisk å tydeliggjøre offerets særskilte vern i loven.

Norges Fotballforbund peker på at en klubb som utestenger en supporter for eksempelvis rasistiske tilrop, vil ha behov for å henvende seg til andre klubber med informasjon om utestengelsen for å hindre at vedkommende får adgang til bortekamper.

Norges studentidrettsforbund mener at det må være mulig å dele personopplysninger mellom sidestilte organisasjonsledd, f.eks. mellom særforbund og mellom idrettslag. De mener også at det bør vurderes om behandlingsansvarlige skal ha en juridisk forpliktelse til å informere et organisasjonsledd om aktuelle straffedommer og lovovertrедelser.

Oslo Idrettskrets vektlegger også betydningen av at personopplysninger kan deles sideveis i idretten for å kunne oppfylle lovens formål. Det gjelder bl.a. deling mellom idrettslag.

Politiet (Politidirektoratet, Kripos og Øst politidistrikt) mener at deling av personopplysninger bør begrenses så langt det er mulig uten å at det går ut over formålet. Adgangen til å dele personopplysninger om dem som har vært utsatt for handlingene, bør være like restriktiv uavhengig av om opplysningene gjelder voksne eller barn.

Redd Barna mener det er viktig at det er åpning for å dele opplysninger om personer som kan ha begått ulovlige forhold, blant annet for å forebygge nye handlinger andre steder. De minner likevel om viktigheten av særlig varsomhet og begrunnelse for deling når den som har utført handlingene er under 18 år. Redd Barna viser også til barns særskilte rett til personvern og mener at regelverket særlig må ta høyde for dette. De mener at det er sentralt å minimere informasjon som kan knyttes til barnet som er utsatt i en sak.

6.8.3 Departementets vurdering

6.8.3.1 Innledning

For å kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» vil et behandlingsansvarlig organisasjonsledd i noen tilfeller ha behov for å dele personopplysninger med andre organisasjonsledd, dvs. andre behandlingsansvarlige etter denne loven. Slik deling kan være nødvendig både for å følge opp en konkret hendelse og for å forebygge nye hendelser. Det kan for eksempel være tilfeller hvor et organisasjonsledd har behov for råd og veiledning fra et overordnet organisasjonsledd i sin oppfølging av konkrete varsler om handlinger som faller innenfor lovens behandlingsformål. Det kan også være tilfeller hvor et organisasjonsledd finner grunnlag for å sende saken til Norges idrettsforbunds påtalenemnd for videre oppfølging. Videre kan det være tilfeller hvor et organisasjonsledd har behov for å dele personopplysninger med et annet organisasjonsledd for å hindre nye hendelser fra «vandrerer».

Samtidig utgjør deling av sensitive personopplysninger en stor risiko for den registrertes personvern, særlig med tanke på informasjonssikkerhet og konfidensialitet. Departementet søker derfor i forslaget til § 7 å balansere hensynet til idrettens behov for å kunne drive et effektivt arbeid mot seksuelle overgrep, trakassering og vold med hensynet til en forsvarlig behandling av personopplysninger.

Departementet vurderer at Norges idrettsforbunds forslag til delingsbestemmelse vil gi et for vidt behandlingsgrunnlag. Det vil overlata alle nødvendighetsvurderinger til det enkelte organisasjonsleddet som er behandlingsansvarlig i den konkrete saken. Departementet vurderer at det er behov for å avgrense delingshjemmelen til hva som er strengt nødvendig for å kunne «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Det er særlig behov for å skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene, ved deling av sensitive personopplysninger. En slik avgrensning er også i tråd med Datatilsynets høringssvar.

6.8.3.2 Deling av personopplysninger etter § 7 første ledd

I *første ledd* foreslår departementet at personopplysninger som nevnt i § 4 og § 5 bokstavene b til e, kan deles med Norges idrettsforbund og med overordnet eller underliggende organisasjonsledd, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å «fore-

bygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten».

Bestemmelsen skal blant annet omfatte tilfeller hvor et organisasjonsledd, for eksempel et idrettslag, har behov for å innhente råd og veiledning fra et overordnet organisasjonsledd i håndteringen av konkrete tilfeller av «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv.». Råd og veiledning fra overordnet organisasjonsledd medfører ikke nødvendigvis behov for å dele personopplysninger som nevnt i § 4 og § 5 bokstavene b til e, men det kan være tilfeller hvor en effektiv rådgivning forutsetter at det overordnede organisasjonsleddet får tilgang til aktuelle personopplysninger. Departementet vurderer at veiledning og rådgivning fra overordnede organisasjonsledd kan bidra til å sikre en god og forsvarlig oppfølging av handlinger som er omfattet av lovforslaget.

Det kan også skje at varsler om seksuelle overgrep, trakassering eller vold i et idrettslag kommer inn til et overordnet organisasjonsledd, for eksempel et særforbund. I slike tilfeller vil det overordnede organisasjonsleddet ha behov for å dele informasjonen med det aktuelle idrettslaget som skal være behandlingsansvarlig for oppfølging av saken. Første ledd skal derfor også dekke deling av personopplysninger fra overordnet til underliggende organisasjonsledd. Basert på høringsvaret fra Datatilsynet presiseres det i merknadene til § 7, se punkt 8, at deling av personopplysninger med underliggende organisasjonsledd kun skal skje med organisasjonsledd som er tilknyttet en mulig hendelse, eller har tatt informasjon om en slik hendelse.

Bestemmelsen skal også dekke tilfeller hvor det er behov for å dele personopplysninger når saker skal forfølges i idrettens eget sanksjonssystem. I slike tilfeller vil en sak ofte starte i et idrettslag, for eksempel som en varslingssak. Idrettslaget som behandler varselet, vil i noen tilfeller beslutte å sende saken til Norges idrettsforbunds påtalenemnd for videre oppfølging. Der som påtalenemnda beslutter å påtale forholdet til Norges idrettsforbunds domsutvalg, blir det opp til domsutvalget å avgjøre om det skal ilegges en sanksjon etter idrettens sanksjonsregelverk, og i så fall omfanget av denne. Partene i den aktuelle saken kan anke en avgjørelse til Norges idrettsforbunds appellutvalg. For at saker som gjelder «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten», skal kunne sanksjoneres i idrettens eget system, forutsettes det at nødvendige personopplysninger kan deles med påtalenemnda, domsutvalget og appellutvalget.

6.8.3.3 *Deling av personopplysninger etter § 7 annet ledd*

I *annet ledd* foreslår departementet at det kan deles personopplysninger med andre organisasjonsledd enn dem som er nevnt i første ledd, dersom den som deler har grunn til å tro at en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med.

Hensikten med annet ledd er å gi et organisasjonsledd muligheten til å dele personopplysninger på tvers av idrettsorganisasjonen, og på tvers av særidretter, dersom det er nødvendig for å forebygge nye handlinger. Dette vil for eksempel gjelde deling mellom to idrettslag, mellom to særforbund eller mellom et særforbund og et idrettslag tilknyttet et annet særforbund. Departementet vurderer at forslaget til bestemmelse ivaretar behovet for sideveis deling av personopplysninger, et behov som har blitt vektlagt i flere av høringsvarene.

Bestemmelsen vil omfatte tilfeller hvor det er behov for å dele personopplysninger for å forebygge nye handlinger i form av «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Det kan for eksempel være tilfellet når en person har treneroppgaver i flere idrettslag samtidig, og et av idrettslagene blir oppmerksom på at personen har fått en dom som tilsier at det må innhentes ny barneomsorgsattest. Bestemmelsen skal også omfatte tilfeller hvor det er behov for å forebygge nye handlinger fra «vandrere».

I annet ledd avgrenses muligheten til å dele personopplysninger til tilfeller hvor organisasjonsleddet har grunn til å tro at en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med. Det gis ikke mulighet til å dele personopplysninger med et bredt utvalg av organisasjonsledd i forebyggende øyemed. Departementet vurderer at en slik bred deling ikke vil være forholdsmessig med tanke på de inngrepene som vil gjøres i personvernet.

En målrettet deling av personopplysninger til organisasjonsledd hvor vedkommende skal ha en tilknytning, vil derimot ha en direkte og sterk forebyggende effekt, og kan dermed forsvare inngrepet i personvernet. I alle tilfeller må deling av personopplysninger med andre organisasjonsledd vurderes opp mot ivaretagelse av det konkrete behandlingsformålet, og delingen må stå i forhold til inngrepet som gjøres i de registrertes personvern. Departementet understreker også at det etter lovforslaget ikke er anledning til å dele slike personopplysninger med organisasjoner som faller utenfor lovens virkeområde.

6.8.3.4 *Spesielt om skjerming av identiteten til dem som er utsatt for handlingene*

Ved deling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser vil det kunne oppstå en forhøyet personvernrisiko for de registrerte. Det vil være flere som får tilgang til konfidensielle opplysninger, som igjen kan øke faren for at opplysningene kommer på avveie. Flere av høringsinstansene påpeker også risikoen ved deling av personopplysninger, og de framhever viktigheten av å skjermes identiteten til dem som er utsatt for de aktuelle handlingene, uavhengig av om de er barn eller voksne.

Departementet vurderer derfor at deling av personopplysninger om personer som er utsatt for de aktuelle handlingene, bør begrenses. Departementet har vurdert om det bør gjøres et skille mellom deling av personopplysninger om barn under 18 år og deling av personopplysninger om voksne. Loven gjelder personopplysninger som i mange tilfeller vil oppfattes som meget sensitive, og det skal i en nødvendighetsvurdering tas særlig hensyn til inngrep i barns personopplysninger. På den annen side vil slike opplysninger være sensitive også for voksne personer. Departementet vurderer derfor at deling av personopplysninger om personer som er utsatt for seksuelle overgrep, trakassering eller vold, bør reguleres like strengt for barn og voksne.

Departementet vurderer videre at deling av personopplysninger om personer som er utsatt for slike handlinger, ikke er nødvendig når organisasjonsledd skal dele personopplysninger på tvers av idrettsorganisasjonen for å forebygge nye handlinger, jf. § 7 annet ledd. Formålet med en slik deling, for eksempel å hindre nye handlinger fra «vandrerne», vil kunne ivaretas uten å avsløre identiteten til dem som har vært utsatt for seksuelle overgrep, trakassering eller vold.

Det er også et poeng at deling av personopplysninger etter annet ledd i mange tilfeller kan gjelde deling mellom idrettslag hvor frivillige besitter verv og posisjoner. Det kan være krevende for disse å vurdere hvilke personopplysninger som er nødvendige å dele. Følgelig knytter det seg en ekstra stor personvernrisiko til denne bestemmelsen, og departementet vurderer at det er behov for et tydelig krav til skjerming av identiteten til dem som er utsatt for aktuelle handlinger. Et slikt krav i loven vil sikre minimering av personopplysninger som deles, og det vil ikke være opp til det enkelte organisasjonsleddet å avgjøre om slik deling er nødvendig eller ikke.

Også innenfor rammen av § 7 første ledd bør de behandlingsansvarlige så langt som mulig søke å skjermes identiteten til dem som er utsatt for aktuelle handlinger. Bestemmelsen vil imidlertid dekke tilfeller hvor det likevel kan være nødvendig å dele personopplysninger om disse personene. Dette gjelder i første rekke i saker som skal behandles i Norges idrettsforbunds påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. For at disse organene skal kunne behandle saker etter idrettens sanksjonsregelverk på en tilfredsstillende måte vil de ha behov for å kjenne identiteten til dem som er utsatt for handlingene. Det kan også være behov for å behandle informasjon om at for eksempel trakassering eller vold var motivert av personens hudfarge eller legning, eller informasjon om helsemessige konsekvenser av seksuelle overgrep eller vold. Slike forhold kan virke skjerpene i en sanksjonsvurdering etter nevnte regelverk.

Første ledd gjelder også for deling av personopplysninger når et overordnet organisasjonsledd veileder et underliggende ledd i en konkret sak. For å opplyse saken best mulig kan det i noen tilfeller være behov for å dele personopplysninger om dem som er utsatt for handlingene. Det kan også skje at varsler om hendelser sendes til et overordnet organisasjonsledd som ikke er ansvarlig for saken, for eksempel et særforbund. I slike tilfeller kan særforbundet ha behov for å dele informasjon med det aktuelle idrettslaget om hvem som har vært utsatt for handlingene, og hva handlingene omfatter, slik at laget som behandlingsansvarlig kan ivareta videre oppfølging av saken.

For å skjermes identiteten til dem som er utsatt for handlingene på en best mulig måte, vurderer departementet at det er mest hensiktsmessig at den behandlingsansvarlige pålegges en særlig forpliktelse til å skjermes identiteten til de aktuelle personene. For at skjermingen skal ha ønsket effekt må den behandlingsansvarlige også vurdere i hvert enkelt tilfelle hva som er nødvendig å dele av personopplysninger om dem som har utført handlingene. Denne problemstillingen har også Datatilsynet framhevet i sitt hørings svar. Den behandlingsansvarlige må derfor være oppmerksom på hvilke opplysninger som deles om dem som har utført handlingene, slik at man ikke risikerer å avsløre identiteten til personene som er utsatt for handlingene.

På grunnlag av drøftingen ovenfor foreslår departementet i § 7 følgende skjerming av identiteten til personene som er utsatt for de aktuelle handlingene:

I § 7 første ledd foreslår departementet formuleringen: «Ved deling av personopplysninger skal

man så langt som mulig skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene.» Formuleringen reflekterer at denne bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det kan være nødvendig å behandle personopplysninger om dem som er utsatt for de aktuelle handlingene.

I § 7 annet ledd foreslår departementet formuleringen: «Ved deling av personopplysninger skal man skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene.» Kravet til skjerming av personenes identitet er i denne bestemmelsen absolutt.

6.9 Tilgangsstyring og taushetsplikt

6.9.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at den behandlingsansvarlige skal sørge for tilgangsstyring, slik at personer tilknyttet organisasjonsleddet bare har tilgang til aktuelle personopplysninger, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å oppfylle behandlingsformålene i lovforslaget.

Departementet foreslo også en bestemmelse som sier at personer som har tilgang til personopplysninger etter denne loven, er underlagt taushetsplikt med hensyn til de nevnte opplysningene. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene kan brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, eller at opplysningene formidles til den registrerte for å oppfylle krav som følger av personvernforordningen kapittel III.

6.9.2 Høringsinstansenes syn

Datatilsynet er positive til at tilgangsstyring inngår som et eksplisitt tiltak i lovforslaget. De mener samtidig at det bør vurderes om det i loven skal etableres en formell rolle i hvert organisasjonsledd som har hovedansvar for å følge opp denne type saker, etter inspirasjon fra rollen som politiattestansvarlig. Idretten kan ha regelmessige kursopplegg for dem som innehar rollen, og *Data-tilsynet* bistår gjerne i utviklingen av slike kurs.

Det framgikk av høringsforslaget at taushetsplikten ikke er til hinder for at «opplysningene brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for». *Datatilsynet* mener at unntaksregelen er for vid og vag og uthuler virkningen av den foreslåtte taushetsplikten. Unntaket bør knyttes opp mot bestemmelsene og adgangen til behandling av slike personopplysninger i lovforslaget, med relevante unntak som utlevering til politiet og for å ivareta kravene i personvernforordningen kapittel III. Det bør også presiseres at taushets-

plikten vedvarer etter at personen ikke lenger har tilgang til opplysningene.

Norges idrettsforbund mener det er hensiktsmessig med en tydeliggjøring av enkelte garantier som den behandlingsansvarlige plikter å ivareta etter personvernforordningen. De mener at det i bestemmelsen om tilgangsstyring vil være klargjørende å hen vise til forordningen artikkel 5 (1) (f) og artikkel 32. De mener også at det er hensiktsmessig å presisere ansvaret som ligger i den behandlingsansvarliges taushetsplikt.

6.9.3 Departementets vurdering

6.9.3.1 Innledning

Personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav g krever at det rettsgrunnlaget som gir grunnlag for behandling av særlige kategorier av personopplysninger, må sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser. Videre krever artikkel 10 at rettsgrunnlaget som gir adgang til å behandle personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser utenfor offentlige myndigheters kontroll, må sikre nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter.

I § 8 foreslår departementet en bestemmelse om tilgangsstyring og en bestemmelse om taushetsplikt. I tillegg åpner den foreslåtte forskriftshjemmelen i § 9 for at departementet kan gi nærmere regler om blant annet lagringstid, sletterutiner mv., se punkt 6.10.3.

Departementet vurderer at disse tiltakene, sammen med de generelle personvernreglene som følger av personopplysningsloven og personvernforordningen, samlet vil ivareta kravene i forordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav g og artikkel 10 om å sikre tiltak og garantier for de registrertes rettigheter, interesser og friheter.

6.9.3.2 Tilgangsstyring

I § 8 første ledd foreslår departementet en bestemmelse om tilgangsstyring. Den behandlingsansvarlige skal sørge for tilgangsstyring, slik at personer tilknyttet organisasjonsleddet bare har tilgang til personopplysninger som nevnt i §§ 4 og 5, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å oppfylle formålene nevnt i disse bestemmelsene.

Personopplysninger skal kun behandles i nødvendig utstrekning og av færrest mulige personer i hvert organisasjonsledd. Hvert organisasjonsledd må definere hvilke roller som skal håndtere

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

forebygging, avdekking og reaksjoner mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten, slik at kun personer som har konkrete oppgaver i oppfølgingen av hendelser, har tilgang til aktuelle personopplysninger.

Dette er en sentral bestemmelse ettersom det er et stort antall organisasjonsledd i Norges idrettsforbund, som igjen betyr at antallet personer som i teorien kan behandle personopplysninger etter lovforslaget, er stort. Organisasjonsleddene er også av forskjellig størrelse, og det varierer hvordan de er innrettet. Noen av organisasjonsleddene er helprofesjonelle, mens andre nesten utelukkende er basert på frivillig arbeid.

Hvem i de ulike organisasjonsleddene i Norges idrettsforbund som vil behandle personopplysninger tilknyttet saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold, kan variere med hensyn til hvilket organisasjonsledd det er snakk om. I idrettslagene vil for eksempel politiattestansvarlig, daglig leder eller trener kunne være personer som mottar denne typen opplysninger. I idrettskretsene og i Norges idrettsforbunds sentrallødd vil ansatte med ansvar for rådgivning i saker om seksuelle overgrep m.m. være dem som mottar og behandler opplysninger. Videre vil personopplysninger i varslingssaker som registreres og oppbevares i varslingskanalen MittVarsel, håndteres av tildelte, definerte funksjoner i løsningen (administrator og saksbehandler). I Norges idrettsforbunds påtalenemnd og domsorganer behandles personopplysningene av de til enhver tid sittende tillitsvalgte med sekretærer. Særforbund kan også opprette egne disiplinær- og sanksjonsutvalg som legger reaksjoner for bl.a. brudd på kamp- og konkurranseregler, og de vil være behandlingsansvarlige for personopplysninger om egne medlemmer i slike tilfeller.

Departementet vurderer det som meget positivt at Norges idrettsforbund har en veiledende rolle overfor sine organisasjonsledd, både med hensyn til hvordan saker om seksuelle overgrep, trakassering eller vold bør håndteres i det enkelte organisasjonsleddet, og med hensyn til å etablere gode rutiner for behandling av personopplysninger med hjemmel i denne loven.

Norges idrettsforbund gjennomfører også kursing av alle som får tilgang til varslingsportalen MittVarsel, hvor et av temaene er konfidensialitet. I kurset opplyses det om at opplysninger som innhentes i varslingssaker, kun skal deles videre til dem som har et nødvendig behov for informasjonen for å kunne saksbehandle varselet, eller eventuelt til offentlige myndigheter som trenger informasjonen for å forebygge/

avverge eller strafferettslig forfølge lovbrudd. I tillegg omtales prinsippet om konfidensialitet både på Norges idrettsforbunds nettsider om varsling samt i veilederen for varslingssaker.

6.9.3.3 Taushetsplikt

I § 8 annet ledd foreslår departementet en bestemmelse om taushetsplikt for personer som får tilgang til personopplysninger etter lovforslaget. Personer som har tilgang til personopplysninger etter denne loven, er underlagt taushetsplikt med hensyn til de nevnte opplysningene. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene kan behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven, utleveres til politiet, gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet, samtykker.

Departementet er enig med Datatilsynet i at forslaget i høringsnotatet om at taushetsplikten ikke er til hinder for at opplysningene kan brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, innebærer en for vid unntaksadgang. Departementet foreslår i stedet at opplysningene kan behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven. Det betyr for eksempel at de behandlingsansvarlige har mulighet til å dele personopplysninger med andre organisasjonsledd i Norges idrettsforbund i henhold til bestemmelsene i § 7.

Taushetsplikten skal heller ikke være til hinder for at idretten kan utlevere personopplysninger til politiet i den utstrekning det er nødvendig for at politiet skal kunne etterforske straffbare handlinger.

Bestemmelsen gir også adgang til at taushetsbelagte opplysninger kan «gjøres kjent for dem som de direkte gjelder». Bakgrunnen for unntaket er at hensyn bak taushetsplikten ikke gjør seg gjeldende i slike tilfeller.

Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at opplysningene gjøres kjent for «andre i den utstrekning de som har krav på taushet, samtykker». Det gis følgelig en adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger på bakgrunn av samtykke. Et samtykke til å dele personopplysninger må imidlertid oppfylle vilkårene i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a for å kunne utgjøre et behandlingsgrunnlag. Definisjonen av et samtykke følger av personvernforordningen artikkel 4 nr. 11. Det sentrale er om samtykket er å anse som frivillig, og ved vurderingen av om et samtykke er frivillig, må en blant annet vurdere styrkeforholdet mellom den registrerte og den behandlingsansvarlige.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

At opplysninger kan «gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker», er i tråd med regelen i forvaltningsloven § 13 a nr. 1.

Etter straffeloven § 209 straffes «den som krenker taushetsplikt som han eller hun har i henhold til lovbestemmelse eller forskrift, eller utnytter en opplysning han eller hun har taushetsplikt om med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning». Det fremgår av bestemmelsen at den som røper opplysninger som har taushetsplikt, kan straffes, men at det også i andre tilfeller kan foreligge et straffbart brudd på taushetsplikten. For eksempel vil tilfeller der man lar taushetsbelagte opplysninger ligge tilgjengelig for andre i husstanden, kunne omfattes. Skyldkravet er forsett eller grov uaktsomhet. Medvirkning er ikke straffbart. Grov overtredelse kan straffes etter straffeloven § 210.

Lovforslaget bygger ellers på en forutsetning om at de alminnelige sanksjonsreglene i personopplysningsloven kan komme til anvendelse. Eksempelvis har Datatilsynet med sin undersøkelsesmyndighet etter personvernforordningen artikkel 58 nr. 1 hjemmel til å stanse og eventuelt også sanksjonere ulovlig behandling av personopplysninger.

6.9.3.4 Andre tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser

Personopplysningssikkerhet

Som selvstendige rettssubjekter og behandlingsansvarlige vil samtlige organisasjonsledd i Norges idrettsforbund være underlagt de kravene personvernregelverket stiller til informasjonssikkerhet og personvern, og organisasjonsleddene er selv ansvarlige for at kravene etterleves. Situasjonen er her sammenlignbar med annen nasjonal lovgivning som organisasjonsleddene er underlagt, som regnskapsloven, skatteloven, arbeidsmiljøloven osv. Kravene til informasjonssikkerhet innebærer at det enkelte organisasjonsleddet har ansvar for å etablere sitt eget internkontrollsystem. Der skal alle aktiviteter som inkluderer behandling av personopplysninger, dokumenteres, det skal benyttes forsvarlige løsninger for oppbevaring av opplysninger og rutiner for sletting skal være på plass.

Norges idrettsforbund tilbyr løsninger som tilrettelegger for ivaretagelse av personvern, både hva gjelder medlemsinformasjon, men også i forbindelse med varslingssaker gjennom tjenesten MittVarsel. Denne tjenesten kan alle organisa-

sjonsleddene benytte. Varslingskanalen sikrer en forsvarlig oppbevaring av personopplysningene som registreres, og ivaretagelse av kravene til informasjonssikkerhet. Norges idrettsforbund har overfor departementet presisert at varslingskanalen vil være det foretrukne stedet å registrere personopplysninger som omtalt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, og de vil på det sterkeste oppfordre sine organisasjonsledd til å ta denne løsningen i bruk for behandling av slike personopplysninger.

Departementet vurderer at Norges idrettsforbunds digitale løsninger hvor personopplysninger registreres, tilfredsstiller kravene i personvernregelverket til personopplysningssikkerhet.

Innhenting og registrering

Særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser vil kunne samles inn fra den registrerte selv, men også fra andre. Det kan for eksempel bli gitt informasjon direkte fra en fornærmet til et organisasjonsledd, typisk i form av et varsel. Selve varselet vil i så fall kunne inneholde personopplysninger om varsleren selv, og om den det er varslet om, og som er mistenkt for å ha begått den aktuelle handlingen. Deretter vil organisasjonsleddet kunne samle inn ytterligere personopplysninger i saken i forbindelse med den videre behandlingen.

I saker som gjelder seksuelle overgrep, vil kilden i hovedsak være den fornærmede, den som mistenkes, eller eventuelle vitner. Kilder kan derfor være både utøvere, trenere, tilskuere, frivillige, foresatte med mer. I tillegg vil organisasjonsledd i idretten kunne få informasjon fra politi, påtalemyndigheten, domstolene eller andre offentlige instanser, som deler informasjonen for å forebygge eller avverge nye overgrep, eller for å følge opp at et overgrep får konsekvenser innenfor idrettens selvdømme.

Dersom et organisasjonsledd får informasjon om seksuelle overgrep begått av eller mot en person med tilknytning til organisasjonsleddet, kan det være aktuelt for dem å behandle saken med sikte på å ilegge sanksjoner mot vedkommende. Det kan også være aktuelt at en sak får arbeidsrettslige konsekvenser dersom vedkommende er ansatt. Siden saker om seksuelle overgrep normalt blir politianmeldt, vil organisasjonsleddet kunne få informasjon om saken fra politiet, dersom politiet anser at slik utlevering er nødvendig for å avverge eller forebygge lovbrudd. I noen tilfeller vil organisasjonsleddet også få informasjon

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

fra de berørte i saken, som fornærmede og vitner. Hvordan det enkelte organisasjonsleddet får eller innhenter opplysninger i slike saker, vil derfor kunne variere.

Informasjonen som organisasjonsleddet innhenter om saken, vil kunne bli benyttet ved anmodning om påtale til Norges idrettsforbunds påtalenemnd, eventuelt ved påtale direkte til Norges idrettsforbunds domsutvalg. Organisasjonsleddet vil i så fall oversende relevant informasjon til påtalenemnda eller domsutvalget, som deretter vil behandle saken i henhold til sine rutiner. Tilsvarende vil et enkeltmedlem kunne oversende informasjon om en sak om et seksuelt overgrep ved anmodning om påtale til påtalenemnda.

I trakasseringssaker, både i saker som gjelder seksuell trakassering og annen trakassering, vil det ofte kunne være et behov for oppbevaring av dokumentasjon i form av skjermbilder fra dialog gjennom sosiale medier, videoklipp som deles mv. I slike saker vil det ofte være relativt mye dokumentasjonsmateriale.

Norges idrettsforbund har et etablert internkontrollsystem som blant annet inneholder rutiner for sikker og forsvarlig oppbevaring av personopplysninger. Norges idrettsforbund har også utarbeidet et malverk for et internkontrollsystem som idrettslag og andre organisasjonsledd kan benytte for å få etablert tilsvarende rutiner.

Lagringstid

Etter personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav e skal personopplysninger «lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte i lengre perioder enn det som er nødvendig for formålene som personopplysningene behandles for».

Hvor lenge et organisasjonsledd lagrer personopplysningene, kan variere ut fra behovet for oppfølging, hva en sak gjelder, og hvilken type personopplysninger saken inneholder. Om en person for eksempel ilegges en reaksjon i idrettens sanksjonssystemer vil det ikke nødvendigvis være behov for å lagre mer enn avgjørelsen, slik at opplysningene som lå til grunn for avgjørelsen, kan slettes.

Det vil være opp til den behandlingsansvarlige å sikre at personvernregelverkets krav om å minimere lagringstid for opplysninger overholdes. Departementet legger til grunn at hver behandlingsansvarlig etablerer gode rutiner for slik oppfølging. Det er essensielt at Norges idrettsforbund oppfordrer sine organisasjonsledd, særlig organisasjonsledd av mindre størrelse og profesjonalitet, til å ta i bruk utarbeidede maler fra Norges idretts-

forbund for å sikre dataminimering gjennom etablering av egnede rutiner for sletting og lagringstid for ulike typer personopplysninger.

Den foreslåtte forskriftshjemmelen som omtales i punkt 6.10.3, gir departementet mulighet til å gi ytterligere regler om lagringstid.

Nærmere om ivaretagelse av den registrertes rettigheter

Personvernforordningen kapittel III gir den registrerte en rekke rettigheter ved behandling av personopplysninger om seg selv. Lovforslaget innebærer i utgangspunktet ingen begrensninger i den registrertes rett til innsyn i opplysninger som er registrert om seg selv, rett til informasjon, retting eller begrenset behandling og rett til å protestere etter forordningen kapittel III, jf. personopplysningsloven § 16. Disse rettighetene skal primært ivaretas av den behandlingsansvarlige i den enkelte saken. Reglene som følger av kapittel III, med de unntakene fra retten til informasjon og innsyn som er fastsatt i personopplysningsloven, vil etter departementets vurdering være tilstrekkelig til å balansere hensynet til de ulike partene i forhold som reguleres av loven her.

Norges idrettsforbund har allerede utarbeidet rutiner som en del av internkontrollsystemet, som skal sørge for at de registrerte kan utøve sine rettigheter til blant annet innsyn, korrigerings og sletting. For organisasjonsledd som idrettslag, idrettskretser og særforbund har Norges idrettsforbund utarbeidet et malverk som disse kan benytte for å ha tilsvarende rutiner på plass.

Håndteres en varslingssak i MittVarsel, vil varsleren få beskjed om at henvendelsen er motatt. Dersom varsleren er part i saken, vil varsleren også få informasjon om videre saksgang. Den det er varslet om, vil også få informasjon om saksgang og om utfallet av saken. Det er organisasjonsleddet som mottar varselet, som åpner saken i MittVarsel. I portalen ligger det lenker til Norges idrettsforbunds nettsider om varsling og en veileder som redegjør for hvordan varslingssaker skal følges opp. Gjelder det varsler om seksuelle overgrep, står det tydelig i både veiledere og på nettsidene at politiet bør kontaktes først.

I noen sammenhenger vil det være nødvendig å behandle personopplysninger som ikke er verifiserte, for eksempel basert på anonyme varsler. Den behandlingsansvarlige, det enkelte organisasjonsleddet i idretten, må derfor sørge for at det etableres rutiner for verifisering og eventuell korrigerings eller sletting av personopplysningene.

6.10 Forskrifter

6.10.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet ble det foreslått at departementet kan gi forskrift om behandling av personopplysninger etter denne loven, blant annet nærmere regler om behandlingsansvarlig, hvilke personopplysninger som kan behandles, lagringstid og sletting av personopplysninger.

6.10.2 Høringsinstansenes syn

Det er ingen høringsinstanser som har uttalt seg spesifikt om forslaget.

6.10.3 Departementets vurdering

Departementet mener det kan være behov for ytterligere og mer detaljerte regler om behandling av personopplysninger knyttet til lovens behandlingsformål, for å sikre at behandlingen skjer i tråd med de grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger. Slike detaljerte og utdypende bestemmelser er ikke naturlig å regulere i lov, og de egner seg etter departementets syn best i forskrifts form, da innholdet kan bli detaljert og omfangsrikt. Det foreslås derfor at departementet kan gi nærmere regler i forskrift om de ulike behandlingene. Dette kan omfatte blant annet regler om behandlingsansvarlig, hvilke personopplysninger som kan behandles, lagringstid og sletting av personopplysninger.

Det kan blant annet være aktuelt å gi forskriftsbestemmelser om hvem som er behandlingsansvarlig, dersom det viser seg å være vanskelig å identifisere hvilket organisasjonsledd som er behandlingsansvarlig for personopplysninger i ulike situasjoner. Departementet vil også, i dialog med idretten, vurdere om det er behov for å sette absolutte grenser for hvor lenge personopplysninger kan lagres. Personvernforordningens prinsipp om lagringsbegrensning tilsier at personopplysninger ikke skal lagres lengre enn

nødvendig for formålet de ble innhentet for. I lys av at mange av organisasjonsleddene i Norges idrettsforbund er relativt små og i hovedsak drives på frivillig basis, kan det være hensiktsmessig å vurdere bestemmelser om lagringstid og sletting som gjør det enklere å overholde prinsippet om lagringsbegrensning. Eventuelle forskriftsbestemmelser om lagringstid vil ikke åpne for lengre lagringstid enn det politiregisterlov-givningen gir føringer på, jf. for eksempel politiregisterforskriften § 37-2. Politiregisterforskriften § 37-2 gir anvisning på at en politiattest for eksempel ikke kan oppbevares «utover det tidspunkt vedkommende slutter i den stillingen som ga grunnlaget for vandelskontroll».

Departementet viser for øvrig til at Norges idrettsforbunds sentrallødd tilbyr veiledning til underliggende organisasjonsledd om hvordan personopplysninger bør behandles for å være i tråd med personvernregelverket. Slikt veiledningsmateriale kan gjøre behovet for forskriftsregulering mindre dersom det implementeres i underliggende organisasjonsledd.

Departementet har i tillegg vurdert om det er behov for en hjemmel til å gi forskrift om adgang til viderebehandling av opplysninger til andre formål enn de formålene som loven definerer. Departementet har imidlertid vanskelig for å se at det foreligger behov som kan rettferdiggjøre viderebehandling for formål som er uforenlige med lovens formål. Det er lagt særlig vekt på at opplysningene lovforslaget omfatter, i hovedsak vil være sensitive personopplysninger. Departementet foreslår derfor ingen hjemmel til å gi forskrift om viderebehandling til andre formål.

Gjenbruk av personopplysninger til statistiske forhold vil likevel være mulig, da dette ikke vurderes å være uforenlig med det opprinnelige formålet når behandlingen er underlagt nødvendige garantier. Det samme gjelder gjenbruk av personopplysninger til arkivformål i allmenhetens interesse og til vitenskapelige eller historiske forskningsformål.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for å behandle personopplysninger vil kunne effektivisere arbeidet i idretten med å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold.

Lovforslaget vil ha få økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige. Data-tilsynet fører tilsyn med at personvernregelverket overholdes og vil dermed også bli tilsynsmyndighet overfor idretten ved oppfølging av denne loven.

8 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1 Lovens formål

Bestemmelsen i § 1 sier at formålet med loven er å sikre en forsvarlig behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

«Behandling» av personopplysninger omfatter for eksempel innsamling, registrering, bruk, organisering, strukturering, lagring, tilpasning, endring, utlevering, overføring, tilgjengeliggjøring og sletting av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 2.

For at behandlingen skal være «forsvarlig» må den skje i samsvar med prinsippene for behandling av personopplysninger i personvernforordningen artikkel 5.

«Særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser» er personopplysninger etter personvernforordningen artiklene 9 og 10. Loven gir ikke behandlingsgrunnlag for alminnelige personopplysninger etter artikkel 6.

Loven gir ikke generell adgang til å behandle personopplysninger. Behandlingsformålene er å «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Hvilke handlinger mv. som en skal forebygge, avdekke eller reagere mot, er angitt i § 3.

Formuleringen «forebygge, avdekke eller reagere mot» betyr at loven er ment å dekke alle stadier i idrettens arbeid mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv., hvor det er nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser.

Formuleringen «i idretten» må ses i sammenheng med § 2, hvor det slås fast at loven gjelder Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd.

Loven gir bare behandlingsgrunnlag når det er «nødvendig» for å følge opp behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i

idretten». Loven kan altså ikke anvendes for andre behandlingsformål. Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene om nødvendighetsvurderinger i punkt 5.4.2 og de generelle merknadene i punkt 6.1.3.

Til § 2 Virkeområde

Første ledd slår fast at loven gjelder for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd. Med «Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité» menes her sentrallet og tinglyste organer, som påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. Med «deres organisasjonsledd» menes idrettskretser, særforbund, særkretser og regioner, idrettsråd og idrettslag. Idrettskretser er et felles organ for idretten i sitt geografiske område. Særforbund organiserer og leder sine idretter, og de har ansvar for konkurransevirkomheten og utvikling av særidretten både nasjonalt og internasjonalt. Særkretser administrerer de enkelte idrettene i sine respektive kretser. Noen særforbund velger å slå sammen flere særkretser til større regioner. Idrettsrådene er en arena for samarbeid mellom lagene i hver enkelt kommune, mellom lagene og kommunale myndigheter, og mellom lagene og idrettskretsen. Idrettslagene utgjør det lokale grunnplanet i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Idrett som ikke er organisert av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd, faller utenfor denne lovens virkeområde.

Annet ledd slår fast at loven også gjelder for Svalbard. Dette samsvarer med virkeområdet til personopplysningsloven. Det er etablert idrettslag på Svalbard som er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.2.3.

Til § 3 Definisjoner

Første ledd definerer «seksuelle overgrep mv.» som handlinger som omfattes av straffeloven

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

§§ 291 til 318. Dette inkluderer blant annet straffebestemmelser om voldtekt, misbruk av overmaktsforhold eller lignende, seksuell handling uten samtykke, seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke, seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år, seksuell handling med barn under 16 år, seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år, kjøp av seksuelle tjenester fra mindreårige, hallikvirksomhet og formidling av prostitusjon.

Annet ledd definerer «trakassering mv.» som handlinger som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven § 13 første til femte ledd, herunder seksuell trakassering, og straffeloven §§ 185, 267, 267 a og 267 b. § 185 gjelder hatefulle ytringer. § 267 gjelder krenkelse av privatlivets fred, mens §§ 267 a og 267 b gjelder (grov) deling av krenkende bilder mv.

I likestillings- og diskrimineringsloven § 13 annet ledd er trakassering definert som «handling, unnlater eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende». Seksuell trakassering er definert som «enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom», jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13 tredje ledd.

Tredje ledd definerer «vold mv.» som handlinger som omfattes av straffeloven §§ 251, 252, 263, 264, 266, 266 a, 271, 272, 273, 274, 275, 280, 281, 282 og 283, og som overstiger det som etter idrettens regler er godkjente handlinger i en idrett. Dette inkluderer blant annet straffebestemmelser om tvang, trusler, hensynsløs atferd, alvorlig personforfølgelse, kroppskrenkelse, kroppsskade, drap, uaktsom forvoldelse av betydelig skade på kropp eller helse, uaktsom forvoldelse av død og mishandling i nære relasjoner. Formuleringen «som overstiger det som etter idrettens regler er godkjente handlinger i en idrett» reflekterer at det i idretten i noen sammenhenger aksepteres handlinger fra utøvere som utenfor idrettsarenaen vil være straffbar vold. Et eksempel på dette er kampsport, hvor det forekommer slag og spark som en del av idretten. Definisjonen av vold omfatter handlinger som ligger utenfor akseptert risiko og idrettens regler.

Handlingene etter første til tredje ledd faller inn under loven her selv om de i de konkrete tilfellene ikke blir straffet etter straffelovens bestemmelser. Skyldkrav som følger av straffeloven, er med andre ord ikke relevante i loven her. Også tilfeller hvor det ikke kan bevises utover

enhver rimelig tvil at handlingen ble begått, vil være omfattet av loven her. Handlinger etter annet ledd som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven, faller inn under loven her uavhengig av om de er brakt inn for Diskrimineringsnemnda.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.3.3.

Til § 4 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger

Første ledd fastsetter i bokstavene a til g hvilke særlige kategorier av personopplysninger som kan behandles dersom det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten, og bestemmelsen gir supplerende rettslig grunnlag til personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav g.

Kun særlige kategorier av personopplysninger som er listet opp i bokstavene a til g, kan behandles. Genetiske opplysninger, biometriske opplysninger og opplysninger om fagforeningsmedlemskap er ikke listet opp, og bestemmelsen gir dermed ikke anledning til å behandle disse særlige kategoriene av personopplysninger.

Formuleringen «dersom det er nødvendig for å forebygge, avdekke, eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten» betyr at de behandlingsansvarlige i hvert tilfelle må vurdere konkret hvilke av de særlige kategoriene av personopplysninger som er listet opp i bokstavene a til g, som kan behandles. Kun personopplysninger som er relevante, adekvate og nødvendige for formålet kan behandles, og det skal ikke behandles flere personopplysninger enn nødvendig.

Formuleringen «i idretten» må ses i sammenheng med § 2 om lovens virkeområde, hvor det slås fast at loven gjelder for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd.

Nødvendighetsvilkåret, sammen med lovens virkeområde, betyr at behandling av særlige kategorier av personopplysninger i hovedsak vil være aktuelt i tilfeller hvor «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv.» skjer i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller lovbrudd utført i en relasjon som involverer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten, se også ordlyden i § 5 første ledd bokstav e. Det betyr handlinger som skjer i en «idrettslig sammenheng», og i merknadene til § 5 første ledd bokstav e gis det en nærmere beskrivelse av hva som menes med dette.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

For å ivareta behandlingsformålene i denne loven vil det i de aller fleste tilfellene ikke være nødvendig å behandle særlige kategorier av personopplysninger knyttet til handlinger som personer med tilknytning til idretten har begått i en privat sammenheng. Med privat sammenheng menes at det verken er en klar forbindelse mellom handlingen og den idrettslige aktiviteten eller eksisterer et tillits- eller ansvarsforhold med rot i idretten. Det kan imidlertid være noen få unntakstilfeller hvor det vil være behov for å behandle særlige kategorier av personopplysninger i tilknytning til behandlingen av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter § 5 første ledd bokstav a til d. Slike straffedommer og lovovertrædelser kan knytte seg til hendelser som har skjedd både i og utenfor en idrettslig sammenheng.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.5.4.

Til § 5 Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser

Bestemmelsen fastsetter at det kan behandles personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser når det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

Formuleringen «i idretten» må, i likhet med i § 4, ses i sammenheng med § 2 om lovens virkeområde, hvor det slås fast at loven gjelder for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd.

I bokstavene a til e listes det opp fem sammenhenger hvor Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd gis hjemmel til å behandle slike personopplysninger. Formuleringen «blant annet» betyr at dette ikke er en uttømmende liste. Grensene for hva som utgjør personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter personvernforordningen artikkel 10, er ikke fullstendig klarlagt i praksis. Opplistingen i bokstavene a til e betyr likevel at det først og fremst vil være aktuelt å behandle personopplysninger i disse sammenhengene.

Bokstav a gjelder opplysninger i barneomsorgsattest. Enkelte straffebestemmelser som er relevante for barneomsorgsattesten, er ikke direkte relatert til seksuelle overgrep, trakassering eller vold, for eksempel narkotikaforbrytelser. I arbeidet med politiregisterloven er det gjort en vurdering av hvilke straffebestemmelser som er særlig relevante i lys av formålet om å beskytte

barn og unge. Bokstav a gir derfor grunnlag for å behandle personopplysninger knyttet til alle anmerkninger i en barneomsorgsattest.

Bokstav b gjelder opplysninger utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven. Dette kan være opplysninger som ikke fremkommer av barneomsorgsattesten, men som er relevante for vurderingen av om en person er skikket eller egnet til å ha omsorg for mindreårige. Bokstav b gir grunnlag for å behandle personopplysninger som utleveres fra politiet etter politiregisterloven §§ 27 og 31.

Bokstav c gjelder opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll. Kravet om at det må være «grunn til å tro» at det foreligger et slikt behov, betyr at idretten må ha en viss sikkerhet for at opplysningene er korrekte før de behandles. Kravet samsvarer med omtalen i politiregisterlovens forarbeider, ref. Ot.prp. nr. 108 (2008–2009) punkt 21.7 side 315, om når en bruker av opplysningene kan be om fornyet vandelskontroll.

Bokstav d gjelder opplysninger om dommer om rettighetstap. Dommer om rettighetstap vil i de fleste tilfellene angå forhold som er direkte relevante for behandlingsformålene «forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten». Rettighetstap stammer fra dommer i de alminnelige domstolene, hvor det har blitt vurdert at allmenne hensyn tilsier at en person ikke kan inneha slike verv eller oppgaver som personen er fradømt. Bokstav d gir idretten grunnlag for å behandle personopplysninger om dommer om rettighetstap.

Bokstav e gjelder opplysninger om lovbrudd i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller lovbrudd utført i en relasjon som involverer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten.

Formuleringen «i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd» dekker blant annet treningsleire, hotellopphold i forbindelse med overnatting før eller etter et idrettsarrangement og organiserte sosiale samlinger i regi av idretten.

Formuleringen «organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd» tar høyde for at ikke alle arrangementer organiseres i regi av et organisasjonsledd, men heller i samarbeid med et organisasjonsledd. Det kan for eksempel gjelde internasjonale konkurranser som avholdes i Norge, hvor et særforbund oppretter et selskap

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

som står for arrangementet. Slike arrangementer vil være omfattet av bestemmelsen.

«Handlinger som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten» kan for eksempel gjelde tilfeller hvor en trener har utsatt en utøver for et seksuelt overgrep, men hvor hendelsen ikke har skjedd i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd. Tillits- og avhengighetsforholdet har sin rot i idretten, og handlingen kan derfor sies å være begått i en idrettslig sammenheng.

Med bokstav e stilles det krav om at lovbruddene skjer i en idrettslig sammenheng. Det skal ikke forstås som at lovbruddene kun må skje under selve den idrettslige aktiviteten. Det kan også tenkes tilfeller hvor handlingene skjer i nær tilknytning til den idrettslige aktiviteten, enten direkte i forkant eller direkte i etterkant. Trakassering kan for eksempel foregå over internett eller i en annen form for digital deling. Trakassering gjennom digitale kanaler kan være handlinger begått i en idrettslig sammenheng, gitt at trakasseringen kan relateres til partenes deltakelse i idretten.

Kravet til at lovbruddene må skje i en idrettslig sammenheng betyr samtidig at det etter *bokstav e* ikke kan behandles personopplysninger om lovbrudd som personer med tilknytning til idretten begår i en privat sammenheng. Med privat sammenheng menes at det verken er en klar forbindelse mellom handlingen og den idrettslige aktiviteten eller eksisterer et tillits- eller ansvarsforhold med rot i idretten.

De behandlingsansvarlige må gjøre en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle av om handlingene er begått i en idrettslig sammenheng og følgelig er omfattet av bestemmelsen.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.6.4.

Til § 6 Hvem det kan behandles personopplysninger om

Første ledd lister punktvis opp hvilke personer det kan behandles personopplysninger om. Dette kan omfatte både frivillige og ansatte i idretten, jf. omtale i punkt 6.7.3.1.

«Utøvere» omfatter alle som deltar i idrettsaktiviteter i regi av organisasjonsleddene i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

«Trenere» omfatter alle som har treneroppgaver i et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

«Dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurranse» kan for eksempel være rennleder, tidtakere, banemannskap, speakere eller sekretariat.

«Personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten» kan for eksempel være personer som innehar ulike lederoppgaver, anleggsansvarlige, personer som driver kafé- eller kiosksalg, eller foreldre som er med som ansvarlige på turer/treningssamlinger etc.

«Tilskuere» er personer som er til stede ved/ overværer et arrangement eller en aktivitet i regi av et organisasjonsledd i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

For nærmere omtale av disse gruppene av personer viser departementet til de generelle merknadene i punkt 6.7.3.1.

Annet ledd fastsetter at det kun kan behandles personopplysninger om personer nevnt i første ledd som har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsleddet, eller som har eller skal ha en tilknytning til et underliggende organisasjonsledd.

Formuleringen «har eller skal ha en tilknytning» omfatter for eksempel tilfeller hvor en person er i ferd med å bli tilknyttet et idrettslag, og hvor laget mottar informasjon fra et annet organisasjonsledd om handlinger etter denne loven som personen har begått i tilknytning til tidligere verv eller oppgaver i idretten. Deling av personopplysninger mellom organisasjonsledd for å forhindre nye handlinger fra såkalte «vandrerere» i idretten er nærmere omtalt i merknadene til § 7.

For «tilskuere», jf. første ledd bokstav e, skal tilknytning til organisasjonsleddet forstås som at personen er til stede ved / overværer et arrangement eller en aktivitet i regi av det aktuelle organisasjonsleddet.

Bestemmelsen avgrensner behandlingsgrunnlaget kun for organisasjonsleddene i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Dette gjelder idrettskretser, særforbund, særkretser og regioner, idrettsråd og idrettslag, jf. § 2. Sentralleddet og tingvalgte organer, som påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg, kan behandle personopplysninger om personer tilknyttet alle organisasjonsledd.

Det betyr at hvert organisasjonsledd kun skal behandle personopplysninger om personer tilknyttet egen idrett eller eget geografiske område. For eksempel vil Norges Fotballforbund og deres fotballkretser kunne behandle personopplysninger om personer som har eller skal ha en tilknytning til deres fotballklubber, mens Oslo idrettskrets kun kan behandle personopplys-

ninger om personer som har eller skal ha en tilknytning til idrettslag i Oslo.

Tredje ledd gir adgang til å behandle personopplysninger om personer nevnt i første ledd som hadde en tilknytning som nevnt i annet ledd da handlingen skjedde, dersom det er nødvendig for å følge opp en handling som omfattes av denne loven.

Det kan for eksempel være tilfellet dersom en person har meldt seg ut av et idrettslag etter å ha blitt utsatt for en handling som omfattes av § 3, men likevel ønsker at idretten følger opp med sanksjoner overfor personen som har utført handlingene.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.7.3.2.

Til § 7 Deling av personopplysninger

Første ledd gir adgang til å dele personopplysninger med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og med overordnet eller underliggende organisasjonsledd, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

Deling med «Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité» betyr deling med sentralleddet og tilknyttede organer som påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. Deling med «overordnet» organisasjonsledd betyr for eksempel at en fotballklubb i Oslo kan dele personopplysninger med Norges Fotballforbund, Oslo Fotballkrets og Oslo Idrettskrets. Deling med «underliggende organisasjonsledd» skal kun skje med organisasjonsledd som er tilknyttet en mulig hendelse, eller har mottatt informasjon om en slik hendelse. Det betyr for eksempel at Norges Håndballforbund kan dele personopplysninger med den håndballklubben/håndballgruppen som har et direkte ansvar for å følge opp en konkret sak om et varsel eller annen informasjon om seksuelle overgrep, trakassering eller vold. Særforbundet kan ikke dele personopplysninger med underliggende idrettslag i en generell, forebyggende hensikt. Deling med underliggende organisasjonsledd som *ikke* er tilknyttet en mulig hendelse eller har mottatt informasjon om slik hendelse, vil ikke oppfylle nødvendighetsvilkåret i første ledd første punktum.

Formuleringen «dersom og i den utstrekning det er nødvendig» betyr at behandlingsansvarlige i hvert tilfelle må vurdere i hvilket omfang det er nødvendig å dele personopplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. Det skal legges en streng nødvendighetsvurdering til

grunn, og det kreves særlig varsomhet ved deling når barn er involvert.

Etter bestemmelsen skal man «så langt som mulig» skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene. Det betyr at det ikke er en absolutt plikt til å skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene, da det i noen tilfeller kan være helt nødvendig å dele slike personopplysninger, for eksempel i saker som skal behandles i påtalenemnd, domsutvalg og appellutvalg. I disse tilfellene vil poenget med delingen falle bort ettersom sakene ikke kan forfølges videre hvis identiteten til dem som er utsatt for handlingene, ikke kan deles. Likevel er slik deling kun aktuell i tilfeller hvor det faktisk er nødvendig å dele identiteten til dem som er utsatt for handlingene. I andre tilfeller hvor det ikke er nødvendig å dele slik informasjon, skal identiteten skjermes.

Annet ledd åpner for å dele personopplysninger med andre organisasjonsledd enn dem som er nevnt i første ledd, dersom man har grunn til å tro at en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med.

Bestemmelsen gir adgang til å dele personopplysninger på tvers av idrettsorganisasjonen, og på tvers av særidretter, dersom det er nødvendig for å forebygge ny(e) «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv.» i idretten. Det vil for eksempel gjelde deling mellom to idrettslag, mellom to særforbund eller mellom et særforbund og et idrettslag tilknyttet et annet særforbund. Det kan være aktuelt når en person er trener i flere idrettslag samtidig, og et av lagene blir oppmerksom på at personen har en dom som tilsier at det må innhentes ny barneomsorgsattest. Bestemmelsen skal også omfatte tilfeller hvor det er behov for å forebygge nye handlinger fra «vandrere». Med «vandrere» menes personer som søker seg til andre verv i idretten, gjerne andre steder i landet, når det foreligger varsler eller annen informasjon om at personen har begått handlinger som dekkes av lovforslaget.

Bestemmelsen gir kun adgang til å dele personopplysninger i tilfeller hvor den som deler, «har grunn til å tro at en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med». Det gis ikke adgang til å dele personopplysninger med et bredt utvalg av organisasjonsledd i forebyggende øyemed. I alle tilfeller må deling av personopplysninger vurderes opp mot ivaretagelse av det konkrete formålet, og delingen må stå i forhold til inngrepet som gjøres i de registrertes personvern. Det er ikke adgang til å dele personopplysninger med organisasjoner som faller utenfor lovens virkeområde.

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Bestemmelsen inneholder en absolutt plikt til å skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene. Formålet med deling av personopplysninger etter annet ledd, som for eksempel kan være å hindre nye handlinger fra vandrere, vil kunne ivaretas uten å avsløre identiteten til dem som har vært utsatt for seksuelle overgrep, trakassering eller vold.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.8.3.

Til § 8 Tilgangsstyring og taushetsplikt

Første ledd sier at den behandlingsansvarlige skal sørge for tilgangsstyring, slik at personer tilknyttet organisasjonsleddet bare har tilgang til personopplysninger som nevnt i §§ 4 og 5, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å oppfylle formålene nevnt i disse bestemmelsene.

Med «tilgangsstyring» menes at den behandlingsansvarlige skal begrense antallet personer som har tilgang til de aktuelle personopplysningene. Hvert organisasjonsledd må definere hvilke roller som skal håndtere forebygging, avdekking og reaksjoner mot «seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv.», slik at kun personer som har konkrete oppgaver i oppfølgingen av hendelser, har tilgang til aktuelle personopplysninger.

Annet ledd sier at personer som har tilgang til personopplysninger etter denne loven, er underlagt taushetsplikt med hensyn til de nevnte opplysningene. Taushetsplikten er likevel ikke til hinder for at opplysningene kan behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven, utleveres til politiet, gjøres kjent for dem som de direkte gjelder eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker.

Formuleringen «kan behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven» betyr for eksempel at de behandlingsansvarlige kan dele personopplysninger i henhold til bestemmelsene i § 7. Taushetsplikten skal heller ikke være til hinder for at idretten kan utlevere personopplysninger til politiet i den utstrekning det er nødvendig for at politiet skal kunne etterforske straffbare handlinger. Opplysninger kan også «gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker». Dette unntaket skal ha samme innhold som regelen i forvaltningsloven § 13 a nr. 1.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 6.9.3.

Til § 9 Forskrifter

Bestemmelsen gir departementet adgang til å gi forskrift om behandling av personopplysninger etter denne loven, blant annet nærmere regler om behandlingsansvarlig, hvilke personopplysninger som kan behandles, lagringstid og sletting av personopplysninger.

Departementet viser til de generelle merknadene i punkt 6.10.3 for en nærmere drøfting av behovet for å gi forskrift.

Kultur- og likestillingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å sikre en forsvarlig behandling av særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser når det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd. Med organisasjonsledd menes idrettskretser, særforbund, særkretser og regioner, idrettsråd og idrettslag.

Loven gjelder også på Svalbard.

§ 3 Definisjoner

Med seksuelle overgrep mv. menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 291 til 318.

Med trakassering mv. menes handlinger som omfattes av likestillings- og diskrimineringsloven § 13 første til femte ledd, herunder seksuell trakassering, og straffeloven §§ 185, 267, 267 a og 267 b.

Med vold mv. menes handlinger som omfattes av straffeloven §§ 251, 252, 263, 264, 266, 266 a, 271, 272, 273, 274, 275, 280, 281, 282 og 283, og som overstiger det som etter idrettens regler er godkjente handlinger i en idrett.

§ 4 Behandling av særlige kategorier av personopplysninger

Når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten, kan det behandles følgende personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1:

- a. opplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse
- b. opplysninger om politisk oppfatning

- c. opplysninger om filosofisk overbevisning
- d. opplysninger om religion
- e. opplysninger om en persons seksuelle orientering
- f. opplysninger om en persons seksuelle forhold
- g. helseopplysninger

§ 5 Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser

Når det er nødvendig for å forebygge, avdekke, eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten, kan det behandles personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser som nevnt i personvernforordningen artikkel 10, blant annet:

- a. opplysninger i barneomsorgsattest, jf. politiregisterloven § 39
- b. opplysninger som er utlevert fra politiet med hjemmel i politiregisterloven §§ 27 og 31
- c. opplysninger som gir grunn til å tro at det er behov for å be om fornyet vandelskontroll, jf. politiregisterloven § 43
- d. opplysninger om dommer om rettighetstap, jf. straffeloven § 56
- e. opplysninger som gjelder lovbrudd som har forekommet i forbindelse med trening, konkurranse eller annet arrangement organisert av eller i samarbeid med et organisasjonsledd, eller lovbrudd som er utført i en relasjon som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor andre i idretten

§ 6 Hvem det kan behandles personopplysninger om

Det kan behandles personopplysninger som nevnt i §§ 5 og 6 om følgende personer:

- a. utøvere
- b. trenere
- c. dommere og funksjonærer som deltar i en idrettskonkurranse
- d. personer som innehar andre verv eller oppgaver i idretten
- e. tilskuere

Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten

Et organisasjonsledd kan bare behandle personopplysninger om personer nevnt i første ledd, som har eller skal ha en tilknytning til organisasjonsleddet, eller som har eller skal ha en tilknytning til et underliggende organisasjonsledd.

Når det er nødvendig for å følge opp en handling som omfattes av denne loven, kan det også behandles personopplysninger om personer nevnt i første ledd, som hadde en tilknytning som nevnt i annet ledd da handlingen skjedde.

§ 7 *Deling av personopplysninger*

Personopplysninger som nevnt i § 5 og § 6 bokstav b til e, kan deles med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og med overordnet eller underliggende organisasjonsledd, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å forebygge, avdekke eller reagere mot seksuelle overgrep, trakassering eller vold mv. i idretten. Ved deling av personopplysninger skal man så langt som mulig skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene.

For å kunne dele personopplysninger som nevnt i § 5 og § 6 bokstav b til e med andre organisasjonsledd enn dem som er nevnt i første ledd, må den som deler, i tillegg til kravene i første ledd, ha grunn til å tro at en person skal ha en tilknytning til det organisasjonsleddet opplysningene deles med. Ved deling av personopplysninger skal man skjerme identiteten til dem som er utsatt for handlingene.

§ 8 *Tilgangsstyring og taushetsplikt*

Den behandlingsansvarlige skal sørge for tilgangsstyring, slik at personer tilknyttet organisasjonsleddet bare har tilgang til personopplysninger som nevnt i §§ 5 og 6, dersom og i den utstrekning det er nødvendig for å oppfylle formålene nevnt i disse bestemmelsene.

Personer som har tilgang til personopplysninger etter denne loven, er underlagt taushetsplikt med hensyn til de nevnte opplysningene. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene kan behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven, utleveres til politiet, gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker.

§ 9 *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrift om behandling av personopplysninger etter denne loven, blant annet nærmere regler om behandlingsansvarlig, hvilke personopplysninger som kan behandles, lagringstid og sletting av personopplysninger.

§ 10 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og

serviceorganisasjon – 02/2025

Trykksak
2041 0446